

Izješća rimskog egzorcista

<http://www.molitve.info/index.php/Izvjesea-rimskog-egzorcista.html>

Stranica 1 od 11

Predgovor

S velikim se zadovoljstvom odazivam pozivu da napišem predgovor za knjigu don Gabriela Amortha koji je već godinama velika pomoć u službi egzorcista rimske biskupije. Nekoliko epizoda o kojima će se ovdje izvijestiti doživjeli smo zajedno i skupa nosili brige, muke i nadu u pomoć tolikim napaćenim i izmučenim ljudima koji su nam se obratili.

Uistinu se radujem objavljivanju ove knjige, jer se tema egzorcizma činila posljednjih desetljeća gotovo zaboravljenom, iako se mnogo pisalo o svim područjima teologije i katoličkog morala. Možda se to može pripisati tome što upravo dio Obrednika koji se tiče egzorcizma još nije bio prilagođen postkoncilskim prilikama. A ipak je nalog "istjerivati đavla" - s kojim se susrećemo u Evanđeljima, u djelovanju apostola i crkvenoj povijesti - veoma važan.

Kad je Petar nadnaravnim nadahnućem bio doveden u Kornelijevu kuću, da bi nekolicini ljudi navješćivao kršćansku vjeru i da bi dokazao kako je Bog doista bio s Isusom, tada je na posve osobit način naglašavao Gospodinovu moć da opsjednute oslobodi đavla (Dj 10, 1-38). Sveto pismo često izvješćuje o izvanrednoj moći koju je Isus pokazao na tom području. Bog je poslavši svoga Sina u ovaj svijet jasno pokazao da želi zaustaviti štetan utjecaj sotone na ljude.

Sveti rukopisi upućuju uvijek uvijek iznova na to da sotona izražava svoju moć nad svijetom i u obliku fizičke opsjednutosti. Među osobite sposobnosti koje je Isus želio prenijeti apostolima i njihovim nasljednicima pripada i sposobnost istjerivanja đavla (Mt 10,8; Mk 3,15; Lk 9,1). Ako Bog dopušta da đavao napada ljude, tada je predvidio i snažnu pomoć svake vrste. Tako je Crkvu opremio veoma učinkovitim sakramentalnim snagama. Prije svega je međutim odredio Presvetu Djevicu za zaštitu od đavolskih namještaljki i od početka usadio neprijateljstvo između njih dvoje.

Većina suvremenih autora, uključivši katoličke teologe, nastoji prikazati utjecaj sotone i drugih propalih anđela bezazlenim, ako čak ne poriču njihovo postojanje. Ali kada se radi o fizičkom utjecaju, nije sumnjičavost samo obveza, već i znak mudrosti. Danas se utjecaji đavla na ljude odbacuju kao bezumne misli prošlih, mračnih razdoblja.

Takav stav izvanredno pogoduje djelovanju đavla, prije svega ako ga zastupaju oni koji bi na temelju svoje službe imali obvezu i ovlaštenje da se bore protiv te štetne aktivnosti. Po iskazima Svetog pisma, teologije, pa i na temelju svakodnevnog iskustva, moraju se i danas oni koji su opsjednuti đavlom promatrati kao mnoštvo nesretnika za koje znanost ne može mnogo učiniti, iako to otvoreno ne priznaje. Odgovorno dijagnosticirati demono-patiju - tako bi se mogao označiti svaki dijaboločni utjecaj - nije u većini slučajeva nemoguće za nekoga tko poznaje simptome po kojima obično postaju prepoznatljive demonske aktivnosti.

Pri bolesnom stanju izazvanom demonskim utjecajem pokazuje se začudno svaki uobičajeni lijek neučinkovitim, dok pri teškim bolestima, pa i onim smrtonosnim, dolazi čisto vjerskom pomoći do čudesnog poboljšanja i ozdravljenja. Žrtve zla duha osjećaju da ih prate same nesreće. Njihov se život čini kao neprekidan niz nesreća.

Danas se mnogi znanstvenici bave fenomenima kakvi se događaju i pri demonopatičnim slučajevima. Budući da su oni objektivno gledano izvan svega normalnog, označavaju se znanstvenim izrazom paranormalni. Mi nikako ne želimo omalovažavati uspjehe znanosti, ali jednostavno nije realistično sve tumačiti na temelju prirodnih znanosti i željeti svo zlo pripisati prirodnim uzrocima.

Tek je malo istraživača koji ozbiljno vjeruju u mogućnost utjecaja neobičnih, inteligentnih, ali bestjelesnih sila i prihvaćaju ih kao uzrok nekih fenomena. Malen je i broj liječnika koji pri beznadnim slučajevima bolesti i klinički neobjašnjivim nalazima pregleda pomišljaju na utjecaj takvih sila. Ne baš mali broj njih poseže u takvim slučajevima za Siegmundom Freudom i time još pogoršavaju stanje nesretnih žrtava, dok bi i u tim slučajevima mogao pomoći ovlašten egzorcist.

Knjiga Gabriela Amortha koja je pred vama izvješćuje kratko, jasno i izravno o djelatnosti egzorcista. Ona ne nudi ni velika teoretska objašnjenja, kao na primjer o postojanju demona ili o mogućnosti fizičke opsjednutosti, ni doktrinarne zaključke. U njoj se mnogo više prikazuju činjenice i praktičan rad egzorcista. Znam koliko je autoru važno djelovanje svećenika Crkve kojima je Krist prenio moć da u njegovo ime istjeruju đavla. Stoga sam uvjeren da ova knjiga može učiniti mnogo dobra za čitatelje i da će biti poticaj za daljnja proučavanja na tom području.

P. Candido Amantini

Uvod

Kad mi je kardinal Ugo Poletti, vikar za biskupiju Rim, povjerio službu egzorcista, nisam ni slutio kakav ću golem svijet upoznati i koliki će broj ljudi zatrebati moju pomoć. Najprije sam zapravo trebao pomagati patru Candidu Amantiniju, poznatom egzorcistu, posjećivati ljude iz čitave Italije, pa čak i inozemstva, kojima je bila potrebna pomoć. To je za mene doista bila velika milost. Egzorcist se naime ne postaje sam od sebe, već samo uz velike teškoće i po cijenu neizbježnih zabluda na štetu vjernika. Vjerujem da je pater Candido jedini egzorcist u svijetu koji ima tako bogato iskustvo. On je u svakom slučaju obavljao tu službu neprekidno tijekom trideset šest godina. Nisam dakle mogao poželjeti boljega učitelja i zahvaljujem mu za bezgranično strpljenje kojim me uveo u tu službu koja je za mene bila posve nova.

Tada sam otkrio još nešto: naime, da u Italiji ima malo egzorcista, a tek je mali broj njih zaista obrazovan. Još je gore stanje u drugim zemljama, tako da k meni dolaze i ljudi iz Francuske, Austrije, Njemačke, Švicarske, Španjolske, Velike Britanije i drugih zemalja koji -po vlastitim iskazima- ne nalaze egzorciste u svojoj domovini. Je li to posljedica nemarnosti biskupa i svećenika? Ili čak posljedica nedovoljna uvjerenja u potrebu i učinkovitosti te službe? U svakom slučaju osjećam se

ponukanim da pomognem svim tim ljudima koji toliko trpe i koje nitko ne razumije: ni njihove vlastite obitelji, ni liječnici, ni svećenici.

Dušobrižništvo na tom području je u današnjem katoličkom svijetu bez sumnje veoma zanemareno. To u prošlosti nije bilo tako, a nije ni danas u nekim protestantskim Crkvama gdje se egzorcizam provodi često i uspješno. Svaka bi biskupija trebala zapravo imati vlastitog egzorcista, kao što ima ispovjednike. A još bi više egzorcista trebalo biti tamo gdje su osobito traženi: u većim župama ili u proštenišcima.

Uz to što ionako ima malo egzorcista, oni često nisu ni rado viđeni, protiv njih postoje otpori i ometaju se u obavljanju svoje službe. Poznato je da opsjednuti ljudi često viču. Već je to dovoljno da pretpostavljeni pri nekim redovima ili župnici ne puštaju egzorcista u svoje kuće. Za njima je miran život bez buke i bez uznemiravanja često važniji od ljubavi prema bližnjemu i potrebe da se opsjednutima pomogne. I ja sam stekao takva iskustva, iako manje opterećujuća nego u nekih drugih iskusnijih i traženijih egzorcista. Želio bih pozvati prije svega biskupe da razmisle o tom problemu. Oni često imaju premalo razumijevanja za to budući da većinom nisu nikada sami bili egzorcisti. A ipak je ta služba zapravo povjerena isključivo njima. Samo što je oni mogu obavljati sami ili imenovati egzorciste koji će je obavljati u njihovo ime.

Kako je nastala ova knjiga? Želio bih da svi zainteresirani za ta pitanja sudjeluju u bogatim iskustvima koja sam stekao ja, a još više pater Candido. Prije svega bih želio učiniti uslugu egzorcistima i svim svećenicima, jer kao što svaki liječnik opće prakse mora imati toliko znanja da može odrediti kojem stručnjaku mora od slučaja do slučaja uputiti svoga pacijenta, tako mora i svaki svećenik posjedovati minimalno znanje da može prosuditi da li bi se neka osoba trebala obratiti egzorcistu ili ne.

Postoji međutim još jedan razlog zbog kojega su me svećenici potaknuli da napišem ovu knjigu. Knjiga crkvenih obreda preporučuje egzorcistima da pročitaju po mogućnosti "mnogo dobrih knjiga iskusnih autora". Ali kad se traže takva djela, može ih se malo naći! A i od tih postojećih tek ih je malo doista zadovoljavajućih.

Ja sam dakle nastojao popuniti prazninu i tu temu temeljito obraditi, ali na takav način da knjiga bude pristupačna većem krugu čitatelja. Nadam se da će o tome pisati i drugi i to dovoljno upućeno i s vjerskom tankoćutnošću, te s osobnim zalaganjem primjerenim toj temi, kao što je bilo proteklih stoljeća uobičajeno u katoličkom svijetu i kao što se to danas čini samo na protestantskom području.

Želio bih reći da u ovoj knjizi neću ponavljati određene činjenice koje su već poznate i koje su već dovoljno obrađene u drugim knjigama: postojanje zlih duhova, mogućnost opsjednutosti đavlom ili moć istjerivanja demona što ju je Krist prenio onima koji vjeruju u poruku Evanđelja. To su očitovane istine koje su jasno sadržane u Bibliji, koje teologija produbljuje i koje crkvena učiteljska služba neprekidno poučava. Ja bih se želio više usredotočiti na ono manje poznato, kao i na praktična saznanja koja mogu biti korisna za egzorciste i druge zainteresirane. Ako na nekim mjestima budem ponavljao načelne stvari, neka mi bude oprosteno, ali to mi se činilo potrebnim.

Neka taj rad blagoslovi Djevica Marija, neprijateljica đavla od prvog navještenja spasenja (Post 3,15) do ispunjenja istoga (Otk 12,1-18), ujedinjenja sa Sinom u borbi da ga svlada i zgazi mu glavu. Taj je rad rezultat ispunjavajuće djelatnosti koju s povjerenjem obavljam pod okriljem njezina materinskog ogrtača.

Napomene uz 3. prošireno izdanje. Nisam mogao predvidjeti da će moja knjiga naići na tako dobre reakcije i u tako kratko vrijeme doživjeti nova izdanja. To je po mome mišljenju potvrda za to da je s jedne strane interes za tu temu veći od očekivanog i da s druge strane ne postoji na tržištu knjiga koja obrađuje egzorcizam tako kompletno, iako ne veoma opširno. A tako nije samo u Italiji, već u čitavom katoličkom svijetu. To je važno i ujedno bolno opažanje. Ili je uzrok neobjašnjivoj nezainteresiranosti možda čak istinsko bezvjerje?

Zahvaljujem na primljenoj pohvali i odobravanju, prije svega od strane egzorcista, osobito moga "učitelja", patra Candida Amantinija koji je moju knjigu priznao vjernom njegovim poukama. Budući da nisam primio kritike koje bi zahtijevale neke izmjene, tako sam u ovom novom izdanju samo dopunio ono što mi se činilo važnim u interesu cjelovitosti teme. Dakle, nisam morao unijeti nikakve ispravke. Nadam se da su svi oni kojima sam morao proturiječiti razumijeli čestitost mojih nakana i da nisu uvrijeđeni. Tiskanjem ove knjige pokušao sam učiniti dobro što većem krugu čitatelja, kao što svakodnevno nastojim učiniti dobro svima onima koji dođu k meni kao egzorcistu.

Za sve zahvaljujem Bogu!
Don Gabriele Amorth

Stranica 2 od 11

Krist kao središte svijeta

I demon je Božji stvor. Ne može se govoriti o demonu i egzorcizmu, a da se prethodno barem shematski ne razmotri nekoliko osnovnih crta u Božjem planu stvaranja svijeta. To nisu nove spoznaje, ali će možda ponekom čitatelju otvoriti nove perspektive. Tijek sama čina postanka svijeta prečesto se pogrešno prikazuje, to znači da postoje pogrešne predodžbe o redosljedu događaja. Misli se daje Bog jednog lijepog dana stvorio anđele i podvrgnuo ih ispitu o kome ništa ne znamo i da su iz toga nastali s jedne strane anđeli, a s druge demoni. Anđeli su po tome bili nagrađeni rajem, a demoni kažnjeni paklom. Jednog drugog lijepog dana stvorio je Bog -kako to neki tumače- svemir, minerale, biljke, životinje i naposljetku čovjeka. A Adam i Eva su navodno zgriješili u zemaljskom raju time što su slušali sotonu, a ne Boga. Tada je Bog odlučio poslati svoga Sina, kako bi spasio ljudski rod.

Ali to ne odgovara nauku Biblije, a ni nauku otaca. Takvo shvaćanje svijeta anđela i Božje tvorevine nije primjereno Kristovoj tajni. Pročitajmo samo proslov Ivanova evanđelja i oba kristološka hvalospijeva kojima počinju poslanice Efežanima i Kološanima. Krist je prvorodenac svih stvorova; sve je stvoreno po njemu i za njega -sve na nebu i na zemlji. Sve teološke rasprave pri kojima se radi o pitanju da li bi Krist došao da nije bilo Adamova grijeha, prilično su besmislene. Krist je središte Božje tvorevine; u njemu se jednako zrcale svi stvorovi: nebeski (anđeli) i zemaljski (ljudi). S druge je strane točno da je Krist

zbog krivnje praroditelja preuzeo posve osobitu ulogu: On je Spasitelj. Središnja je točka te uloge uskrsna tajna. Krist je svojom krvlju prolivenom na križu pomirio sve stvorove s Bogom: nebeske (anđele) i zemaljske (ljude).

Taj kristocentrični preduvjet uvjetuje ulogu svakog stvorenja. A u vezi s tim ne smijemo zaboraviti ni Djevicu Mariju; jer ako je prvorođenac utjelovljena Riječ, tada je Bog prije svih stvorova mislio na tu osobu u kojoj se trebalo dogoditi to počovječenje. Otuda potječe njezin jedinstveni odnos prema presvetom Trojstvu. Mariju su već u drugom stoljeću nazvali "*četvrtim elementom božanske trojstvenosti*".

Drugo se razmišljanje tiče Kristova utjecaja na anđele i demone. Neki teolozi misle da su anđeli samo snagom tajne križa bili pripušteni Božjem pogledu koji donosi blaženstvo. Mnogi su crkveni oci bili zaokupljeni zanimljivim mislima. Iako je na primjer sveti Anastazije pisao kako i anđeli zahvaljuju svoje spasenje Kristovoj krvi. U evanđelju se mnogo upozorava na zle duhove. Krist je svojim križem pobijedio kraljevstvo sotone i uspostavio Božje kraljevstvo. Tako povikaše na primjer opsjednuti iz Gadare: "*Što hoćeš od nas, Sine Božji? Jesi li došao ovamo da nas mučiš prije vremena?*" (Mt 8,29). To je jasno priznanje vlasti sotone koju Krist sve više guši. A ona će potrajati toliko dugo dok ne bude nastupilo spasenje, dok ne bude "*zbačen tužitelj naše braće*" (Otk 12, 10).

U svjetlu Kristove središnjosti prepoznaje se Božji plan stvaranja svijeta, naime da je on sve stvari dobro stvorio "*po njemu i za njega*". A vidi se i djelo đavla, neprijatelja, napasnika, tužitelja, pod čijim je utjecajem došlo u svijet zlo, bol, grijeh, smrt. Krist je svojom krvlju obnovio božanski plan.

Posve je jasna i moć đavla. Isus ga naziva "*knezom ovoga svijeta*" (Iv 14,30), sveti Pavao ga označava kao "*Boga ovoga svijeta*" (2 Kor 4,4), a Ivan naglašava daje "*sav svijet u vlasti Zloga*" (1 Iv 5,19), pri čemu riječju svijet misli sve ono stoje upravljeno protiv Boga. Sotona je bio najdivniji među anđelima, postao najgorim među zlim duhovima i njihovim vodom. Jer i zli su duhovi međusobno povezani strogom hijerarhijom i čuvaju položaj što su ga imali kad su još bili anđeli: kneževi, prijestolja, moći... To je hijerarhija ropstva, ne ljubavi kao među anđelima, čiji je vođa Mihael.

Krist je srušio vlast sotone i obnovio Božju vlast. Radi toga su od osobite važnosti oni događaji kada Isus oslobađa opsjednute. Kad je Petar u Kornelijevoj kući opisivao Isusovo djelovanje, nije izvješćivao o čudesima, već kako je On ozdravljivao "*sve koje davao bijaše tlačio*" (Dj 10,38). Sada razumijemo zašto je Isus kao prvo ovlastio apostole da izgone đavla (Mt 10,1). A isto vrijedi za vjernike: "*Ova će čudesa pratiti one koji budu vjerovali: pomoću mog imena izgonit će zle duhove...*" (Mk 16,17). Tako Isus ponovno uspostavlja božanski plan koji je bio razoren pobunom jednog dijela anđela i istočnim grijehom praroditelja.

Stoga bih ovdje želio jasno reći da zlo - bol, smrt, pakao (dakle vječno prokletstvo u mukama kojima nema kraja) - nije Božje djelo. U vezi s tim želio bih ukratko ispričati slijedeće: Pater Candido je jednoga dana bio zaokupljen istjerivanjem đavla. Pri kraju egzorcizma obratio se podrugljivo nečistom duhu i rekao: "*Odlazi odavde! Ta Bog ti je pripremio lijep, dobro zagrijan stan!*" Zao duh je odgovorio: "*Ti baš ništa ne znaš. Nije on (Bog) načinio pakao. Mi smo ga načinili. On nije na to ni pomišljao.*" U jednoj sličnoj situaciji ja sam upitao zla duha je li sudjelovao u stvaranju pakla. On je odgovorio: "*Svi smo mi tome pridonijeli.*"

Središnje mjesto Krista u Božjem planu za svoje stvorenje i njegovo obnavljanje veoma je važno da bismo razumijeli Božje planove i čovjekovo određenje. Anđeli, kao i ljudi, dobili su inteligentnu i slobodnu narav. Kad slušam kako Bog već zna tko će biti spašen, a tko proklet, te je stoga sve uzalud (pri čemu se božansko predznanje brka s predodređenjem), moram uvijek odgovoriti s četiri sigurne istine koje su sadržane i dogmatski definirane u Bibliji: Bog želi da svi budu spašeni; nitko nije predodređen za pakao; Isus je umro za sve; svi primaju milost potrebnu za spasenje. Kristovo nam središnje mjesto u Božjem planu kazuje da možemo biti spašeni samo u njegovo ime. I samo u njegovo ime možemo svladati sotonu i biti oslobođeni od njega, neprijatelja spasenja.

Pri kraju egzorcizma molim kristološki hvalospjev iz poslanice Filipljanima (Fil 2, 6-11), prije svega kad se radi o osobito teškim slučajevima potpune opsjednutosti davlom. Kad dođem do riječi "*da se Isusovu imenu pokloni svako koljeno, nebeskih, zemaljskih i podzemaljskih bića*", tada kleknem, kleknu i nazočni, pa je i opsjednuti prisiljen kleknuti. To je veličanstven trenutak. Imam dojam da i čete anđela oko nas kleče pred imenom Isusovim.

Davolska vlast

Granice koje sam iz praktičnih razloga postavio sebi u ovoj knjizi ne dopuštaju mi da se detaljnije bavim teološkim temama, iako bi one bile od najvećeg interesa. Stoga ću nastaviti samo se doticati nekih argumenata, kao što sam činio u prethodnom poglavlju. Naravno daj e egzorcist kao što je pater Candido - koji trideset šest godina razgovara sa zlim duhovima i koji ima dobro i sigurno ishodište u teologiji i tumačenju teoloških tekstova - zaokupljen temama o kojima je teologija do sada radije govorila "*To ne znamo*", kao na primjer pri pitanju o grijehu palih anđela. A ipak sve što je Bog stvorio slijedi jedan jedini plan, po kome svaki dio utječe na sve drugo, a svaka sjena pomračuje i sve ostalo. Teologija će uvijek biti nepotpuna, štoviše nerazumljiva dokle god se ne bude iscrpno bavila svijetom anđela. Kristologija koja nije čisto sotonu ostaje necjelovitom, rascjepkanom i ne može razumjeti značenje spasenja.

Ali posvetimo se opet Kristu, središtu univerzuma. Sve je načinjeno za njega i po njemu: na nebu (anđeli) i na zemlji (vidljiv svijet s čovjekom na čelu). Bilo bi lijepo kad bismo trebali govoriti samo o Kristu, ali to bi bilo protiv njegova nauka i protiv njegova djela. Sveto pismo govori o kraljevstvu Božjem, ali i o kraljevstvu đavlovom; ono govori o moći Boga, jedinog stvoritelja i gospodara svemira, ali govori i o sili tame; ono govori o Božjoj djeci, ali i o đavoljskoj djeci. Nije moguće shvatiti Kristovo djelo spasenja, a da se ne uzme u obzir sotonino razorno djelo.

Sotona je bio najsavršeniji stvor koji je proizašao iz Božjih ruku, opremljen priznatim autoritetom i prednošću pred drugim anđelima. On je međutim vjerovao da je postavljen na čelo cjelokupnog Božjeg stvorenja, ali veoma se prevario! Čitav je Božji plan za svijet što gaje stvorio bio upravljen na Krista i do njegova se pojavljivanja na svijetu nije taj plan mogao jasno očitovati. Otuda pobuna sotone koji je želio dalje ostati prvi, središte svijeta. Tako se on počeo vladati protivno planu što ga je

Bog želio provesti. Otuda potječe sotonino nastojanje da zavlada svijetom ("*Znamo da smo mi od Boga, a da je sav svijet u vlasti Zloga*" - 1 Iv 5,19), da se koristi ljudima i nametne svoju volju. Budući da mu je to uspjelo u Adama i Eve, računao je s tim da će mu uspjeti i u svih drugih ljudi - uz pomoć "*trećeg dijela anđela*" koji ga je, prema Otkrivenju, slijedio u pobuni protiv Boga.

Bog se nikada ne odriče svojih stvorova. Stoga su sotona i pali anđeli zadržali i poslije rastanka s Bogom svoju moć i svoj položaj (poglavarstva, vlasti, vrhovlasništva...), iako ih zlorabe. Sveti Augustin ne pretjeruje kad kaže "*nitko od nas ne bi bio ostao živ, kad bi Bog dao sotonu odriježene ruke*". Ali budući da nas on ne može ubiti, pokušava nas privući na svoju stranu, nagovoriti na pobunu protiv Boga, onako kako se on sam usprotivio Bogu.

Iz svega toga postaje razumljivim djelo Spasitelja. Isus je došao "*da uništi đavolska djela*" (1 Iv, 3,8), da čovjeka oslobodi robovanja sotonu i uspostavi kraljevstvo Božje nakon što uništi đavolsko carstvo. Ali između prvog Kristovog dolaska i parusije (drugog, pobjedonosnog dolaska Krista kao suca) pokušava đavao pridobiti za sebe sve više ljudi. To je svakako očajnička borba, jer on zna daje već pobijeden i jer je "*svjestan da ima još samo malo vremena*" (Otk 12,12). Radi toga nam sveti Pavao kaže: "*Jer naša borba nije protiv krvi i tijela, nego protiv poglavarstava, protiv Vlasti, protiv Vrhovnika ovoga mračnog svijeta: protiv zlih duhova koji borave u nebeskim prostorima.*" (Ef 6,12)

Sveto pismo uvijek govori o nađelima i demonima kao o duhovnim bićima, ali kojima su dani razum, volja, sloboda i neovisnost. Moderni teolozi poistovjećuju sotonu s apstraktnom predodžbom zla. To je jasno hereza koja je u proturječju s Biblijom, patristikom i naukom Crkve. Ali u prošlosti se nikada nije posumnjalo u tu istinu, zbog čega i nije bila osobito dogmatski definirana. IV. lateranski koncil kaže: "*Đavao (dakle sotona) i drugi zli duhovi bili su po naravi stvoreni dobri od Boga, ali su svojim grijehom postali zli.*" Tko trpi sotonu, taj trpi i grijeh i ne razumije više Kristovo djelovanje.

Isto je tako jasno da je Isus pobijedio sotonu svojom žrtvom, ali prije svega svojim naukom: "*Ako li ja Božjim prstom izgonim zle duhove, znači da je došlo k vama kraljevstvo Božje*" (Lk 11,20). Isus je onaj jači koji je sotonu svezao, oteo mu imovinu, oplijenio mu carstvo koje nije trajno (Mk 3,27). A onima koji su ga izvijestili o Herodovu planu da ga ubije, ovako je odgovorio: "*Idite i recite toj lisici: Evo izgonim zle duhove i ozdravljam danas i sutra; treći dan postajem savršen*" (Lk 13,32). Isus daje apostolima moć da izgone đavla. Potom proširuje tu moć na 72 učenika, a naposljetku je daje svima onima koji vjeruju u njega.

Djela apostolska izvješćuju kako su apostoli nakon što se na njih spustio Sveti Duh nastavili izgoniti zle duhove. A tako su poučavali i drugi crkveni oci, od kojih ponajprije navodim Tertulijana i Origena. Dovoljno je navesti tu dvojicu autora da bi se posramilo tolike mnoge moderne teologe koji praktično ne vjeruju u đavla i radi toga ne govore o njemu.

Drugi vat. sabor je osobito podsjetio na nepromijenjen nauk Crkve. "*Čitava je povijest ljudskog roda prožeta sanžnom borbom protiv sila tame, borbom koja postoji od početka svijeta*" (GS 37). "*Čovjek, do početka povijesti iskušavan od Zloga, zlorabio je svoju slobodu postavivši se protiv Boga i želeći ići svojim putem bez Boga. A odbivši priznati Boga kao svoj izvor, poremetio je po Bogu željeni poredak s obzirom na njegov krajnji cilj*" (GS 13). "*Ali Bog je poslao u svijet svoga Sina, kako bi ljude spasio sila tame i demona*". (AG 1, 3). Kako mogu Kristovo djelo razumjeti oni koji poriču postojanje i tako aktivno djelo đavla? Kako oni mogu razumjeti vrijednost Kristove smrti radi spasenja ljudi? Drugi vat.sabor ispostavljala na temelju Svetog pisma: "*Krist nas je svojom smrću oslobodio sotonu*" (SC 6). "*Raspet i uskrsnuli Isus pobijedio je sotonu*" (GS 2).

Sotona se pobijeden od Krista, bori protiv njegovih nasljednika. Tako se borba protiv "*zlih duhova nastavlja i trajat će, kako kaže Gospodin, do posljednjeg dana*" (GS 37). U tom će vremenu svaki čovjek biti u stanju borbe, jer zemaljski je život ispit odanosti Bogu. Stoga vjernici moraju nastojati ostati nepokolebivo čvrstima protiv napada đavla i svakoga se dana boriti protiv njega... Ali prije nego što budemo vladali s Kristom pobjednikom i okončali jedinstven put svoga zemaljskog života, svi ćemo se pojaviti pred Kristovim sudom, kako bismo položili račun o onom što je svaki pojedinac činio u svom prolaznom životu, dobro ili zlo. A na svršetku svijeta odlučit će se slijedeće: "*Tko je činio dobro, primit će uskrsnuće života, ali tko je činio zlo, primit će uskrsnuće prokletstva*" (LG 48).

Iako se ta borba protiv đavla tiče svih ljudi svih vremena, s druge strane nema sumnje da je đavolska moć bila u određenim povijesnim razdobljima snažnije uočljiva nego u drugim, barem na općoj razini i s obzirom na grijeh svijeta. Tako su mi na primjer moja proučavanja povijesti propasti Rimskog carstva jasno pokazala moralnu propast tog razdoblja. Svjedočanstvo je za to i Pavlova poslanica Rimljanima. Mi se sami nalazimo u istoj situaciji, što se pokazuje u zlouporabi sredstava javnog priopćivanja (koja su inače sama po sebi dobra), ali i u materijalizmu i potrošačkom duhu koji su zatrovali zapadni svijet.

Na koji se način zapravo đavao opire Bogu i Spasitelju? Time što zahtijeva za sebe štovanje koje pripada Gospodinu i oponaša kršćanske institucije. To tada nazivamo antikristom i anticrkvom. Protiv utjelovljenja Riječi koja je spasila čovjeka postavši čovjekom služi se sotona idolopoklonstvom seksa koje ponižava ljudsko tijelo u oruđe grijeha. Đavao ima u podrugljivom oponašanju božanskog kulta i svoju vlastitu crkvu, svoj vlastiti kult, svoje vlastite svećenike, svoje obožavatelje i pristaše njegovih obećanja. Kao što je Isus dao svojim apostolima i njihovim nasljednicima moć da iscjeljuju duše i tijela, tako je i sotona dao svojim učenicima osobitu moć da kvare duše i nanose štetu tijelima. Na tu ću se moć vratiti u poglavlju o uroku.

Još jedna napomena uz pitanje koje bi zaslužilo temeljitiju obradu: kao što je pogrešno poricati postojanje đavla, isto je tako pogrešno vjerovati u postojanje drugih sila ili duhovnih bića. Takvo se mišljenje može uvijek iznova čuti. Takva se bića ne spominju u Bibliji i izmišljotina su spiritista, zastupnika ezoteričnih ili okultnih znanosti, pristaša nauka o ponovnom rođenju (reinkarnaciji) ili onih koji vjeruju u takozvane "lutajuće duše". Ne postoje dobri duhovi osim anđela i ne postoje zli duhovi osim demona. Duše umrlih odmah dolaze ili u raj ili u pakao ili u čistilište. To su zaključila i dva koncila, naime onaj u Lyonu i onaj u Firenzi. Umrli koji se navodno pojavljuju pri spiritističkim seansama ili duše umrlih koje ulaze u živa tijela da bi ih mučili, nisu ništa drugo nego demoni. Posve rijetke iznimke što ih Bog dopušta jesu iznimke koje potvrđuju pravilo. Svakako se treba napomenuti da na tom području još nije rečena posljednja riječ i da su mnoga pitanja još otvorena. Tu se još mora temeljito istraživati i ja kanim dalje raditi na tim pitanjima.

Neki se čude mogućnostima što ih imaju demoni da iskušavaju čovjeka ili zaposjednu tijelo opsjednutošću ili mučenjima (ne dušu, osim ako čovjek dragovoljno prepusti demonu svoju dušu). U tom bismo se pitanju trebali prisjetiti riječi iz Otkrivenja: *"Uto se zametnu rat u nebu koji je Mihael sa svojim anđelima morao voditi protiv Zmaja. Zmaj i njegovi anđeli prihvatit će borbu, ali je ne moguše izdržati. I mjesta za njih više nije bilo u nebu. Bijaše zbačen veliki Zmaj koji se zove đavao - sotona, zavodnik cijeloga svijeta - bijaše zbačen na zemlju i bijahu zbačeni s njime njegovi anđeli... Kad Zmaj vidje da je zbačen na zemlju, poče progoniti Ženu koja je rodila muško dijete... Tada, obuzet gnjevom protiv Žene, Zmaj ode da vodi rat protiv ostalih iz njezina potomstva, protiv onih koji vrše Božje zapovijedi i čuvaju Isusovo svjedočanstvo"* (Otk 12, 7 - 17).

Iz mnogih govora pape Ivana Pavla II. o sotoni želio bih citirati iz njegova govora što ga je održao 24. svibnja 1987. godine prilikom posjeta rimskoj crkvi Svetog arhandela Mihaela: *"Ta borba protiv demona koju vodi arhandeo Mihael, aktualna je i danas, jer demon živi i djeluje u svijetu. Uistinu nisu zla na svijetu - nered u društvu, zbuđenost čovjeka, njegova unutarnja rastrganost - samo posljedica istočnog grijeha, već i učinak uznemirujućih i mračnih sotoninih djela"*.

Posljednja se rečnica jasno odnosi na proklinjanje zmije po Bogu, o čemu se izvješćuje u Postanku: *"Neprijateljstvo ja zamećem između tebe i žene, između roda tvoga i roda njezina: on će ti glavu satirati, a ti ćeš mu vrebati petu"*. (Post 3, 15) Je li tada demon već bio u paklu? Kada se vodila borba između anđela i demona? To su pitanja na koja se ne može bez daljnega odgovoriti, a da se ne uzmu u obzir barem dva čimbenika: biti u paklu ili ne više je pitanje stanja nego mjesta. Anđeli i demoni su čisti duhovi, za njih ima riječ "mjesto" drukčiji smisao nego za nas. Isto vrijedi za dimenziju vremena: ona je za duhove drukčija nego za nas.

Otkrivenje nam kaže da konačno prokletstvo demona još nije uslijedilo, iako je izbor koji razlikuje anđele od demona neosporiv. Dakle oni još zadržavaju po Bogu danu moć, ali samo kratko vrijeme. Radi toga upućuju Isusu pitanje: *"Jesi li došao ovamo da nas mučiš prije vremena?"* (Mt 8, 29) Jedini je sudac Krist. A sveti Pavao je rekao: *"Ne znate li da ćemo suditi anđelima?"* (1 Kor 6,3). Radi moći koja je još ostala opsjednutom iz Gerase zamolili su ga zli duhovi koji su ušli u njega *"da im ne zapovjedi da idu u pakao..., da im dopusti da uđu u svinje"* (Lk 8, 31 - 32). Kad zao duh napusti neku osobu i bude poslan u pakao, to je za njega konačna smrt. Stoga se on bori protiv toga što bolje može. Ali tada mora muke koje je skrivio toj osobi plaćati većom vječnom kaznom. Sveti Pavao veoma jasno piše da se posljednji sud nad demonima još nije zbilo: *"Bog nije poštediti anđele koji su sagriješili, već ih je strmoglavio u pakao i predao mračnim bezdanima gdje ih čuva za Sud"*. (2 Pt 2, 4) Anđeli će s druge strane biti više čašćeni i štovani za dobro što ga čine. Radi toga je veoma korisno zazivati ih.

Kako sve može đavao utjecati na čovjeka? Nije lako naći pisana djela koja se bave tim pitanjem i ne postoji jedinstven jezik kojim se svi mogu o tome sporazumjeti. Zato moram objasniti pojmove koje upotrebljavam u ovoj knjizi.

Postoji uobičajeno djelovanje koje je upravljeno protiv svih ljudi, naime da se oni navode na zlo. I Isus je u tom pogledu prihvatio svoju ljudsku narav puštajući da ga sotona iskušava. Ali u ovoj se knjizi ne bih želio baviti tim uobičajenim sotoninim djelovanjem, ne zato što je ono nevažno, već zato što bih se ovdje želio usredotočiti na ono neobično djelovanje, dakle nesvakidašnje koje mu Bog dopušta samo u posve određenim slučajevima.

To se neobično djelovanje može podijeliti na pet različitih vrsta:

- 1. Izvanjska uznemiravanja:** tu se radi o onim fenomenima o kojima smo mogli čitati u tako brojnim životopisima svetaca. Znamo kako su sveti Pavao od križa, župnik Arški, pater Pio i mnogi drugi bili batinani i bičevani od demona. Ali ovdje se ne želim baviti ni tim oblicima demonskog djelovanja, jer to nisu ni slučajevi unutarnjeg utjecaja niti su za to potrebni egzorcisti. Tu pomažu prije svega molitve upućenih osoba. Ja bih želio obratiti pozornost na četiri druge vrste koje izravno interesiraju egzorciste.
- 2. Opsjednutost đavlom:** to je najgori oblik. Pri tome zadobiva đavo pod svoju vlast tijelo (ne dušu) i prisiljava ga da postupa i govori po njegovoj volji, a da se žrtva ne može tome oduprijeti i zbog toga nema ni moralne odgovornosti. Taj se oblik najčešće očituje izvanrednim fenomenima, kakvi su bili prikazani i u filmu "Egzorcist" ili kakvi se opisuju obrednicima: govoriti nepoznatim jezicima, razviti nadljudske snage, očitovati tajne stvari. Veoma je jasan primjer priča o opsjednutom iz Gerase. Ali postoji dakako širok spektar đavolske opsjednutosti; postoje velike razlike u težini i simptomima. Bila bi velika zablude usredotočiti se na jedan jedini model. Među mnogim slučajevima koje sam egzorcirao bile su samo dvije osobe s potpunom opsjednutošću. One su bile tijekom egzorcizma posve tihe i nepomične. Mogao bih navesti mnogo slučajeva s veoma različitim vanjskim oblicima.
- 3. Đavolska mučenja:** to su više ili manje tjelesna oštećenja i bolesti koja ne dosežu međutim stupanj opsjednutosti da bi žrtva izgubila svijest ili činila stvari i govorila riječi za koje nije odgovorna. Želio bih navesti nekoliko primjera iz Biblije: Job nije bio opsjednut đavlom, ali teško oštećen u svojoj djeci, u svom imetku i u svom zdravlju. Obogaljena žena i gluhonijem čovjek koje je Isus izliječio nisu bili posve opsjednuti, ali je demonova nazočnost uzrokovala fizičku smetnju. Sveti Pavao posve sigurno nije bio opsjednut, ali gaje ipak mučilo dijabolično zlo: *"i da se ne bih uzoholio zbog obilja objava, stavljem mi je trn u tijelo, sotonin poslanik, da me trajno muči da se ne uzoholim"* (2 Kor 12,7). Dakle nema sumnje daje uzrok toj bolesti bio demonski. Slučajevi prave opsjednutosti prilično su rijetki. Ali mi egzorcisti srećemo velik broj osoba u kojih je đavao nanio štetu njihovu zdravlju, imetku, radu, međuljudskim odnosima i drugom. Utvrđivanje jesu li ta zla demonskog porijekla ili ne, te njihovo liječenje, nisu dakako jednostavniji od dijagnosticiranja i liječenja prave opsjednutosti. Te se dvije vrste možda razlikuju po svojoj težini, ali ne po teškoćama da se razumiju i liječe.

Đavolske prisilne misli: tu se radi o mislima koje se nenadano javljaju, a katkad su i trajne, koje su često racionalno apsurdne, ali kojih se žrtva ne može sama osloboditi. Ona se osjeća potišteno, očajno i pomišlja na samoubojstvo. Time su gotovo uvijek zahvaćeni i snovi. Neki će čitatelji sada vjerojatno biti mišljenja da su to jasni slučajevi za psihijatra. Tako onda i za sve druge fenomene mogu postojati psihijatrijska, parapsihološka ili slična objašnjenja. Ali ima slučajeva koji se ne mogu objasniti sredstvima znanosti i koji jasno pokazuju simptome đavolskog porijekla ili đavolske nazočnosti. Razlikovati to uči se proučavanjem i praksom.

Đavolska hranjenja: ona se odnose na kuće, predmete ili životinje. Neću se zadržavati pri tom obliku, jer ću se na njega još vratiti. Sada mi je važno da objasnim pojmove. Oznaku hranjenja ne bih upotrijebio kada se radi o ljudima, gdje radije govorim o opsjednutosti, te prisilnim mislima i predodžbama.

Kako se čovjek može braniti od čitavog tog zla? Odmah ću otvoreno reći: egzorcizmi su po obredniku potrebni - strogo uzeto - samo pri pravoj đavolskoj opsjednutosti. Ali mi egzorcisti prihvaćamo u praksi sve one slučajeve gdje se može prepoznati zao utjecaj. Za druge slučajeve, dovoljna uobičajena sredstva milosti: molitva, sveta otajstva, milostinja, kršćanski način života, opraštanje uvreda, neprestana okrenutost Bogu, Mariji, svecima i anđelima. O posljednjoj bih točki želio reći još nekoliko riječi.

Ovo poglavlje o đavlu, Kristovu neprijatelju rado ću završiti govoreći još o anđelima. Oni su naši veliki saveznici. Njima mnogo toga zahvaljujemo i velika je greška da se o njima tako malo govori. Svatko od nas ima svoga anđela čuvara, odmornog prijatelja za 24 sata dnevno, od začeca do smrti. On neprestano štiti naše tijelo i našu dušu, a mi najčešće i ne mislimo na njega. Znamo da i narodi imaju osobitog anđela čuvara, a vjerojatno i svaka zajednica, pa i vlastita obitelj, iako u to nismo sigurni. Ali znamo da su anđeli veoma brojni i da nam žele činiti dobro, mnogo više nego što se demoni svim silama naprežu da nam naškode.

Sveto pismo često govori o anđelima koji su nam po Bogu povjereni. Poznato nam je ime vođe anđela: Mihael. I među anđelima postoji hijerarhija koja je utemeljena na ljubavi, a vođena onim božanskim utjecajem *"u čijoj je volji naš mir"*, kako bi rekao Dante. Poznata su nam i imena druge dvojice arhandela: Gabrijel i Rafael. Jedan apokrif navodi još i četvrto ime: Urijel. Iz Svetog pisma saznajemo o podjeli anđela u devet korova: vlasti, moći, prijestolja, kneževi, sile, anđeli, arhandeli, kerubini, serafini. Vjernik koji živi u nazočnosti Presvetog Trojstva, koji ga štoviše nosi u svojoj nutрини, koji je svjestan neprestane pomoći Majke koja je i Majka Božja, koji zna da može uvijek računati s pomoći anđela i svetaca -, kako bi se on mogao osjećati osamljenim, napuštenim i ugnjetanim od Zloga? Za vjernika postoji prostor za bol, jer ona je put križa koji nas spašava, ali nema mjesta za potištenost i tugu. On je uvijek spreman dati svjedočanstvo svakom tko ga pita o nadi koja ga uvijek drži da ne klone (usp. 1 Pt 3,15). Jasno je međutim da i vjernik mora biti odan Bogu i bojati se grijeha. A to je pomoć na kojoj počiva naša snaga, tako da sveti Ivan može reći: *"Znamo da nijedan koji je rođen od Boga ne živi u grijehu, nego ga Rođeni od Boga čuva, i Zli ga ne može dohvatiti."* Iako katkad radi svoje slabosti doživimo padove u životu, uvijek moramo odmah ustati uz pomoć sredstava što nam ih je dalo božansko milosrđe, a to su: pokajanje i ispovijed.

Stranica 3 od 11

Dijabolična vizija pape Lava XIII.

Mnogi se od nas još sjećaju da su prije liturgijske reforme Drugog vat. sabora svećenik i vjernici na kraju svete mise kleknuli, kako bi izgovorili molitvu Majci Božjoj i molitvu arhandelu Mihaelu. Ovdje bih želio predočiti tekst ove druge molitve, jer je to lijepa molitva koja se može moliti s dobitkom:

"Sveti arhandelu Mihaele, čuvaj nas u borbi; budi naš zaštitnik protiv đavolskih pakosti i zamki. 'Bože, naloži mu to', molimo usrdno. A ti, kneže nebeskih četa, otjeraj Božjom snagom u pakao sotonu i druge zle duhove koji lutaju svijetom da bi iskvarili duše. Amen."

Pater Domenico Pachenino piše o nastanku te molitve u časopisu Ephemerides Liturgicae (1955. god.): "Ne sjećam se više točno godine. Jednog je jutra veliki papa Lav XIII. slavio svetu misu, a zatim sudjelovao u misi zahvalnici. Odjednom je vidio kako je glava celebranta bila snažno povučena uvis, a zatim otkrio nešto iznad njegove glave. Pažljivo je gledao onamo ne trepnuvši okom, ali s osjećajem straha i čuđenja. Pritom se promijenila boja njegova lica i njegov izgled. U njegovoj se nutрини događalo nešto neobično, nešto veliko.

Njegovi su ga službenici zabrinuti žurno slijedili. Ponizno su ga upitali: *"Vašoj Svetosti nije dobro?"* On je pola sata kasnije dao pozvati tajnika papinske upravne vlasti i predao mu list papira s nalogom da se to tiska i pošalje svim ordinarijatima svijeta. Što je bilo napisano na tom papiru? Molitva koju na kraju mise molimo s pukom, dakle molitva molbe Mariji i usrdni poziv knezu nebeskih četa da zamoli Boga da može otjerati sotonu u pakao.

U pismu koje je 1886. bilo poslano svim ordinarijatima, naložio je papa i to da se ta molitva izgovara klečeći. Kao potvrdu toga što piše pater Pachenino želio bih citirati iz pastirskog pisma tadašnjeg biskupa Bologne, kardinala Nasallija Rocce, što ga je napisao u vrijeme posta 1946. godine: *"Tu je molitvu napisao sam Lav XIII."* Riječi: 'koji lutaju svijetom da bi iskvarili duše' imaju povijesno objašnjenje koje nam je često pripočavao njegov osobni tajnik, monsinjor Rinaldo Angeli. Lav je zaista imao viđenje paklenih duhova koji su se okupili nad Vječnim gradom (Rimom). Iz toga je doživljaja nastala molitva koju je želio poslati u čitav svijet koju sam molio svojim snažnim glasom. Često smo je slušali u vatikanskoj bazilici. On je osim toga vlastoručno napisao poseban egzorcizam koji je sadržan u Rimskom obredniku. Biskupima i svećenicima je preporučio da u svojim biskupijama i župarna često mole te egzorcizme. On ih je sam molio često tijekom dana."

Zanimljiva je i jedna druga činjenica koja je još povećala vrijednost molitava koje su se molile poslije svake svete mise. Papa Pio XI. zahtijevao je u alokuciji od 30. lipnja 1930. da se te molitve mole s posebnom namjenom za Rusiju. Podsjetio je na vjerske progone u Rusiji i pozvao vjernike da se obrate svetom Josipu, te završio riječima:

"O da bi svi mogli bez muke i poteškoća nastaviti taj sveti križarski rat, određujemo da te molitve koje je naložio naš preteča blažene misli, Lav XIII., mole svećenici i vjernici poslije mise, s tom posebnom nakanom, dakle za Rusiju. Radi toga trebaju biskupi, te svjetovni i redovnički kler uvijek iznova podsjećati narod i nazočne pri svetoj misnoj žrtvi na ovo gore rečeno." (iz: Civiltà Catolica, 1930., Vol. III)

Pape su, kao što se vidi, jasno ustanovili zastrašujuću nazočnost sotonu. Pridodana molitvena nakana Pija XI. odnosila se na središte krivog nauka našeg stoljeća koji nije utjecao samo na život naroda, već i na samu teologiju. Ako se nalozi Pija

XI. nisu slijedili, tada su za to bili krivi oni kojima su oni bili povjereni. Oni su u svakom slučaju u skladu s karizmatičnim priopćenjem što ih je Bog prenio ljudskom rodu ukazanjima iz Fatime, iako su ona bila dakako neovisna o tome- Fatima je tada još bila nepoznata u svijetu!

Sotonini darovi

I sotona daje svojim pristašama neke sposobnosti. Budući da je on pravi lažljivac, ne razumiju odmah primatelji porijeklo tih moći ili ga ne žele razumijeti, jer se veoma raduju besplatnim darovima. Tako se može dogoditi da poneka osoba ima dar vidovitosti; drugi spontano pišu poruke na više stranica ako im se stave u ruku bijeli papir i nalivpero; drugi opet imaju dojam da se podvostručuju i da jedan dio njih može ulaziti i u veoma udaljene kuće i krajeve; a veoma je raširen fenomen da netko čuje "glas" koji mu kazuje ili da moli ili da čini druge stvari.

Mogao bih nastaviti nabrajati. Odakle potječu te osobite sposobnosti? Jesu li one darovi Sv. Duha? Jesu li to darovi đavolskog porijekla? Ili se posve jednostavno radi o metafizičkim fenomenima? Da bi se utvrdila istina, potrebno je posebno ispitivanje ili prosudba od strane mjerodavne osobe. Kad je sveti Pavao bio u Tijatiri, slijedila ga je neka ropkinja koja je znala vraćati i tim svojim darom pribavljala veliku zaradu svojim gospodarima. Ali to je bio dar đavolskog porijekla kojega je nestalo odmah nakon što je sveti Pavao izagnao zla duha (usp. Dj 16, 16-18).

Kao primjer bih želio citirati svjedočanstvo potpisano s "Erasmio di Bari" i objavljeno u Rinovamento dello Spirito Santo (rujan 1987. god. - u zagradama su moje napomene).

"Prije nekoliko sam godina upoznao 'igru časa', ali nisam znao da se radilo o vrsti spiritizma. Poruka je bila formulirana na jeziku mira i bratstva (ali iza maske dobra krije se đavao). Nešto sam kasnije imao u Lurdu, gdje sam obavljao službu, neobične sposobnosti (vrijedno je spomena i to da se đavao pojavljuje i na tako svetim mjestima).

Imao sam sposobnosti koje se u parapsihologiji označavaju kao izvančutilne, dakle vidovitost, čitanje misli, klinička dijagnoza, uvid u srca i u život živih i umrlih osoba i druge sposobnosti. Nekoliko mjeseci kasnije bila je tome pridodana još jedna, naime sposobnost da se polaganjem ruku oduzima fizička bol i time ublažava ili okončava stanje trpljenja. Je li to bila takozvana prano-terapija?

Sa svim tim sposobnostima nije mi bilo teško uspostavljati vezu s ljudima; ali oni su poslije susreta bili zaprepašteni onim što sam im rekao i osjećali su duboku uznemirenost, jer sam ih jasno upozorio na grijehе koje sam vidio u njihovim dušama. Kad sam čitao riječ Božju, shvatio sam da se moj život nije promijenio. I dalje sam bio lako razdražljiv, zlopamtilo, nepopustiv i osjetljiv na uvrede. Bojao sam se nositi svoj križ, plašio se nepoznate budućnosti i smrti.

Poslije duga lutanja i strašnih nezgoda priveo me naposljetku Isus obnoviteljskom pokretu 'Rinnovamento'. Tamo sam sreo nekoliko braće koja su molila nada mnom i pokazalo se da ono što mi se događalo nije bilo božanskog porijekla, već je dolazilo od đavla. Mogu dakle posvjedočiti da sam upoznao moć imena Isusova. Uvidio sam svoje grijehе prošlosti i ispovijedio ih. Pokajao sam se i odrekao svih okultnih djela. Izvančutilne su sposobnosti nestale i Bog mi je oprostio. Na tome mu zahvaljujem."

Ne zaboravimo da i Biblija izvješćuje o slučajevima takvih neobičnih sposobnosti koje su s jedne strane potjecale od Boga, ali s druge i od đavla. Neka čudesa što ih je Mojsije činio po Božjem nalogu pred faraonom, činili su i magičari dvora. Stoga nije dovoljna činjenica uzeta izdvojeno da bi se navelo porijeklo te moći kad se radi o fenomenima te vrste.

Želio bih još dodati da u ljudi koje su zadesili takvi zli utjecaji, postoji osobita osjetljivost. Oni odmah osjete ima li neka osoba negativno zračenje, unaprijed vide buduće događaje i osjećaju se prisiljenima polagati ruku na psihički slabe ljude. Tada imaju i dojam da mogu utjecati na živote drugih ljudi, čineći im zlo pakošću koju osjećaju u sebi. Da bismo se domogli spasenja, moramo se oduprijeti svim tim nastojanjima!

Egzorcizmi

"Ova će čudesa pratiti one koji budu vjerovali: pomoću mog imena izgonit će zle duhove;..." (Mk 16,17). Taj prijenos osobite sposobnosti po Isusu svim vjernicima potpuno zadržava svoju valjanost. To je opća sposobnost koja se temelji na vjeri i na molitvi. Njome se može koristiti pojedinac ili zajednica- i to u svako doba, jer nije potrebno posebno ovlaštenje. Ali, da objasnim pojmove, tada se radi o molitvama oslobođanja, ne o pravim egzorcizmima.

Crkva je, da bi tu po Kristu prenijetu moć učinila učinkovitijom i da bi vjernike zaštitila od prjevара i vradžbina, uvela egzorcizam kojega mogu vršiti isključivo biskupi i izričito ovlašteni svećenici (dakle ne laici). Tako je utvrđeno u Kanonskom pravu (kan. 1172) koje točno propisuje kako se mora davati sakrament kao čvrst sastavni dio Crkve - za razliku od privatne molitve (can. 1166) - uz točno poštivanje obreda i formula koje je odobrila Crkva (kan. 1167).

Stoga se kao egzorcist može označiti samo ovlašteni svećenik, kao i biskup koji se bavi egzorcizmom (samo kad bi ih bilo!) To je danas omalovažavana služba, jer mnogi svećenici nazivaju sebe egzorcistima, a da to nisu. I mnogi kažu da vrše egzorcizam, a zapravo samo govore molitve oslobođenja, ako se čak izravno ne bave magijom. Egzorcizam je samo onaj sveti obred što ga je odredila Crkva. Sve druge oznake smatram sumnjivima: na primjer govoriti o svećanima i običnim egzorcizmima, kako bi se razlikovao pravi egzorcizam od drugih oblika molitve. Smatram da je pogrešno označavati molitvu koja nije egzorcizam kao privatni ili obični egzorcizam, jer se ne radi o sakramentu, već o molitvi oslobođenja, te se tako egzorcist mora držati molitava Obrednika.

Ipak postoji jedna razlika u usporedbi sa sakramentima. Egzorcizam može naime trajati nekoliko minuta, ali može potrajati i satima. Stoga nije potrebno govoriti sve molitve Obrednika, a mogu se dodati mnoge druge, kao što savjetuje sam Obrednik. Egzorcizam ima zapravo dvojako značenje. S jedne bi se strane željelo dakako izbaviti opsjednute; taj se vid naglašava u svim pisanim djelima o toj temi, ali s druge strane ima egzorcizam dijagnostičku svrhu za koju se međutim često ne

mari. Naime, prije nego što egzorcist započne, ispituje samu opsjednutu osobu i njezine bližnje, kako bi ustanovio jesu li ispunjeni uvjeti da se izvrši egzorcizam. Točno je međutim da se jedino tijekom sama egzorcizma može sa sigurnošću ustanoviti postoji li u dotične osobe utjecaj đavla ili ne. Jer svi se vanjski znakovi, koliko god bili neobični, mogu u stvarnosti pojaviti i pri prirodnim pojavama. Ni učestala pojava psihijatrijskih i parapsiholoških fenomena nije dovoljan kriterij za pouzdanu dijagnozu. Samo se provođenjem egzorcizma može sa sigurnošću utvrditi radi li se o đavolskom utjecaju ili ne.

Ovdje bih želio spomenuti nešto što u Obredniku nije na žalost ni natuknuto i što nije poznato ni među autorima koji su pisali o toj temi. Egzorcizam ima dakle i dijagnostičku svrhu, to znači da ustanovi nazočnost đavla ili đavolskog utjecaja u nekoj osobi. Taj je cilj vremenski gledano prvi koji se postiže i za kojim se teži. Po važnosti je međutim cilj egzorcizma oslobođenje od podmukle nazočnosti đavla i zlih utjecaja. Taj je logični redosljed veoma važan (prvo dijagnoza, zatim obrada), kako bi se točno procijenili znakovi na koje se egzorcist mora osloniti. To su znakovi koji su od velikog značenja: znakovi prije egzorcizma, znakovi tijekom egzorcizma, znakovi poslije egzorcizma i razvoj znakova pri provođenju raznih egzorcizama.

Čini se da Obrednik vodi nešto računa -iako tek neizravno- o tim okolnostima kad skreće naime pozornost na to da nije lako vjerovati u opsjednutost đavlom. Ali tada upozorava egzorciste i na razne trikove kojima se koristi đavao da bi prikrio nazočnost. Za nas je egzorciste važno ne dopustiti da nas zavaraju psihički, umišljeni bolesnici u kojima nema đavolske nazočnosti, te stoga nije potreban ni egzorcizam. Ne smije se međutim zanemariti ni suprotna opasnost koja je danas mnogo češća, te je se stoga treba više bojati, naime opasnost da se ne prepozna đavolska nazočnost i tako propusti egzorcizam tamo gdje bi bio potreban. Slažem se sa svim egzorcistima s kojima sam o tome razgovarao da ni egzorcizam koji nije bio potreban ne može dotičnoj osobi učiniti štetu. (Prvi put, te u nesigurnim slučajevima koristimo se samo kratkim egzorcizmima koji se govore tiho, tako da se lako mogu pobrkati s uobičajenim blagoslovima). Radi toga se ni zbog jednog egzorcizma ne trebamo naknadno kajati. Ali razloga za kajanje imamo naprotiv ako se kasnije jasnim znakovima pokaže nazočnost đavla, a mi je nismo prepoznali i radi toga propustili egzorcizam.

Stoga ponavljam ono što se tiče važnosti i vrijednosti znakova: dovoljno je već malo znakova, pa čak i onih nesligurnih, da bi se mogao provesti egzorcizam. Ako se tijekom egzorcizma promijene znakovi, logično je da se nastavi samo toliko dugo koliko se smatra potrebnim, iako je tada prvi egzorcizam relativno kratak. Moguće je da ie tijekom egzorcizma ne pokaže nikakav znak, ali da pacijent poslije osjeti izvjesno olakšanje (to su općenito ugodne reakcije). U tom se slučaju egzorcizam ponovi i ako se ponove i učinci, tada će se znakovi prije ili kasnije pojaviti i tijekom egzorcizma. Tada je veoma korisno promatrati razvoj znakova tijekom raznih egzorcizama. Katkad se znakovi malo pomalo povlače, što upućuje na uspješnost liječenja. U drugim se slučajevima znakovi posve neočekivano pojačaju, što može značiti da izbija na vidjelo dosada prikriveno unutarnje zlo, tako da se čitav postupak mora ponoviti.

Sada se može razumjeti koliko je nerazumno čekati s egzorcizmom dok se ne pokažu sigurni znakovi opsjednutosti. Znak je velike neiskusnosti očekivati prije egzorcizma one tipične znakove koji se u većini slučajeva pokazu samo tijekom ili poslije egzorcizma ili kao posljedica niza egzorcizma. Imao sam slučajeve pri kojima su bili godinama potrebni egzorcizmi da bi izašlo na vidjelo zlo u čitavoj svojoj težini. Prilično je beskorisno željeti razne oblike pojavljivanja ograničiti na standardne modele. Tko ima mnogo iskustva, zacijelo poznaje različite oblike đavolskog očitovanja. Tako smo ja i svi egzorcisti s kojima sam razgovarao primijetili da se simptomi opsjednutosti spomenuti u Obredniku: naime govoriti tuđim jezicima, posjedovati nadljudsku snagu, znati tajne stvari, uvijek pojavljuju tijekom egzorcizma, nikada prije! Bilo bi posve nerazumno misliti da će se znakovi pojaviti već prije, da bi se potom mogao provesti egzorcizam.

Ne može se uvijek postaviti točna dijagnoza. Ima slučajeve kojima se jednostavno možemo samo čuditi. Katkad imamo pred sobom ljude koji su istodobno fizički bolesni i pod utjecajem đavla. U takvim je slučajevima preporučivo uključiti i liječenje psihijatra. Ali uvijek se iznova moram nasmiješiti kad mudri moderni teolozi objave veliku "novost" da se neke duševne bolesti mogu zamijeniti s đavolskom opsjednutošću. A ima i nekih psihijataru ili parapsihologa koji misle da su takvi njihovi zaključci veliko otkriće. Ali zapravo su crkveni autoriteti bili ti koji su kao prvi stručnjaci upozorili na tu moguću zabludu. Crkva je već 1583. godine u dekretima sinode u Reimsu upozorila na tu činjenicu i zaključila da neki oblici navodne opsjednutosti mogu jednostavno biti duševne bolesti. Ali tada još nije bilo psihijatrije i teolozi su vjerovali u Evanđelje.

Egzorcizam ima osim dijagnoze i iscjeliteljsku svrhu, naime osloboditi pacijenta opsjednutosti. A tu počinje put koji je često težak i dug. Jer potrebno je da opsjednuti surađuje, a on je često u tome ometan. On mora mnogo moliti, a ne može, mora često primati sakramente, ali to često ne čini. I na putu k egzorcistu radi primanja sakramenata postoje često zapreke koje se čine nesavladivima. Zato mu je potrebno mnogo pomoći, a to na žalost u većini slučajeva nitko ne razumije.

Koliko je vremena potrebno da bi se opsjednut čovjek oslobodio zla duha? To je doista pitanje na koje nitko ne može odgovoriti, jer osloboditi može jedino Gospodin koji djeluje u božanskoj slobodi, pri čemu se posve sigurno odaziva na molitve, prije svega ako mu se upućuju posredovanjem Crkve. Općenito se može reći: potrebno vrijeme ovisi o početnoj snazi đavolske opsjednutosti, kao i o vremenu koje prođe do početka egzorcizma. Sjećam se slučaja četrnaestogodišnje djevojčice koja je bila opsjednuta tek nekoliko dana i vladala se mahnito. Udarala je nogama o pod, grizla i grebala. Bilo je dovoljno samo četvrt sata egzorcizma da bi se potpuno oslobodila opsjednutosti. Najprije je kao mrtva pala na tlo, tako da je to podsjećalo na onaj prizor iz Evanđelja kada je Isus nekog mladića oslobodio đavla nakon što to nije uspjelo apostolima. - Djevojčica je poslije nekoliko minuta oporavka skočila na noge i potrčala dvorištem da bi se igrala sa svojim malim bratom.

Ali takvi su slučajevi veoma rijetki. Oni se javljaju samo ako je loš utjecaj veoma lak. Egzorcist se većinom susreće s teškim stanjima. Tu nije isprva nitko pomišljao na pomoć egzorcista. Navest ću jedan tipičan slučaj: Neko se dijete neobično ponaša. Roditelji ne traže razlog tome, ne uzimaju to ozbiljno i misle da će se djetetovim odrastanjem sve samo po sebi srediti. Na početku su i simptomi još lagani, ali zatim postaju sve gori i tada roditelji traže za svoje dijete pomoć liječnika. Pokušaju s jednim, zatim s drugim, ali uvijek bezuspješno. Jednom je kod mene bila sedamnaestogodišnja djevojka koja je već bila pregledana u najboljim klinikama Europe. Naposljetku se po savjetu razumna prijatelja javila sumnja da se tu ne može raditi o prirodnom zlu i djevojka se obratila magičaru. Od tog se trenutka početno stanje još pogoršalo. Čest je slučaj da se opsjednuti ljudi tek na kraju obrate egzorcistu i to više slučajno, po nečijem savjetu (gotovo nikada po savjetu svećenika!). U

međuvremenu su protekle godine i zlo se duboko ukorijenilo. Prvi egzorcizam govori posve točno o tome da se đavao treba iskorijeniti i nagnati u bijeg. Za to je međutim potrebno mnogo egzorcizama i to često tijekom više godina, a ne postiže se uvijek oslobođenje.

Ponavljam: vrijeme pripada Bogu. Vjera egzorcista i vjera onoga nad kim se vrši egzorcizam od velike su pomoći. Svakoga pomažu molitve opsjednuta čovjeka, njegove obitelji i drugih (redovnica, župnih zajednica, molitvenih skupina, osobito onih koji mole za oslobođenje). Veoma mnogo pomaže i uporaba sakramentalna koji služe određenim svrhama, kao pri blagoslovnim molitvama: egzorcirana ili barem posvećena voda, egzorcirano ulje, egzorcirana sol. Da bi se egzorcirali voda, ulje i sol nije potreban egzorcist; dovoljan je bilo koji svećenik. Ali on mora u to vjerovati i znati da se u Obredniku nalaze ti osobiti blagoslovi. Veoma su rijetki svećenici koji to znaju. Većina njih ne zna ništa o tome i smiju se u lice moliteljima. Kasnije ću se još vratiti na sakramentale.

Od osnovne je važnosti često primanje sakramenata i život po Evanđeljima. Tu je veoma važna moć krunice i posve općenito moć molitve Djevici Mariji. Mnogo može pomoći i zazivanje anđela i svetaca. Iznimno su korisna hodočašća u prošteništa koja su često po Bogu odabrana mjesta oslobođenja od opsjednutosti pomoću egzorcizma. Bog nam je namijenio obilna sredstva milosti; na nama je da se njima služimo. Kad Evanđelja izvješćuju o Kristovim kušnjama po đavlu, tada čujemo da se Isus borio protiv đavla jednom rečenicom iz Biblije. Riječ Božja ima golem učinak, kao i hvalospjev Bogu, bio on spontan ili iz Biblije: psalmi i pjesme u slavu Boga.

Preduvjet za učinkovitost egzorcizma svakako je uz sve navedeno i velika poniznost egzorcista. Jer on sam ne može ništa, sve je u Božjim rukama, samo on može uistinu pomoći. On podvrgava egzorcista, kao i opsjednutu osobu mnogim kušnjama. Osjetni uspjesi često dolaze polako i mučno, ali kao veliki duhovni plodovi. Oni nam pomažu da shvatimo zašto Gospodin dopušta te bolne kušnje. Čovjek korača u tami vjere, ali svjestan da ide u susret istinskom svjetlu.

A sada još nekoliko riječi o važnoj zaštiti pomoću svetih slika i to kako onih koje se nose uza se, tako i onih koje su negdje postavljene: iznad ulaznih vrata, u spavaćim sobama, u blagovaonici ili sobi za dnevni boravak gdje se obično okuplja obitelj. Svetačka slika nema ništa zajedničko s poganskom idejom donositelja sreće, već podsjeća na prikazanu osobu koja se treba oponašati i čija se zaštita treba zazivati. Danas mi se često događa da dođem u kuće iznad čijih ulaznih vrata visi lijepo crveno srce, a kad radi blagoslova uđem u pojedine prostorije, vidim malo svetačkih slika. To je velik propust. Sjetimo se primjera svetog Bernarda Sienskog koji je na kraju svojih pučkih misija poticao ljude da iznad kućnih vrata objese veliku medalju s Isusovim znakom (ISH = Jesus Hominum Salvator = Isus, spasitelj ljudi).

Često sam se mogao uvjeriti u učinkovitost medalja ako se s vjerom nose na tijelu. Ovdje bih želio spomenuti samo Čudesnu medalju koja je, poslije ukazanja Djevice Marije svetoj redovnici Katarini Laboure 1830. godine u Parizu, bila proširena čitavim svijetom u više milijuna primjeraka. Kada bih govorio o milostima koje su zadobivene tom jednostavnom medaljom, ne bih više mogao prestati.

Jedan od najpoznatijih slučajeva dijabolične opsjednutosti - koji je povijesno vjerno dokumentiran u više knjiga - slučaj obojice jednog osobito teškog đavolskog napada bio pozvan egzorcist, bilo je pokušano prevrnuti kočiju u kojoj je sjedio egzorcist u pratnji jednog monsinjora i časne sestre. Đavao nije međutim mogao provesti svoj plan, jer je kočijaš dobio prije polaska za zaštitu Benediktovu medalju koju je s puno poštovanja stavio u džep.

Stranica 4 od 11

Ljudi opsjednuti đavlom

Ljudi me često pitaju ima li mnogo osoba opsjednutih đavlom. Vjerujem da se još uvijek može navoditi mišljenje francuskog isusovačkog patra Tonquedeca: *"Postoji velik broj onih nesretnika koji bez znakova đavolske opsjednutosti koriste pomoć egzorcista, kako bi bili oslobođeni svojih nevolja, kao što su teške bolesti, teška duševna stanja i nesreće svake vrste. Oni doista opsjednuti veoma su rijetki, ali takvi su nesretnici legija."*

Ta je tvrdnja još uvijek važeća ako se uzme u obzir velika razlika između pravih opsjednutih i onih koji u egzorcista traže riječi pročišćenja, kako bi se riješili svojih tegoba. Ali danas se mora uzeti u obzir toliko mnogo novih čimbenika koje ja točno poznajem i gdje imam izravno iskustvo, a koji u doba patra Tonquedeca još nisu postojali, da sam mišljenja kako se broj opsjednutih jako povećao.

Prvi je čimbenik naše zapadno potrošačko društvo u kome se zbog materijalistički i hedonistički orijentiranog života izgubila vjera. Uvjeren sam da su za to ponajprije krivi komunizam i socijalizam - prije svega u Italiji koji su svojom marksističkom doktorinom vladali tih godina kulturom, odgojem i kazalištem. Računa se da u Rimu posjećuje nedjeljnu misu oko 8% stanovnika. A tamo gdje slabi vjera, jača praznovjerje. Tako se širi - osobito među mladeži - bavljenje spiritizmom, magijom, okultizmom, a uz to jogom, zenom i transcendentnom meditacijom. Sve su to praktike koje se baziraju na reinkarnaciji i naucima koji za kršćanina nisu prihvatljivi. Danas više ne treba putovati u Indiju da bi se pohađala škola gurua; on se može naći tako reći pred kućnim vratima. Njegovim se metodama, koje se isprva čine bezazlenima, često postiže stanje halucinacija i shizofrenije. Mnoge od sekti, koje se šire poput mrlje od ulja, imaju izravno sotonski karakter.

Magija i spiritizam poučavaju se na raznim televizijskim kanalima. Knjige se mogu nabaviti na kioscima ili narudžbom putem pošte. A u različitim časopisima, pa i filmovima, glavna su tema seks, nasilje i đavolska bestidnost. I posve određena glazba za mase tjera slušatelje u stanje opsjednutosti. Tu mislim prije svega sotonsku rock-glazbu. U mnogim višim školama, kamo sam bio pozvan da držim predavanja, mogao sam se uvjeriti koliko je snažno mladež pod utjecajem tih đavolskih medija. Nevjerojatno koliko su u višim, pa i nižim školama raširene razne varijante spiritizma i magije. To je već posve opće zlo, ne samo u velikim gradovima.

Ne mogu prešutjeti koliko je mnogo crkvenih ljudi potpuno nezainteresirano za taj problem i oni ostavljaju vjernike posve bez zaštite. Isto tako smatram pogreškom da su se egzorcizmi gotovo potpuno uzimali iz krsnog obreda (a čini se da je za to bio čak i papa Pavao VI.). Isto je tako bilo pogrešno izostaviti bez zamjene molitvu svetom arhangelu Mihaelu koja se

molila na kraju svake mise. Smatram neoprostivom nemarnošću, za koju okrivljujem biskupe, da je čitav pastoral egzorcizma jednostavno uklonjen. Svaka bi biskupija morala imati barem jednog egzorcista, a moralo bi ih biti i u najposjećenijim crkvama i prošteništim. Danas je egzorcist rijetko biće, najčešće se teško može pronaći. A njegova djelatnost ima međutim veliku pastoralnu vrijednost koja podupire one koji propovijedaju, ispovijedaju i dijele drugima sakramente.

Katolička bi hijerarhija morala glasno izgovarati mea culpa. Poznajem mnoge biskupe, ali ne poznajem nijednoga koji je vršio egzorcizam, pomagao pri egzorcizmima ili je primjereno svjestan problema. Uvijek iznova ponavljam: ne ispuni li neki biskup ozbiljnu molbu (ne molbu duševno poremećene osobe) osobno ili pomoću ovlaštenog svećenika, tada je počinio težak propust. Tako se nalazimo u opasnoj situaciji da bi se mogao prekinuti lanac poučavanja: nekoć je iskusni egzorcist upućivao početnike u tu vještinu. Ali na to ću se još vratiti.

Interes za tu temu pobudilo je u novije vrijeme kino. Radio Vatikan je 2. veljače 1975. godine intervjuirao redatelja filma "Egzorcist", Williama Friedkina i njegova savjetnika, isusovaca Thomasa Bemingana, pri čemu je redatelj objasnio kako je u filmu želio obraditi činjenice i stoga se poslužio romanom koji se temelji na stvarnom događaju iz 1949. godine. Na pitanje da li se tu radilo o pravoj opsjednutosti, nije se redatelj želio očitovati i rekao kako je to problem za teologe, ali ne za njega.

Isusovački se pater na pitanje je li taj film jedan od uobičajenih filmova strave i užasa, odlučno protivio tome i objasnio kako film - bez obzira na neke spektakularne pojedinosti - veoma ozbiljno obrađuje problem zla. On je osim toga opet pobudio interes za gotovo zaboravljene egzorcizme.

Kako se može postati žrtvom đavla, pri čemu tu uključujem općenita uznemiravanja, dakle iskušenja? Čovjek je, ovisno o pojedinom slučaju, napadan od đavla kriv ili nedužan. Uzroke možemo svrstati u četiri glavne skupine: Božjom voljom; urokom; tvrdokornim ustrajavanjem u stanju grijeha; doticajem s lošim mjestima i osobama.

1. Božjom voljom. Prije svega je posve jasno da se ne događa ništa što Bog ne dopušta. A isto je tako jasno da Bog nikada ne želi zlo ako mi to ne želimo (jer nas je stvorio kao slobodne) i on može još i iz zla načiniti dobro. Pri ovoj prvoj točki ne postoji nikakva ljudska krivnja, već isključivo đavolski utjecaj. Onako kao što Bog dopušta uobičajeno djelovanje đavla (iskkušenja) i poklanja sve milosti, kako bismo mu se mogli oduprijeti ako smo jaki, tako ponekad dopušta i neobičnu đavolsku aktivnost (opsjednutost ili zla uznemiravanja), kako bi čovjek uvježbavao poniznost, strpljivost i neosjetljivost na đavolske napade.

Postoje dva slučaja što sam ih već spomenuo: vanjsko djelovanje đavla koje izaziva fizičke muke (poput batinjanja i bičevanja što su ih morali podnijeti župnik Arški ili pater Pio) i prava pustošenja, kao u Joba i svetog Pavla.

Mnogi životopisi svetaca izvješćuju o primjerima te vrste. Od svetaca našega doba želio bih spomenuti dvoje koje je papa Ivan Pavao II. proglasio blaženima. To su don Calabria i sestra Marija od raspetog Isusa (prva Arapkinja koja je bila proglašena blaženom). U oba ta slučaja nije bilo ljudskog utjecaja (ni krivnjom samih dotičnih osoba ni urokom od strane drugih) i u oba je slučaja bilo razdoblje prave opsjednutosti u kojoj su oboje blaženih govorili i činili stvari koje su se protivile njihovoj svetoj službi i za koje nisu snosili odgovornost, jer je đavao bio taj koji se služio njihovim tijelima.

2. Urokom. Ni u tim slučajevima ne snose krivnju žrtve, ali postoji ljudski utjecaj, naime ljudska krivnja onoga koji je izgovorio kletvu ili je pustio da to učini magičar. Tome je posvećeno posebno poglavlje. Tu bih samo želio reći što je urok: nanositi štetu drugima utjecajem đavla. To se može činiti na mnogo različitih načina: fetiš, zao pogled, kletve itd. Ali najčešće je korišten način urok u pravom smislu. Urok je bio najčešći uzrok slučajeva opsjednutosti ili teških poremećaja kojima sam se ja bavio. Ne znam kako mogu sebe opravdati oni crkveni ljudi koji kažu da ne vjeruju u uroke. A isto tako ne mogu sebi objasniti kao oni pomažu svojim vjernicima koje zadesti takvo zlo.

Neki se čude kako može Bog dopuštati takve stvari. Ali Bog nas je stvorio kao slobodne i On se nikada ne odriče svojih stvorova, pa ni onih koji su se udaljili od njega. On će na svršetku načiniti obračun i svakom dati stoje zaslužio, jer svakom će se suditi po njegovim djelima. Svoju slobodu možemo korisno iskoristiti i steći zasluge; ali možemo je i loše iskoristiti i navući na sebe krivnju. Možemo drugima pomagati, ali možemo im na najrazličitije načine i štetiti. Tako mogu - to je osobito drastičan primjer - platiti ubojici da nekoga ubije. Bog nije obvezan spriječiti to. Isto tako mogu platiti magičaru da urekne neku osobu. Ni u tom slučaju nije Bog obvezan spriječiti to, iako to uistinu često spriječi. Tko živi u milosti Božjoj i mnogo moli, bolje je zaštićen od onoga tko ne moli i živi u grijehu.

Tu bih želio spomenuti nešto što ću na drugom mjestu detaljnije razložiti. Izricanje uroka i slični postupci omiljeno su područje rada varalica. Pravi slučajevi čine sićušan postotak u odnosu na one lažne slučajeve s toga područja. Na tom području nije lako samo varalicama; ima i osobito mnogo slučajeva umišljenosti i priviđenja duševno bolesnih osoba. Stoga mora egzorcist biti veoma oprezan, ali pripaziti moraju i sve osobe dobre volje.

3. Toj točki pripadaju dva uzroka koji se u naše doba na žalost sve više šire, zbog čega raste i broj napadnutih od đavla. Prvi je i osnovni uzrok uvijek **pomanjkanje vjere. Što više manjka vjera, to se više širi praznovjerje. To je tako reći matematička formula. Drugi je uzrok **tvrdokorno ustrajavanje u stanju grijeha**. Evandjelje nudi zorni primjer za to u liku Jude. On je bio lopov, ali koliko se Isus trudio ukoriti ga i popraviti-, a doživio je samo odbijanje i tvrdokornost. A tada je došlo do vrhunca: „Što ćete mi dati, pa da vam ga izdam?“ Oni mu polože trideset srebrenika." (Mk 26,15) i tako čitamo strašnu rečenicu u vezi s Posljednjom večerom: "Poslije zalogaja odmah uđe u ovoga sotona". (Iv 13,27) Nema sumnje da se radilo o pravoj demonskoj opsjednutosti.**

Pri današnjem sam stanju narušenih obitelji imao slučajeve u kojima su osobe napadnute od đavla živjele u nesređenim bračnim prilikama ili bile zapletene u neku drugu krivnju. Sjećam se žena koje su opetovano počinile zlodjelo pobačaja i druge prijestupe. Bilo je i slučajeva osoba koje su prakticirale seksualne nastranosti i bile počinitelji silovanja. Drugi su bili homoseksualci ovisni o drogama. U svim tim slučajevima počinje put liječenja jedino iskrenim obraćenjem.

4. Doticaj s lošim mjestima ili osobama. Pri tome mislim na spiritističke seanse, na magiju, na sotonske kultove ili sastanke sotonskih sekta (koji dosežu svoj vrhunac u crnim misama), na okultne radnje itd., posjećivanje magičara i određenih gatarata iz karata. Čovjek se u svim tim prigodama izlaže opasnosti od uroka. Prije svega ako se svjesno upusti u vezu s đavlom: postoji između ostaloga posveta sotonu, krvni pakt s njim, pohađanje sotonskih škola i imenovanje za sotonskog svećenika. Ti se oblici predanosti đavlu veoma naglo šire posljednjih petnaest godina.

Što se tiče odlazaka magičarima i njima sličnima, želio bih iznijeti jedan posve općenit primjer. Tako netko pati od bolesti koja ne reagira ni na kakvo liječenje i bezuspješno je sve što se poduzme protiv nje. Tada bolesniku padne na um da je možda urekнут i ode vračari ili magičara koji mu kaže: *"Imate urok"*. Dotle su troškovi mali i šteta neznatna. Ali tada se nastavlja dalje, jer magičar zahtijeva za postupak oslobađanja od uroka mnogo novca, katkad pravi mali imetak. Ako se prijedlog prihvati, zamoli magičar nešto osobno, fotografiju, komad rublja, uvojak kose, komadić kože ili nokta. Sada tek počinje pravo zlo. Što čini magičar s predmetima koje je tražio od bolesnika. Ta to je jasno; on čini s njima crnu magiju.

Ovdje bih želio nešto razjasniti. Mnogi se daju zavarati, jer znaju da neke žene "idu uvijek u crkvu", ili jer vide da su prostorije magičara obložene križevima, Bogorodicama i svetačkim slikama. Oni osim toga kažu: *"Učinit ću samo bijelu magiju. Kad biste zahtijevali crnu magiju, morao bih odbiti"*. Pod bijelom se magijom shvaća oslobađanje od uroka, a crna magija naprotiv znači činiti uroke. Ali u stvarnosti ne postoje bijela i crna magija, već samo crna magija. Jer svaka se vrsta magije obraća đavlu. Tako se nesretnik koji je prije osjećao samo malu uznemirenost, vraća kući s pravim urokom. Često se tada mi egzorcisti moramo mnogo više naprezati kako bismo dotičnu osobu oslobodili podla djela magičara, nego što stoji truda odstraniti početne tegobe.

Ovdje još jednom ponavljam da se đavolska opsjednutost može često pobrkati s psihičkom bolešću. Veoma cijenim one psihijatre koji se profesionalno drže svog djelokruga rada i poznaju granice svoje znanosti, te pošteno priznaju ako pacijent pokazuje simptome koji se ne mogu svrstati u znanstveno priznate bolesti. Psihijatar prof. Simone Morabito iz Bergama napisao je u časopisu *Gente* (br. 5, 1990., str. 106 - 122) kako su mnogi od njegovih pacijenata koji su važili kao psihički bolesni, bili zapravo opsjednuti i kako mu je uspjelo izliječiti ih uz pomoć egzorcista. Ja znam za mnoge takve slučajeve od kojih sam jedan odabrao za ovu prigodu.

Papa Ivan Pavao II. poglasio je 24. travnja 1988. god. blaženim španjolskog karmelićanskog patra Franceska Palaua koji je za nas osobito zanimljiv radi toga što se u posljednjim godinama svoga života skrbio za opsjednute. Osnovao je hospicij u koji je primao duševne bolesnike. I tamo je sve egzorcirao: oni koji su bili opsjednuti, ozdravili su, a oni koji su bili bolesni, ostali su bolesni. Radi toga je bio žestoko kritiziran, prije svega dakako od klera. Tako se dvaput uputio u Rim: 1866. godine, kako bi s Pijom IX. razgovarao o tim stvarima, a zatim 1870. god., kako bi pri Prvom vatikanskom saboru postigao ponovno uvođenje stalne službe egzorcista. Sabor nije bio, kao što se zna, predviđen kraju, ali uvođenje te pastoralne službe ostaje aktualnim kao i do sada.

Činjenica je da je katkad teško razlikovati opsjednuta čovjeka od psihičkog bolesnika. Ali to iskusan egzorcist zna bolje od psihijatra, jer egzorcist poznaje različite oblike opsjednutosti a osobito pazi na vanjske znakove, dok psihijatar većinom ne vjeruje u đavolsku opsjednutost, te je stoga ne smatra mogućom. Pater Candido je prije nekoliko godina egzorcirao mladića koji je po mišljenju psihijatra bolovao od epilepsije. Pater Candido je pozvao liječnika da bude nezočan pri jednom egzorcizmu. Kad je tada položio ruku na mladićevu glavu, on se srušio na pod i počeli su grčevi. *"Vidite, pater, uistinu se radi o epilepsiji"*, požurio se reći liječnik. Pater Candido se međutim prignuo i opet položio ruku na mladićevu glavu. On je smjesta skočio na noge i ostao uspravno stajati ne mičući se. *"Ponašaju li se tako epileptičari?"* upitao je pater Candido. *"Ne, nikada"*, odgovorio je psihijatar očito zapanjen tim ponašanjem.

Egzorcizmi su bili dakako nastavljeni do potpuna izliječenja mladića koji je godinama bio mučen lijekovima i raznim pokušajima liječenja koji su mu samo naškodili. I upravo je to osjetljiva tema: teški slučajevi zahtijevaju interdisciplinarnu suradnju, o čemu ću još posebno govoriti na kraju knjige. Jer troškove zabluda moraju snositi bolesnici koji su u ne baš malo slučajeva bili upropašteni pogrešnim medicinskim liječenjem.

Ja veoma cijenim znanstvenike koji poznaju granice svoje znanosti, iako nisu vjernici. Međunarodno poznat psihijatar, psihoanalitičar i parapsiholog prof. Emilio Servadio objasnio je 2. veljače 1975. godine na Radio Vatikanu: *"Znanost se mora povući pred onim što njezine metode ne mogu objasniti. Ali te se granice ne mogu točno odrediti, jer se ne radi o fizičkim fenomenima. Ja vjerujem međutim da svaki svjestan znanstvenik zna kako njegove metode sežu samo do izvjesne točke i ne dalje od nje."*

Što se tiče demonske opsjednutosti, mogu govoriti samo za svoju osobu, ali ne u ime znanosti. Čini mi se da su u nekim slučajevima zloća i razorni karakter fenomena takvi da se oni zapravo više ne mogu brkati s fenomenima što ih stručnjaci, kao na primjer parapsiholozi ili psihijatri uvrštavaju u kategoriju 'poltergeista' i sličnih. To bi bilo kao da bi se neotesan dječak želio usporediti s kriminalnim sadistom. Tu postoje razlike koje se ne mogu doduše mjeriti mjernim štapićem, ali trebao bi čovjek znanosti priznati da su tu na djelu sile koje više ne potpadaju pod znanost i za koje ona nije ni nadležna."

Strah od đavla? Odgovor svete Terezije Avilske

Protiv neopravdana straha od đavla navest ću iz životopisa sv. Terezije Avilske (poglavlje 25,19-22). To je ohrabrujuće mjesto - dokle god mi sami ne otvorimo vrata đavlu:

"Ako je Bog tako moćan kao što znam i vidim, ako demoni nisu ništa drugo nego robovi, u što mi vjera zabranjuje sumnjati, što mi oni tada mogu učiniti kad sam služavka Kralja i Gospodina? Možda zato što se ne osjećam dovoljno snažnom da se suprotstavim čitavom paklu? Uzela sam u ruku križ i učinilo mi se da mi je Bog dao hrabrost. Ubrzo sam se osjećala tako preobraženom da se nisam bojala boriti sa svima i dovikivati im: "Samo dođite bliže. Budući da sam služavka Božja, željela bih vidjeti što mi možete učiniti!"

I činilo se kao da su me se oni uistinu bojali, jer sam mogla ostati mirna. Otada me nije više mučio nemir, nisam se više bojala demona i ako su mi se prikazali, nisam ih se više plašila, već mi se činilo da su se oni plašili mene. Najviši gospodar svih stvari dao mi je takvu moć nad njima da ih se danas ne bojim više nego muhe. Oni su zapravo kukavice i odmah gube hrabrost ako vide da ih se prezire. Oni ne napadaju, osim one ljude za koje smatraju da ih mogu lako pridobiti za sebe ili ako to dopusti (Gospodin, da bi njihovi napadi i progoni postali od veće koristi njegovim slugama.

Bog želi da se mi bojimo samo onoga čega se treba bojati i da se uvjerimo u to da jedan jedini grijeh može nanijeti veću štetu nego čitav pakao. I upravo je tako.

Znate li kada nam zli duhovi utjeraju strah? Kada se brinemo za časti, radosti i bogatstva ovoga svijeta. Ako dakle volimo i slijedimo ono što bismo trebali izbjegavati, predajemo im oružje kojim bismo se mogli braniti i pozivamo ih da se bore protiv nas pomoću naše goleme predrasude. Bolno je misliti na to, jer bi već bilo dovoljno obujmiti križ i prezirati sve drugo iz ljubavi prema Bogu, jer zao duh bježi od takve ljubavi i vjere više nego mi od kuge. Đavao koji je prijatelj laži i koji je sam laž, ne može se nikada složiti s onim koji je na putu istine. No, ako vidi da je um pomračen, tada ga nastoji posve oslijepiti. A ukoliko opazi da je netko posve slijep i nalazi zadovoljstvo u stvarima ovoga svijeta koje su beskorisne i prolazne poput dječijih igraćaka, vjeruje da ima posla s djetetom, te postupa s njim u skladu s tim. Tada se đavao zabavlja time da takva čovjeka uvijek iznova napada.

Sviđa li se Bogu da ne pripadam takvima, već njegovom milošću smatram mirom ono što jest mir, čašću ono što jest čast, radošću ono što jest radost, a ne suprotno, tada se mogu suprotstaviti svim zlim duhovima i oni će prestrašeni pobjeći. Ne razumijem strahove onih koji viču: "*Davao! Davao!*", dok bi mogli zvati: "*Bože! Bože!*" i tako ispuniti pakao strahom. Ne znamo li možda da se zli duhovi ne bi mogli ni pomaknuti bez Božjeg pristanka? Čemu dakle ti besmisleni strahovi? Ja se osobno više bojim onih koji se panično plaše đavla nego sama đavla, jer on mi ne može naškoditi, dok oni unose nemir u duše, osobito ako su ispovjednici. Radi njih sam morala toliko mnogo godina provesti u tako velikim teškoćama da se još i danas pitam kako mi je uspjelo svladati ih. Hvaljen budi Gospodine koji si mi pružio svoju golemu pomoć."

Stranica 5 od 11

Polazna točka

Jednog me dana nazvao izvjesni biskup, kako bi me zamolio da egzorciram određenu osobu. Najprije sam mu rekao neka sam imenuje nekog egzorcista, na što mi je on odvratio da ne može naći nijednog svećenika koji bi želio preuzeti taj zadatak. Taj je problem veoma raširen. Čak ni svećenici ne vjeruju u tu stvar; predloži li im njihov biskup da preuzmu službu egzorcista, tada osjećaju kao da su na njih krenule tisuće đavala i odbijaju taj prijedlog.

Uvijek iznova ponavljam da se đavla može više razbjesniti ispovijedanjem, kada mu se otimaju duše, nego egzorcizmom, pri čemu se njega istjeruje iz tijela. A još se više može đavla razbjesniti propovijedima, jer vjera raste iz riječi Božje. Ima li dakle neki svećenik hrabrosti propovijedati i ispovijedati, tada se uopće ne bi trebao bojati egzorcirati.

Leon Blovje napisao jasne riječi o onim svećenicima koji se ustežu provoditi egzorcizam. Citirat ću ga iz knjige *Il diavolo*, monsinjora Carrada Balduccija (1988. god., str. 233): "*Svećenici gotovo nikada ne koriste svoju moć kao egzorcista, jer im manjka vjere i radi sebe se boje da će razljutiti đavla.*" To je tako. Mnogi se boje neprilika i zaboravljaju da nam đavao ionako čini svako zlo što ga dopusti Bog, jer s njim nema primirja! Zatim autor nastavlja: "Ako su svećenici izgubili vjeru, da naime više ne vjeruju u svoju sposobnost kao egzorcista, te se njome više ne služe, tada je to strašna nesreća, užasan propust. Posljedica je toga da se navodni histerici -kojima su pretrpane klinike- nepovratno prepuštaju svojim najgorim neprijateljima." To su grube riječi, ali one su istinite. To je prva izdaja Kristove zapovijedi. Time se vraćam na telefonski razgovor s onim biskupom. Otvoreno sam mu rekao da je obvezan sam preuzeti službu egzorcista ne bude li našao nekog svećenika koji će se prihvatiti tog zadatka. On mi je na to odgovorio naivnom nedužnošću: "*Ja? Ja ne bih znao gdje bih trebao početi.*" Tada sam mu rekao ono što je meni rekao pater Candido kad sam trebao započeti tu službu: "Najprije pročitajte objašnjenja Obrednika, a zatim izgovarajte molitve nad onim koji se želi osloboditi đavolskog utjecaja."

To je polazna točka. Obrednik egzorcizama počinje s 21 pravilom. Egzorcist ih mora sve poštivati. Pritom ne igra ulogu što ta pravila potječu iz 1614. godine; to su veoma mudra uputstva koja bi se još mogla dopuniti, ali koja imaju svoju valjanost jednako kao i do sada. Zatim se egzorcist upozorava da ne smije lakoumno uzeti nazočnost đavla u dotičnoj osobi. Potom dobiva niz uputstava kako može prepoznati slučaj prave opsjednutosti i kako se mora vladati kao egzorcist.

Ali biskupova je nesigurnost ("*ne znam gdje bih trebao početi*") opravdana. Kao egzorcist se ne smije improvizirati. Prenijeti taj zadatak običnom svećeniku bilo bi kao da bi se nekom dalo priručnik o kirurgiji i tada očekivalo da obavlja operacije. Mnoge stvari, štoviše većina njih, ne uče se iz knjiga već samo praksom. Unatoč tome odlučio sam zabilježiti svoja iskustva, iako znam da mi to neće u potpunosti uspjeti, jer jedna je stvar čitati o nečemu u knjizi, a nešto posve drugo sam to vidjeti. Ali barem pišem stvari koje se ne mogu naći ni u jednoj drugoj knjizi.

U stvarnosti je polazna točka druga. Kad se netko predstavi ili ga predstave rođaci ili prijatelji, kako bi bio egzorciran, tada se započne s ispitivanjem, da bi se ustanovilo postoje li opravdani motivi za provođenje egzorcizma po kojima se može postaviti dijagnoza ili takvi motivi ne postoje. Tek se potom počnu promatrati simptomi koje navodi sama osoba ili njezini bližnji, da bi se zatim promislilo o mogućim uzrocima.

Počinje se s tjelesnim tegobama. Dva najviše pogođena mjesta u slučaju đavolskog utjecaja jesu glava i želudac. Osim jakih glavobolja koje ne reagiraju na lijekove, može doći i do slabosti ili gubitka pamćenja, tako da mladi koji nisu u školi imali nikakvih teškoća, odjednom više ne mogu učiti i čak moraju prekinuti svoj studij. Obrednik navodi kao sumnjive znakove slijedeće vanjske pojave: tečno govoriti nepoznate jezike ili ih razumjeti ako ih drugi govore; biti upućen u daleke i skrivene stvari; pokazivati nadljudsku mišićnu snagu. Takve sam znakove, kao što sam već rekao, opažao samo tijekom blagoslova (tako mi nazivamo egzorcizme), nikada prije. Često se spominje neobično i nasilno ponašanje. Tipičan je znak odbijanja svega svetog; dotične osobe prestanu moliti, iako su to prije činile; ti ljudi više ne idu u crkvu, u najboljem slučaju

preko volje; oni proklinju i uništavaju svete slike. Gotovo uvijek dolazi do asocijalnog i agresivnog vladanja prema bližnjima ili okolini u kojoj oni žive. Susreću se poremećaji svake vrste. Prije odlaska egzorcistu bili su gotovo uvijek obavljani svi mogući liječnički pregledi. Odstupanja od toga pravila su veoma rijetka. Tako može egzorcist bez teškoća o provedenom liječenju i rezultatima.

Drugo je najviše pogođeno mjesto grlić želuca, odmah ispod prsne kosti. I tu mogu nastupiti probadajuće boli koje ne reagiraju na liječenje. Tipično je za đavolski utjecaj premještanje znakova bolesti: jednom je njima pogođen želudac, zatim crijevo, potom bubrezi ili jajnici, dok liječnici ne mogu otkriti uzrok, a ni lijekovi ne pomažu.

Jedan je od kriterija za utvrđivanje đavolske opsjednutosti neučinkovitost lijekova -gdje egzorcizmi veoma dobro djeluju! Egzorcirao sam dječaka po imenu Marko koji je bio opterećen teškom opsjednutošću. Bio je dugo vrijeme liječen u bolnici psihijatrijskim metodama, prije svega mučen elektrošokovima, a da nije pokazao ni najmanju reakciju. Kad mu je bila propisana kura spavanja, dobivao je tjedan dana sredstva za spavanje koja bi uspavala i slona; ali Marko nije nikada spavao, ni danju ni noću. Umjesto toga hodao je klinikom razrogačenih očiju i poput pijanca. Naposljetku je bio odveden egzorcistu- i odmah pozitivno reagirao.

I neobična tjelesna snaga može biti znak demonske opsjednutosti. Pomahnitali duševni bolesnik može se obuzdati luđačkom košuljom, ali opsjednut čovjek ne. On sve rastrga, raskida i lance, kao što Evanđelje izvješćuje o opsjednutom iz Gerase. Pater Candido mi je ispričao slučaj mršave i očito slabašne djevojke. Tijekom egzorcizma jedva su je mogla držati četvorica muškaraca. Rastrgala je sve lance, pa i široke kožne remene kojima su je pokušali vezati. Jednom je bila debelim užetima privezana za željezni krevet, ali je iskrivila šipke i slomila željezo.

Pacijent (ili i drugi ako je pod đavolskim utjecajem cijela obitelj) često čuje neobične zvukove, korake u hodniku, vrata koja se otvaraju i opet zatvaraju, predmete koji nestaju, a tada se opet pojavljuju na najnevjerovatnijim mjestima, kucanje na zidovima i namještaju. Da bih otkrio uzrok, pitam uvijek od kada postoje smetnje, jesu li povezane s konkretnim događajima, je li opsjednuti posjećivao spiritističke seanse, vračare iz karata ili magičare i -u pozitivnom slučaju- kako su protekli ti posjeti.

Već se događalo da je po savjetu nekog znanca bio otvoren jastuk ili mardac i tamo nađeni najneobičniji predmeti: konci raznih boja, pramenovi kose, strugotine drva ili željeza, vjenčići ili ispletene vrpce, male lutke, životinjske figurice, sušena krv, kamenje itd. To su sigurni znakovi za urok. Javi li se na temelju ispitivanja sumnja da postoji utjecaj zla duha, počinje se s egzorcizmom.

Sada ću iznijeti nekoliko slučajeva pri kojima sam dakako promijenio imena i neke pojedinosti po kojima bi se možda mogle prepoznati osobe o kojima se radi. Neka žena imenom Marta došla je nekoliko puta k meni u pratnji svog supruga, kako bi primila "blagoslove". Dolazila je izdaleka, što ju je stajalo ponešto truda, vremena i novca. Martu je mnogo godina liječio neurolog, ali bez ikakva uspjeha. Poslije nekoliko njezinih dolazaka primijetio sam da mogu nastaviti egzorcizam, iako su nju već egzorcirali drugi, ali bezuspješno. Na početku je pala na pod i činilo se da je bez svijesti. Kad sam nastavio s uvodnim molitvama, ona se uvijek iznova žalila: "*Želim pravi egzorcizam, ne takve stvari.*" Odmah pri prvom egzorcizmu koji počinje riječima "Exorcizote", bila je zadovoljna i umirila se. Te su joj riječi bile poznate još od prijašnjih egzorcizama. Zatim se žalila na boli u očima, što se zapravo ne događa u opsjednutih. Kad je došla sljedeći put, nije mogla jasno reći da li joj je moj egzorcizam pomogao ili nije. Prije nego što sam je želio definitivno otpustiti, otišao sam s njom - kako bi bio siguran- i patru Candidu koji je na nju položio ruku i odmah rekao kako u nju nije ušao đavao, stoga je to slučaj za psihijatra, a ne za egzorcista.

Pierluigi, star 14 godina, bio je za svoju dob visok i debeo. Nije mogao učiti, a učitelji i suučeni su bili očajni, jer se nije ni s kim mogao družiti, a da ne bude nasilan. Jedna je od njegovih osobitosti bila sjesti na pod prekrivenih nogu (kada je govorio da glumi "Indijanca"). Tada ga nitko nije mogao podići, jer se činio teškim poput olova. Poput mnogih bezuspješnih liječenja bio je doveden patru Candidu koji je ustanovio pravu opsjednutost. Neobično je bilo i to da nije doduše bio svadljiv, ali su ljudi u njegovoj okolini postajali nervozni, vikali i gubili živce. Jednoga je dana tako prekrivenih nogu sjedio ispred svoga stana na trećem katu kuće, tako da drugi stanari gotovo nisu mogli proći mimo njega. Gurali su ga, ali on se nije micao. Odjednom su se svi stanari okupili na stubištu, vikali na njega i ljutito ga grdili. Netko je pozvao policiju, dok su Pierluigijevi roditelji pozvali patra Candida koji je stigao gotovo istodobno s policijom i pokušavao dječaka nagovoriti da uđe u stan. Ali policajci (trojica snažnih muškaraca) su mu rekli: "*Nestanite, velečasni, ovo je nešto za nas.*" No kada su pokušali pokrenuti dječaka, nisu ga uspjeli pomaknuti ni milimetar. Začudeni i oznojeni nisu više znali što činiti. Tada im je pater Candido rekao: "*Pobrinite se da svi odu u svoje stanove.*" I odmah je postalo posve tiho i mirno. On je zatim nastavio: "*Vi ćete sada sići jedan podest niže i tamo stajati radi sigurnosti.*" Policajci su ga poslušali, a pater Candido je tada rekao Pierluigiju: "*Bio si odličan! Ništa nisi rekao, a sve si ih držao u šahu. A sada uđi sa mnom u stan.*" Primio ga je za ruku i dječak je posve mirno i zadovoljno pustio da ga odvede roditeljima koji su ga čekali. Egzorcizmi su Pierluigiju donijeli znatno poboljšanje, iako još ne potpuno oslobođenje od opsjednutosti.

Jedan je od najtežih slučajeva kojih se sjećam slučaj dosta poznata muškarca u ono vrijeme koga je godinama egzorcirao pater Candido. I ja sam odlazio u njegovu kuću koju nije mogao napustiti, kako bih ga blagoslivljao. Kad sam obavljao egzorcizam, on nije ništa govorio (imao je nijema demona) i nije pokazivao ni najmanju reakciju. Snažna se reakcija javila tek kad bih otišao. Tako je bilo svaki put. On je već bio prilično star i taman još pravodobno oslobođen da posljednje tjedne svoga života provede u miru.

Jedna je majka bila posve slomljena zbog neobična vladanja svoga sina. On je povremeno počeo bjesnjeti i pritom vikao i psovao kao lud, a zatim, nakon što se umirio, nije se više sjećao svoga ponašanja. Mladić nije molio i nikada ne bi dopustio da ga svećenik blagoslivlje. Jednoga dana kad je kao obično išao na posao u svom mehaničarskom radnom odijelu, dala je majka drugo odijelo blagosloviti odgovarajućim molitvama obrednika. Kad se on vratio kući, svukao je prljavo odijelo i obukao ono drugo, ništa ne sluteći. Ali već poslije nekoliko sekundi bjesno je svukao tu odjeću, formalno je strgnuo s tijela i bez riječi opet obukao radno odijelo. Ništa ga nije moglo ponukati da ponovno obuče blagoslovljenu odjeću koju je po svoj

prilici mogao razlikovati od svojih ostalih, ne baš brojnih, odjevnih predmeta koji nisu bili blagoslovljeni. Ta je činjenica jasno dokazala potrebitost egzorcizma u toga mladića.

Dvojica mlade braće željela su da ih blagoslivljaju, jer se zdravstveno nisu dobro osjećali, a osim toga su čuli u kući neobične šumove koji su ih povremeno uznemiravali tijekom noći. Ja sam ih egzorcirao protiv tih lakih smetnji i savjetovao im da redovito primaju sakramente, da upotrebljavaju egzorciranu vodu, ulje i sol i da usrdno mole. Naposljetku sam ih pozvao da opet dođu. Ispitivanje je pokazalo da su smetnje počele kad su roditelji pozvali u kuću djeda koji je dotada živio sam. On je bio čovjek koji je neprestano psovao, sve i svakoga grdio i proklinjao. Katkad je dovoljna u kući jedna osoba koja psuje da bi đavolskom nazočnošću naškodila cijeloj obitelji. Taj je slučaj bio dokaz za to.

Isti zao duh može biti nazočan u više osoba. Tako smo jednom imali slučaj djevojke Pine. Zao duh je dao na znanje da će slijedeće noći otići. Pater Candido je zamolio za pomoć više egzorcista, pa i jednog liječnika, jer je znao da zli duhovi u takvim slučajevima gotovo uvijek lažu. Opsjednutu su djevojku položili na dugi stol, s koga je ona uvijek iznova padala na pod kad se micala, ali činilo se da je pri padu drži neka nevidljiva ruka, jer se nikada nije povrijedila. Nakon što su je egzorcisti izmučili čitavu večer i pola noći, odlučili su odustati. Slijedećeg je jutro pater Candido egzorcirao dječaka od 6-7 godina, Zao duh u tom djetetu rugao se patru: *"Ove ste noći mnogo radili, ali niste ništa postigli. To je naša zasluga; i ja sam u tome sudjelovao"*. Kad je pater Candido jednom egzorcirao neku djevojčicu, pitao je zla duha za njegovo ime. Odgovor je bio: *"Zabulon"*. Na kraju egzorcizma poslao je djevojčicu da moli pred tabernakulom. Tada je došla na red druga djevojčica, a pater je i opet pitao zlog duha kako mu je ime. Odgovor je opet glasio: *"Zabulon"*. Pater Candido je zatim rekao: *"Jesi li ti isti onaj koji je bio u drugoj djevojčici? Zahtijevam neki znak. Zapovijedam ti u ime Božje da se vratiš onoj koja je prije bila tu"*. Dijete je plakalo i urlikalo, a tada je odjednom zašutjelo i umirilo se. Umjesto toga čuli su nazočni kako plače i urliče dijete pred tabernakulom. Potom je pater Candido naložio: *"Vrati se ovamo!"*. Tada je nazočna djevojčica opet počela s urlanjem, dok je ona druga opet molila. Takvi događaji jasno dokazuju opsjednutost.

Opsjednutost se dakle dokazuje i posve određenim odgovorima, prije svega ako oni dolaze od djece. Pater Candido je želio nekom jedanaestogodišnjem dječaku postaviti teška pitanja kad je prepoznao nazočnost đavla u njemu. Pitao ga je: *"Na zemlji postoje veliki znanstvenici, najviše inteligencije, koji poriču postojanje Boga, kao i vaše postojanje. Što kažeš na to?"* Dijete je odmah odgovorilo: *"Što to znači najviša inteligencija? To je najveća glupost!"* A pater Candido je aludirajući na zle duhove dodao: *"Drugi svjesno poriču Boga čitavom svojom voljom. Tko su oni?"* Opsjednuti je dječak ljutito poskočio: *"Pazi! Misli na to da smo mi željeli dobiti natrag svoju slobodu, pa i od njega. Stoga smo mu zauvijek rekli ne"*. Tada je egzorcist nastavio: *"Objasni mi kada ima smisla osloboditi se Boga kad bez njega nisi ništa. To je kao kad bi se ništica u broju 10 željela odvojiti od jedinice. Kakav bi bio učinak toga? Kakva bi bila korist od toga? Zapovijedam ti u ime Boga: Kaži mi što si pozitivno postigao? Hajde, govori!"* Dječak se tada sav iskrivio pun mržnje i straha, počeo pljuvati, strašno urlati nezamislivo za dijete od jedanaest godina! - i rekao: *"Ne ispituj me toliko! Ne ispituj me toliko!"*

Mnogi se pitaju može li se biti siguran da tu govori đavao. U opisanom slučaju bez sumnje. A evo još jednog slučaja. Pater Candido je jednoga dana egzorcirao sedamnaestogodišnju seosku djevojku koja je bila naviknuta govoriti narječjem i stoga loše poznavala književni jezik. Bila su nazočna još dvojica svećenika koji su neumorno postavljali pitanja kad su opazili nazočnost đavla. Dok je pater Candido nastavio izgovarati latinske formule, između toga je na grčkom govorio: *"Šuti, prestani!"* Djevojka ga je odmah upitala: *"Zašto mi zapovjedaš da šitim? Reci to radije onoj djevojci koja me neprestano ispituje!"*

Pater Candido je često preslušavao đavla u osobama svake dobi. Ali on rado izvješćuje o ispitivanjima djece, jer kad ona daju odgovore koji očito ne odgovara njihovoj dobi, tada je jasno da je u njima đavao. Jednoga je dana pitao trinaestogodišnju djevojčicu: *"Dvojica neprijatelja koji su se za života nepomirljivo mrzili, ponovno se sretnu u paklu. Kako se oni slažu, jer sada moraju cijelu vječnost biti zajedno?"* odgovor je glasio: *"Kako si ti glup! Tamo dolje živi svaki prignut nad samim sobom i mučen grizodušjem. Ne postoje međusobne veze. Svatko se nalazi u potpunoj samoći, kako bi žalio zbog zla što ga je počinio. Tamo je kao na groblju"*.

Prvi "blagoslovi"

U pacijenata kojima se bavimo mi egzorcisti iznimno je korisno upotrebljavati uljepšavajući govor. Tako ja egzorcizme uvijek zovem blagoslovima, a utvrđenu nazočnost đavla negativnošću Zloga. A dobro je i to što su molitve na latinskom, prije svega zato što se ne smiju upotrebljavati izrazi koji bi mogli pacijenta prestrašiti i tako negativno djelovati na egzorcizam, jer ih pacijent može pogrešno shvatiti odnosno sebi protumačiti. Ima ljudi koji misle da su opsjednuti đavlom, iako to u mnogo slučajeva zapravo nisu. Za njih je u njihovu stanju zbunjenosti činjenica da dobivaju egzorcizam zapravo dokaz njihove opsjednutosti. Tada ih više nitko ne može uvjeriti da nije tako. Stoga dokle god ne poznajem dobro neku osobu, dajem samo blagoslove, iako sam došao provesti egzorcizam. Često dajem jednostavno bolesnički blagoslov iz Obrednika. Potpun se sakrament sastoji od više uvodnih molitava nakon kojih slijede tri stvarna i prava egzorcizma. Oni su različiti i logično vode k oslobođenju. To što su oni već stari - potječu naime s početka 17. stoljeća-, ne igra nikakvu ulogu. Oni su rezultat duga iskustva. Njihovi su ih autori iskušali i točno prosudili kakav bi otpor mogle riječi izazvati u opsjednutih. Postoje dakako manje nepotpunosti koje smo međutim pater Candido i ja u međuvremenu dopunili. Tako su na primjer nedostajala zazivanja Majke Božje. Mi smo ih dodali u sva tri egzorcizma, pri čemu smo se poslužili riječima koje su bile korištene u egzorcizmu pape Lava XIII. A tu nema nekih bitnih pogrešaka.

Već sam rekao da egzorcizam može trajati nekoliko minuta, ali i sati. Kad se neka osoba prvi put egzorcira preporučivo je biti kratak, čak i ako je od početka jasna nazočnost đavla. Tada je dovoljno samo nekoliko uvodnih molitava i jedan od tri egzorcizma. Ja obično uzimam prvi koji daje i priliku za pomazanje. Obrednik ne kaže ništa o tome - kao ni o mnogim drugim stvarima o kojima tu govorimo-, ali po iskustvu je uporaba katekumenskog ulja skupa s formulom *"Sit nominis tui signo famulus tuus munitus"* veoma učinkovita. Demon se pokušava sakriti, kako ne bi bio otkriven i istjeran. Stoga se može dogoditi

da na početku ne daje ili slabo daje naslutiti svoju nazočnost. Ali tada ga snaga egzorcizma prisili da izađe iz skrovišta. A postoje razne metode da bi se on namamio; njima pripada i pomazanje.

Obrednik ne propisuje točno kako se treba držati egzorcist. Neki ostanu stajati, drugi sjede, neki desno od opsjednutog, drugi lijevo ili iza njega. Propisano je samo to da se pri riječima "*Ecce crucem Domini*" jedan kraj štole položi na pacijentov zatiljak, a jedna svećenikova ruka na njegovu glavu. Primijetili smo da je đavao veoma osjetljiv što se tiče pet osjetila, a to se osobito odnosi na oči. Stoga pater Candido i njegovi učenici običavaju lagano staviti dva prsta na pacijentove oči i podizati mu kapke na određenim mjestima molitava. Oči su u slučaju opsjednutosti gotovo uvijek posve bijele, tako da se jedva mogu vidjeti zjenice. A često se egzorcist mora poslužiti drugom rukom da bi ustanovio jesu li se zjenice pomaknule prema gore ili prema dolje. Jer položaj zjenica je naime važan, kako bi se utvrdila vrsta zla duha i način njegova utjecaja.

U veoma se mnogo slučajeva može primijetiti da su zli duhovi uvijek podijeljeni u dvije kategorije. Ako su zjenice gore, radi se o škorpionima, ako su dolje o zmijama. Vođa škorpiona je Lucifer (ime nije biblijsko, ali ukorijenjeno u tradiciji), a zmija sotona koji ima moć i nad Luciferom (s kojim može biti i istovjetan), te drugim demonima. Treba napomenuti da je pojam "đavao" u Bibliji zapravo druga oznaka za sotonu dok je demon različit od toga. Još jedno ime za sotonu je Belzebul. Mnogi smatraju da je i Lucifer oznaka za sotonu. Ja ne bih želio pobliže ulaziti u to; to su po mome iskustvu dva različita demona.

Demoni su veoma škrti na riječima. Oni se moraju prisiliti da govore i čine to samo u najtežim slučajevima prave opsjednutosti. Ali katkad su spontano veoma brbljavi. To je tada trik da bi zbunili egzorcista ili ga odvratili od važnih pitanja. Pri ispitivanju je veoma važno držati se Obrednika: ne postavljati samo radoznala i nekorisna pitanja, već pitati za ime, koliko je demona nazočno, kada je i kako demon ušao u tijelo i kada će ga napustiti. Ako se nazočnost demona može pripisati uroku, mora se pitati kako je došlo do tog uroka; ali ako se može pripisati skrivenom fetišu, mora se saznati gdje se on nalazi, kako bi se s nužnim oprezom spalio.

U slučaju nazočnosti demona ona se očituje s malo znakova - ili u iznimnim slučajevima uslijedi neočekivana eksplozija. Egzorcist upoznaje malo pomalo snagu i težinu zla: da li se radi opsjednutosti, uznemiravanju ili opsesiji, da li je zlo tek površno ili već duboko ukorijenjeno. O tim pitanjima postoji na žalost malo literature. Ja imam slijedeće kriterije: ako neka osoba tijekom egzorcizma (to je trenutak kada je demon snagom egzorcizma najviše prisiljen napustiti svoje skrovište; on može dakako napadati osobu i u drugim trenucima, ali to nije tada tako ozbiljno) zapade u stanje potpuna transa i pritom govori i udara oko sebe, to znači da demon govori kroz njezina usta i služi se njezinim udovima, a ta se osoba na kraju egzorcizma više ničega ne sjeća, tada se radi o opsjednutosti đavlom. Drugim riječima, ta osoba ima u sebi demona koji se tu i tamo koristi njezinim udovima. Ali ukoliko osoba koja tijekom egzorcizma pokazuje znakove demonskog utjecaja, ne izgubi posve svijet i na kraju se još jasno sjeća onoga što je osjećala i činila, tada se radi o đavolskom uznemiravanju, to znači da đavao nije stalno u tijelu te osobe, već je napada s vremena na vrijeme i uzrokuje tjelesne i duševne poremećaje. Postoje dakako iznimke koje odstupaju od pravila.

Ovdje ne bih želio opširnije govoriti o trećem obliku, osim opsjednutosti i uznemiravanja, naime o đavolskoj opsesiji koja može dotičnog čovjeka mučiti prije svega noću, ali i neprekidno. Važno je da je liječenje u svim tim slučajevima jednako: molitva, primanje sakramenata, post, kršćanski način života, ljubav prema bližnjemu, egzorcizmi. Radije ću reći nešto više o općim poremećajima koji mogu uputiti na demonsko porijeklo, iako se ne radi uvijek o takvom zlu. Oni nisu dovoljni za dijagnozu, ali mogu pomoći da se ona lakše postavi. Demonu su skloni tome da čovjeka napadaju na pet područja: zdravlje, osjećaji, poslovi, životna radost, želja za smrću.

Zdravlje: đavao može uzrokovati tjelesne i duševne bolesti. Već sam prije upozorio na dva od onih najčešće napadanih mjesta: glavu i želudac. Te su smetnje i bolesti stalni. Drugi su prolazni, a katkad nastupaju i samo tijekom egzorcizma. Najčešće se radi o oteklinama, ranama, gnojnim čirevima itd. Obrednik preporučuje da se nad njima načini znak križa i ta mjesta poskrope posvećenom vodom. Često sam vidio učinke već samo ako se na njih položi štola, a iznad njih stavi ruke. K meni su već dolazile i žene koje su bile očajne, jer su zbog boli i medicinskog nalaza trebale biti podvrgnute operaciji ciste na jajniku. Poslije blagoslova su boli nestale, a ponovnim se pregledom nije više moglo ustanoviti postojanje ciste, tako da je operacija bila otkazana. Pater Candido ima dug popis bolesti koje su poslije njegovih blagoslova bile izliječene, među njima i tumori na mozgu, u koje liječnici uopće nisu sumnjali. Takve se stvari mogu dakako dogoditi samo osobama u kojih su bile ustanovljene negativnosti i u kojih postoji sumnja da bolest ovisi o đavlu.

Osjećaji: đavao može izazivati nepodnosiva gnušanja, čak i od veoma voljenih osoba. Tako se slamaju brakovi, raskidaju zaruke i zbog nevažnih razloga nastaju žestoke svađe u obiteljima gdje se u stvarnosti svi vole. Razbijaju se prijateljstva, a osjećajno poremećena osoba dobiva dojam da više nije poželjna ni u jednoj sredini i da se mora od svih odijeliti. Sve više jačaju osjećaji nerazumijevanja, neljubavnosti; takav čovjek pati od potpunog pomanjkanja osjećaja, a posljedica je toga nesposobnost za ženidbu. A nije rijetka ni sljedeća situacija: tek što je prijateljska veza prerasla u ljubav koja je možda već bila i javno priznata, sve se bez razloga raspline poput dima.

Poslovi: tu se utjecaj đavla očituje na primjer u nemogućnosti da se nađe posao. Iako je radno mjesto već gotovo sigurno, iz neshvatljivih razloga ne bude ništa od toga. Ili su takve osobe našle posao, ali ga iz nerazumnih razloga napuste. S mukom nađu drugi posao, ali tada ili ne odu na razgovor, kako bi se predstavile ili i taj posao napuste s lakomislenošću koja se njihovim bližnjima čini nesavjesnom i nemoralnom. Ja sam poznao veoma imućne obitelji koje je iz ljudski neobjašnjivih razloga snašla najgora nesreća. Ponekad se radilo o velikim tvorničarima u kojih je iz neobjašnjivih razloga sve propalo. U drugim su slučajevima veliki poduzetnici učinili glupe pogreške i tako zapali u goleme dugove. Ili trgovci koji su vodili dobro posjećivane trgovine, morali su odjednom ustanoviti da im više nitko ne dolazi u trgovinu. Tu se dakle radi zapravo ili o nemogućnosti da se nađe neki posao ili o srozavanju iz normalnog ekonomskog stanja u siromaštvo, iz intenzivnog rada u nezaposlenost. A uvijek bez pojmljivih razloga.

Životna radost: tjelesne muke, osamljenje i ekonomsko propadanje čine čovjeka pesimističnim, tako da život gleda još samo negativno. Takva osoba izgubi svaki optimizam i svaku nadu; život joj se čini mračnim, bezizlaznim, nepodnosivim.

Želja za smrću: to je cilj što ga je sebi postavio davao: natjerati čovjeka u očaj i samoubojstvo. Ali tu bih želio nešto razjasniti: onaj koji sebe stavi pod zaštitu Crkve, pa bilo to i samo jednim jedinim blagoslovom, ne dolazi više u obzir za ovu petu točku. Čovjek ima osjećaj kao da je živnuo kad Gospodin kaže sotoni s obzirom na Joba: *"Nek ti bude! U tvojoj je ruci; život mu samo sačuvaj!"* (Job 2,6) Mogao bih ispričati čitav niz priča u kojima je Gospodin na čudesan način očuvao čovjeka od samoubojstva.

U tih se pet točaka mnogi slažu sa mnom, iako s malim razlikama. Ponavljam da ti fenomeni mogu biti posljedica đavolskog utjecaja, ali mogu imati i druge uzroke. Samo oni nisu dovoljni da bi se utvrdilo je li neka osoba opsjednuta đavlom ili je pod njegovim utjecajem.

U vezi s petom točkom, željom za smrću i pokušajima samoubojstva, dakle najozbiljnijom točkom, želio bih navesti barem dva primjera. Sjećam se slučaja medicinske sestre koja je u teškoj krizi željela u afektu počiniti nepromišljeno djelo. Kad je trebala obaviti transfuziju krvi, naumila je ubrizgati pogrešnu krvnu grupu, tako da bi bolesnik umro, a ona bila uhićena. Na taj bi način našla zaštitu u zatvoru. Učinila je što je naumila i bila čvrsto uvjerenjena daje za transfuziju upotrijebila krivu krvnu grupu. Povukla se u svoju malu sobu i čekala na uhićenje, ali sati su prolazili, a da se ništa nije dogodilo. Transfuzija je naime veoma dobro uspjela (nitko ne zna što se zapravo dogodilo) i medicinska se sestra pokajala zbog svoje gluposti.

Giancarlo, stasit mladić od 25 godina, izgledao je pun zdravlja i životne radosti. On je imao međutim "podstanara" koji ga je mučio na najgori način. Egzorcizmi su mu donijeli nešto olakšanja, ali premalo. Jedne je večeri odlučio okončati svoj život, kao već nekoliko puta prije. Hodao je duž prometne željezničke pruge i najednom širokom zavoju legao na tračnice jednog od dvaju kolosijeka. Četiri do pet sati ostao je u tom neudobnom položaju, zaštićen samo vrećom za spavanje. Prošlo je više vlakova u oba pravca, ali svi na drugom kolosijeku i nije ga primijetio ni jedan vlakovođa ili željezničar. To su činjenice; ja ne mogu za to dati prirodno objašnjenje.

Pitao sam patra Candida je li tijekom dugogodišnjeg obavljanja svoje službe imao slučajeve samoubojstva u osoba koje je upravo egzorcirao. Imao je samo jedan jedini takav slučaj: neka je djevojka iz Rima došla k njemu radi egzorcizma, jer ju je zadesila teška opsjednutost đavlom. On je zaista uspio u nje postići poboljšanje, iako je borba protiv misli o samoubojstvu bila veoma mučna. I majka koja je mislila da kći samo glumi opsjednutost i zbog toga je grđila, došla je patru Candidu. Pred njim se pokazala kao da ju je uvjerio u ono što joj je rekao, ali zapravo nije bilo tako. Jednog dana povjerala je djevojka majci kako stalno dolazi u iskušenje da se ubije. Majka je tada napravila uobičajenu scenu: *"Ti si fiksirana, ništa ne valjaš, uopće se ni ne možeš ubiti. Hajde, pokušaj!"* Uz te je riječi širom otvorila prozor - i djevojka je skočila i bila na mjestu mrtva. To je jedini slučaj samoubojstva neke osobe koju je pater Candido upravo egzorcirao. Ali tu je bila kriva majka koja je već prije grijeshila prema svojoj kćeri.

Već sam govorio o trajanju egzorcizma i o nepredvidivosti vremena koje je potrebno do konačnog oslobađanja od opsjednutosti. Aktivna je suradnja pacijenta veoma važna, ali ipak se katkad postigne samo poboljšanje, a ne izliječenje. Pater Candido je jednoga dana egzorcirao visokog, debelog mladića, što egzorcista uvijek stoji mnogo znoja, jer je za to potrebna i veća fizička snaga. Tako nešto nalikuje pravom rvanju. Mladić je odmah na početku rekao patru: *"Ne znam je li dobro da me danas egzorcirate. Imam osjećaj da ću Vam nanijeti bol."* I uistinu je to bio pravi dvoboj s neizvjesnim ishodom. Odjednom je mladić pao na pod, a pater Candido na njega. On mi je kasnije smiješeći se rekao: *"Da je u tom trenutku netko ušao, ne bi mogao prepoznati tko je egzorcist, a tko opsjednuti."* Pater se zatim oporavio i egzorcizam priveo kraju. Poslije nekoliko mu je dana pater Pio, mističar bogato obdaren milostima poručio: *"Ne gubi vrijeme i snagu s tim mladićem. Sve je to uzaludan trud."* Pater Pio je svojim darom viđenja duše shvatio da se u tom slučaju ne može ništa postići. I činjenice su to potvrdile.

Ovdje bih još želio dodati jedno zapažanje: Đavolska opsjednutost nije zarazna bolest, ni za rodbinu ni za okolinu, pa ni za mjesta gdje se provode egzorcizmi. Važno je jasno reći tu činjenicu, jer mi egzorcisti katkad nailazimo na velike teškoće pri traženju mjesta gdje možemo davati taj sakramental. Često smo odbijani, jer se ljudi boje da bi se dotično mjesto moglo "zaraziti". Barem bi svećenici trebali znati da nazočnost opsjednutih i egzorcizmi koji se provode nad njima nemaju nikakvih djelovanja na mjesto i osobe koje tamo stanuju. Moramo se međutim kloniti grijeha; okorijeli grešnik, čovjek koji stalno nekoga psuje i proklinje, može naškoditi svojoj obitelji, radnim mjestima i mjestima koja posjećuje.

Sada ću prikazati nekoliko slučajeva; to nisu najgori slučajevi što sam ih doživio, već prije tipični, oni koji se često događaju. Anna Maria, šesnaestogodišnja djevojka, bila je uznemirena, jer je već neko vrijeme imala teškoća s učenjem (što nije bio slučaj nikad dotada), a osim toga čula u kući neobične šumove. Došla je k meni s roditeljima i sestrom. Blagoslovio sam je i pritom opazio male znakove negativnog opterećenja. Tada sam blagoslovio majku koja se žalila na neke poteškoće. Kad sam joj položio ruke na glavu, vrisnula je i kliznula sa stoca na pod. Vidjevši to, poslao sam obje kćeri van iz prostorije i nastavio s egzorcizmom uz sudjelovanje supruga. Majka je bila mnogo više opterećena đavolskim utjecajem nego kći. Za Anna-Mariju bila su dovoljna tri blagoslova. To je uistinu bio lagan slučaj koji je bio brzo izliječen. Za majku sam trebao nekoliko mjeseci tijekom kojih sam je jednom tjedno egzorcirao sve dok nije bila posve izliječena. Naposljetku je sve to trajalo znatno kraće nego što se pretpostavljalo na temelju reakcija na prvi blagoslov.

Johannu, tridesetogodišnju ženu, majku triju djece, poslao je k meni njezin ispovjednik. Ona se žalila na glavobolje, želučane boli i napadaje nesvjestice, iako su joj liječnici pismeno potvrdili dobro zdravstveno stanje. Posve je polako izišlo na vidjelo zlo, dakle nazočnost triju zlih duhova koji su ušli u nju s tri različita uroka. Najjači je urok bio onaj neke djevojke koja se prije Johannina vjenčanja silno nadala da će se udati za njezina zaručnika. U obitelji se mnogo molilo, što je olakšalo egzorcizme. Dvojica su demona izašla veoma brzo, dok je treći bio uporniji. Gotovo tri godine trajali su tjedni blagoslovi.

Marcella, plavokosa devetanestogodišnja djevojka ohola i drska držanja, došla je po dogovoru k meni i žalila se na probadajuće želučane boli i svoje ponašanje kojim nije mogla vladati ni kod kuće ni na radnom mjestu. Davala je naime agresivne i oštre odgovore ne mogavši se svladati. Liječnici nisu ustanovili nikakvu bolest. Kad sam joj na početku blagoslova položio ruke na vjeđe, bile su joj oči posve bijele, zjenice spuštene prema dolje i gotovo se više nisu vidjele. Ona se osim toga počela ironično smijati. Nisam imao vremena razmisliti je li to bio sotona, a već sam čuo riječi: *"Ja sam sotona."* I opet se nasmijala. A tada je posve polako jačala svoj molitveni život, redovito primala pričest, svakodnevno molila krunicu i svaki se

tjedan ispovijedila. (**Ispovijed je mnogo jača od jednog egzorcizma!**) Njezino se stanje sve više poboljšavalo; samo ako je usporila ritam molitve, doživjela je recidiv. Tako je nakon samo dvije godine bila izliječena.

Josip, 28 godina, došao je k meni u pratnji svoje majke i svojih sestara. Odmah sam vidio da je došao samo da bi ugodio svojim bližnjima. Smrdio je po dimu, uzimao droge, trgovao drogama i stalno psovao. Tu je bilo besmisleno govoriti o molitvi i sakramentima. Pokušao sam ga okrenuti dobru, kako bi dragovoljno prihvaćao moje blagoslove. Ali to je kratko trajalo. Sotona se odmah javio veoma agresivno i okončao seansu. Kad sam Josipu rekao što mu je, odgovorio mi je: *"To sam već znao i veoma sam zadovoljan radi toga. Sa sotonom mi je dobro."* Tog mladića nisam više nikada vidio.

Sestra Angela je već bila u veoma jadnom stanju kad je došla k meni. Iako je još bila veoma mlada, više gotovo nije mogla govoriti, a još manje moliti. Cijelo je njezino tijelo teško trpjelo i na njemu više nije bilo mjesta koje nije boljelo. Stalno su joj bile u glavi kletve, a i druge su sestre čule neobične šumove. Početak čitavog zla bilo je prokletstvo što gaje nad njom izrekao neki nečasni svećenik. Sestra Anđela je žrtvovala sve svoje muke za dobro svoje kongregacije. Poslije mnogih egzorcizama koji su joj donijeli izvjesno olakšanje, bila je premještena u drugi grad. Nadam se daje našla nekog drugog egzorcista, da bi se nastavilo oslobađanje od opsjednutosti.

Želio bih prikazati jedan od najgorih slučajeva prokletstva čitave jedne obitelji. Otac, uspješni trgovac, odjednom -iz neobjašnjivih razloga- nije više imao narudžbi. Njegovo je skladište bilo puno robe, ali k njemu nije više dolazio nijedan kupac. Kad mu je jednom napokon uspjelo prodati određenu količinu, teretno je vozilo stalno imalo kvarove i roba se pokvarila još prije nego što je stigla na odredište, tako daje kupoprodajni ugovor postao nevažećim. Drugi put je taj trgovac s mnogo muke sklopio novi posao, ali kad je došlo teretno vozilo, nije nitko mogao otključati bravu na vratima skladišta; tako je i taj posao propao. U isto je vrijeme njegovu udanu kćer napustio suprug, a zaručenu kćer zaručnik, iako je uskoro predstojalo vjenčanje i bio potpuno namješten novi stan. Tada je bilo dakako još i slučajeva bolesti u kući, kao što se događa gotovo uvijek u takvim situacijama. Svi su bili bespomoćni. U tom sam slučaju isto tako preporučio molitvu, redovito primanje sakramenata i kršćanski način života, ali sam sve članove obitelji i blagoslovio. Potom sam egzorcirao kuću i očevu radionicu u kojoj sam i čitao misu. Poslije godinu dana pokazali su se prvi rezultati i polako je dolazilo do poboljšanja. To su doista grube kušnje vjere i ustrajnosti!

Antonia, djevojka dvadesetih godina, došla je k meni u pratnji oca, slastičara. Djevojka je tada vjerovala daje vidovnjakinja; čula je nepoznate glasove i nije više mogla spavati ni raditi. Oca su mučile želučane boli kojih ga nisu mogli osloboditi ni liječnici ni lijekovi. Kad sam kćer blagoslovio, opazio sam u nje laku opterećenost utjecaja zla duha. Rekao sam joj daje toga mogu riješiti sa samo nekoliko blagoslova, pod uvjetom da ne bude nepredviđenih iznenađenja. Ali kad sam blagoslovio oca, on je zapao u stanje transa, u kome je međutim ostao nijem i nepomičan. Kad je opet došao k sebi, vidio sam da se ničega ne može sjetiti. Kćeri sam savjetovao da ne kaže ocu što se dogodilo, kako se ne bi prestrašio, ali neka oboje opet dođu. Kćerka se nije kod kuće mogla svladati i sve je ispričala ocu. On se prestrašio zbog toga što je pao u trans i otišao magičaru! Od osobe čijim su posredovanjem njih dvoje došli k meni saznao sam da su loše, ali k meni nisu više nikada došli. Čuo sam i o drugim ljudima koji su bili razočarani dugim procesom liječenja i radi toga se obratili magičaru - s lošim posljedicama. Bog nas je stvorio slobodnima, pa smo tako slobodni i da sebe upropastimo.

Stranica 6 od 11

Kako se ponaša demon?

Da odmah kažem: Zao duh čini općenito sve da ne bude otkriven, škrtari na riječima i služi se svakim sredstvom, kako bi obeshrabrio pacijenta i egzorcista. Radi boljeg razumijevanja podijelit ću to ponašanje u četiri faze: prije nego što je on otkriven, tijekom egzorcizma, kratko prije nego što napusti žrtvu i poslije oslobođenja. Ali nikad ne postoje dva jednaka slučaja. Vladanje đavla je uvijek različito i nije predvidivo. Dakle, ono što ću tu opisati samo su određeni načini ponašanja koji su česti.

1. Prije nego što demon bude otkriven. Demon izaziva tjelesne i duševne poteškoće zbog kojih se oboljeli i liječi kod liječnika od kojih nijedan ne naslućuje pravi uzrok bolesti. Liječnici katkad dugo liječe i iskušavaju razne lijekove koji uvijek ostaju bez učinka. Zbog tog je razloga uobičajeno da pacijenti često mijenjaju liječnike i prigovaraju im da ne razumiju njihovu bolest. Mnogo je teže liječenje psihičkih bolesti. Stručnjaci često ne mogu ništa ustanoviti (što se često događa i pri fizičkim tegobama), tako da tada dotična osoba u očima svojih bližnjih važi kao "umišljeni bolesnik". Za te je bolesnike teško opterećenje to što ih drugi ne razumiju i ne vjeruju im. Nakon što su uzalud kucali na vrata službene medicine, gotovo uvijek potraže prije ili kasnije nekog liječitelja ili još gore magičara, vračara i fetišista.

Onaj koji se obrati egzorcistu (po savjetu prijatelja, veoma rijetko svećenika), obično je već prije posjetio niz liječnika i tada bio razočaran; ali u mnogim je slučajevima već bio i kod magičara i sličnih. Pomanjkanje vjere povezano s velikom uzdržanošću Crkve na tom području -koja se ne može opravdati-, čine razumljivim takvo vladanje. Često je sretna slučajnost ako se nekome preporuča odlazak egzorcistu.

Moramo znati da demon ni u slučajevima potpune opsjednutosti (o kojima on sam govori i postupa posve na svoju ruku) ne djeluje bez prestanka, već mijenja svoje akcije (takve se promjene tada općenito nazivaju "krizama") s dužim ili kraćim stankama za odmor. Osoba koja je pod njegovim utjecajem može obavljati svoj posao ili studirati -osim u posve teškim slučajevima- i prema vani izgledati posve normalno, ali jedino ona sama zna koliko je napora zapravo to stoji.

2. Tijekom egzorcizma. Demon čini u načelu sve da ne bude otkriven ili da barem prikrije težinu opsjednutosti, iako mu to uvijek ne uspijeva. Katkad biva prepoznat zahvaljujući snazi egzorcizma već pri prvoj molitvi. Ali ponekad je potrebno više egzorcizama. Sjećam se nekog mladića koji je pri prvom blagoslovu pokazao tek malo sumnjivih znakova. Mislio sam kako je to lak slučaj, kako ću ga uspješno riješiti ovim i još pokojim blagoslovom. Slijedeći je put počeo bjesnjeti, galamiti i

udarati oko sebe i ja sam mogao započeti s pravim egzorcizmom tek nakon što su ga četvorica snažnih muškaraca uspjela čvrsto držati.

U drugim se slučajevima mora pričekati Božji čas. Mislim na jednu osobu koja je bila kod više raznih egzorcista-, pa i kod mene-, a da oni nisu mogli ustanoviti nešto osobito. A tada se odjednom pokazao đavao u svom pravom obličju i otada se moglo učinkovito nastaviti s radom na tom slučaju sve do oslobođenja te osobe. U nekim slučajevima pokaže demon svu svoju snagu, već pri prvom ili dugom blagoslovu, a ta snaga varira od osobe do osobe. U drugim se slučajevima simptomi pojačavaju. Ima opsjednutih i onih pod đavloskim utjecajem koji svaki put navode nove tegobe. Stječe se dojam da čitavo zlo koje se krije u njima mora malo pomalo izići na vidjelo kako bi se moglo ukloniti.

Demon reagira na veoma raličit način na molitve i zaklinjanja. On često prisiljava sebe da se čini ravnodušnim, ali zapravo trpi i trpi sve više što se više bliži oslobođenje opsjednutog. Neki opsjednuti uporno ostaju nepomični i nijemi, a na podražaje reagiraju samo očima. Drugi se opiru i mora ih se čvrsto držati da ne bi sebe povrijedili. Neki opet jauču, osobito kad se stola pritisne na bolno mjesto - kako poučava obrednik - ili kad se iznad nje načini znak križa ili se ona poškropi blagoslovljenom vodom. Tek malo njih bjesni i viče i njih moraju rođaci ili pomagači čvrsto držati.

Demoni su obično suzdrživi pri govoru. Obrednik stoga upozorava da se ne postavljaju pitanja iz radoznalosti, već da se pita samo ono što koristi liječenju. Najprije se pita za ime. Za demona koji se nerado očituje znači otkrivanje svoga imena svakako poraz. A ako ga je rekao, tada se pri svim sljedećim egzorcizmima protivi ponoviti ga. Zatim se pita đavao koliko je demona nazočno u tijelu. Može ih biti mnogo ili malo, ali uvijek postoji vođa koji ima ime navedeno na početku. Ima li demon ime iz Biblije ili sačuvano predajom (na primjer Sotona, Belzebul, Lucifer, Zâbulon, Meridiano, Asmodai), tada se radi o važnom demonu koji se teško pobjeđuje. Ali ta težina ovisi i o snazi kojom je demon zadobio neku osobu pod svoju vlast. Ako je u tijelu više demona, tada je vođa uvijek taj koji odlazi posljednji.

Težina opsjednutosti pokazuje se i u reakciji demona na spominjanje svetih imena. Đavao obično ne izgovara takva imena, a ni ne može ih izgovoriti. On ih nadomješta drugim izrazima: "On" označava Boga ili Isusa, "Ona" Majku Božju. Katkad on kaže "tvoj vođa" ili "tvoja gospođa", da bi tako imenovao Isusa ili Mariju. Ako je opsjednutost veoma jaka i demon ima visok položaj (ponavljam da demoni zadržavaju položaj koji su imali kao anđeli), tada je moguće da on izgovori Božje i Bogorodičino ime, ali uvijek skupa sa strašnim kletvama.

Mnogi vjeruju - iz meni nerazumljivih razloga -, da su zli duhovi brbljavi. To nije točno. Demoni ne vole govoriti, a ukoliko neki put i počnu brbljati, tada govore prljave stvari, kako bi zbunili egzorcista i izbjegli njegova pitanja. Ali postoje i iznimke. Jednom je pater Candido pozvan da pribiva egzorcizmu nekog svećenika koji se hvalisao kako ne vjeruje u zle duhove. Svećenik se doduše odazvao pozivu, ali se ponašao na preziran način, skrstio ruke, nije molio s patrom Candidom (što nazočni uvijek moraju činiti) i ironično se smiješkao. Odjednom mu se obratio demon: *"Ti kažeš da ne vjeruješ u mene. Ali vjeruješ u žene, da, u njih vjeruješ. I te kako vjeruješ u njih!"* Postiđen se svećenik posve tiho povukao i kad je stigao do vrata, žurno je nestao.

Drugi put je demon izbrbljao grijeha, kako bi obeshrabrio egzorcista. Pater Candido je egzorcirao nekog mladića koji je u sebi imao zvijer. Demon ga je pokušao obeshrabriti: *"Zar ne vidiš da s ovim ovdje gubiš vrijeme? On nikada ne moli, redovito svraća u... vara..."* A zatim je uslijedila druga lista grijeha. Na kraju egzorcizma predložio je pater Candido mladiću da se na uobičajeni način ispovijedi. Ali on nije želio ni čuti za to. Morao je biti gotovo nasilu uguran u ispovjedaonicu i tada je odmah rekao da nema što ispovjediti. Pater Candido ga je upozorio na grijeha što ih je odao demon i nesretnik je bio sve više zbunjen i morao priznati svu krivnju. Na kraju mu je pater Candido mogao dati oprostjenje i mladić je pri odlasku rekao: *"Ništa više ne razumijem. I ti svećenici sve znaju!"*

Obrednik preporučuje i da se pita od kada se zao duh nalazi u dotičnoj osobi, iz kojih razloga i da se postavljaju slična pitanja. U jednom ću drugom poglavlju govoriti o ispravnom vladanju pri urocima, te o još nekim pitanjima koja se trebaju postavljati. Ovdje bih želio sad odmah ustvrditi da je đavao kralj laži. On zna odlično okriviti ljude, kako bi izazvao sumnjičenja i neprijateljstva. Đavolski se odgovori moraju uzimati s mnogo opreza. Ispitivanje đavla općenito ne smatram osobito vrijednim. Tako se na primjer događa da on na pitanje kada će izaći iz dotične osobe, navede određeni dan, jer se osjeća stjeranim u škripac, ali tada ne ode taj dan. Egzorcist s iskustvom patra Candida, koji točno zna koji tip demona ima pred sobom i čak može pogoditi njegovo ime, postavlja malo pitanja. Jednom je na pitanje o imenu čuo odgovor: *"Ta znaš ga!"* A tako je i bilo.

Demoni često posve spontano govore ako se radi o teškoj opsjednutosti i time pokušavaju egzorcista obeshrabriti ili prestrašiti. Često sam čuo rečenice poput ovih: *"Protiv mene ne možeš ništa učiniti"* ili *"To je moj stan. Tu mi se sviđa i ostajem"* ili *"Samo gubiš vrijeme"* ili prijetnje poput: *"Požderat ću ti srce"* ili *"Ove noći nećeš oka sklopiti od straha"* ili *"Poput zmije ću se uvući u tvoju postelju"* ili *"Izbacit ću te iz kreveta"*. Ali tada šuti kad mu dajem odgovore poput: *"Ja se nalazim pod Bogorodičnim zaštitnim ogrtačem, što mi ti možeš učiniti?"* ili *"Mene štiti arhandeo Gabrijel, pokušaj se samo boriti protiv mene"* ili *"Za mene se anđeo čuvar brine da ne budem napadnut; tu ne možeš ništa učiniti"*.

Uvijek se mogu naći i slabe točke zlih duhova. Neki se ne mogu oduprijeti znaku križa koji se načini iznad stole koja se položila na bolno mjesto. Drugi ne podnose dah u lice. Neki se svim snagama protive škropljenju blagoslovljenom vodom. Zatim ima rečenica ili molitava egzorcista, na koje đavao gnjevno reagira ili čak gubi svoju snagu. Takve se rečenice moraju ponavljati, kao što savjetuje i Obrednik. Egzorcizam može trajati dugo ili kratko; to ovisi o prosudbi egzorcista, već prema okolnostima. Često je korisna i nazočnost liječnika, ne samo za prvu dijagnozu, već i kao savjetnika tijekom egzorcizma; prije svega ako opsjednuti nije dobra zdravlja (na primjer pri srčanim tegobama), ali i onda ako se egzorcist ne osjeća dobro. Liječnik može tada preporučiti da se egzorcizam okonča. Ali egzorcist obično sam zna kad mora prekinuti.

3. Prije nego što demon napusti žrtvu. To je razdoblje veoma teško, a može i dulje potrajati. Demon pokazuje s jedne strane da je izgubio snagu, a s druge strane pokušava pojačati posljednje napade. Protivno normalnoj bolesti pri kojoj je pacijentu sve bolje, sve dok ne bude posve izliječen, čini se da je opsjednutom sve gore. Kad više ne može, tada dolazi do oslobođenja. Nije baš uvijek tako, ali veoma često.

Demon koji napušta čovjeka gotovo je uvijek osuđen da ode u pakao, da zauvijek umre, da izgubi svaku mogućnost uznemiravanja ljudi. On izražava to stanje očaja tijekom egzorcizma često opetovanim povcima: *"Ja umirem, umirem"*, *"Ne mogu više"*, *"Dosta, ubit ćete me"*, ili *"Vi ste ubojice, krvnici, svi su svećenici ubojice"* i slično. On sada govori posve drukčije nego pri prvim egzorcizmima kad je govorio: *"Ne možeš učiniti ništa protiv mene"*. Sada govori: *"Ubit ćeš me, pobijedio si me"*. Dok je ispočetka govorio kako ne misli otići, jer mu je tu dobro, sada jadikuje kako mu je loše i kako želi otići. Svaki je egzorcizam doista poput tučnjave s demonom: on trpi, ali isto tako izaziva boli i slabost u opsjednute osobe. Čak dođe tako daleko da on priznaje kako mu je tijekom egzorcizma gore nego u paklu. Kad je pater Candido jednog dana egzorcirao neku osobu i bio kratko pred njezinim oslobođenjem, rekao je demon posve otvoreno: *"Misliš li da bih otišao kad mi tu ne bi bilo gore?"* Egzorcizmi su za njega postali doista nepodnosivima.

Da bi se moglo pomoći osobama koje su na putu oslobođenja, mora se imati pred očima i drugi vid: demon pokušava prenijeti svoje vlastito stanje na opsjednutog. Ako on sam više ne može, tada daje žrtvi osjećaj nepodnosive slabosti; ako je očajan, tada pokušava prenijeti svoj očaj na opsjednutu osobu; ako misli da je na kraju, da nema više nade u daljnji život i ne može više pravo misliti, tada daje opsjednutom čovjeku dojam da je sve svršeno, da je njegov život na kraju i budi u njemu uvjerenje daje lud. Te osobe često pitaju egzorcista upravo to: *"Kažite mi iskreno, jesam li lud?"* Egzorcizmi postaju za opsjednutog sve mučnijima i zato se katkad ne drži dogovorena dolaska, ako ne dođe u pratnji ili nije prisiljen doći. I ja sam već imao slučajeva kad su osobe kratko prije oslobođenja prekinule s egzorcizmima. Kao što takvi "bolesnici" trebaju potporu da bi molili i odlazili u crkvu primati sakramente jer to sami ne bi činili, tako trebaju i pomoć da bi se podvrgnuli egzorcizmima, osobito u odlučujućoj završnoj fazi, i moraju se stalno hrabriti i poticati.

Tim teškoćama pridonosi bez sumnje tjelesni umor i izvjesna demoralizacija, jer je opsjednuta osoba uvjerenja da je njezina bolest već postala neizlječivom.

4. Poslije oslobođenja. Važno je da oslobođena osoba ne zanemaruje svoj ritam molitve, učestalosti primanja sakramenata i obveza kršćanskog života. Ona bi se osim toga i poslije oslobođenja trebala uvijek iznova dati blagosloviti, jer dosta se često događa da davao ponovno napadne i pokuša se vratiti. Ne smije mu se otvoriti nijedna vrata. Možda bi se umjesto o oporavku trebalo govoriti o vremenu jačanja koje ja potrebno da bi se sačuvala oslobođenost od đavolskog utjecaja. Ja sam doživio nekoliko slučajeva recidiva. To se nije uvijek moglo pripisati nemarnosti onih već jednom oslobođenih koji su u tim slučajevima nastavili svoj intenzivni duhovni život. Ali drugo je oslobođenje bilo relativno jednostavno. Ako je međutim recidiv bio pospješiven zanemarivanjem molitava i ako je dotična osoba možda opet zapala u svoje stare grijeha, tada se stanje još više pogoršava, kao što se u Evanđelju po Mateju (12, 43-45) kaže: *"Kad nečisti duh iziđe iz čovjeka, luta pustim mjestima tražeći pokoja. Ali ga ne nalazi. Tada veli: 'Povratit ću se u svoju kuću iz koje sam izišao.' Kad stigne, nađe kuću praznu, pometenu i uređenu. Tada ode i uzme sa sobom sedam drugih duhova, gorih od sebe, te uđe i tu se nastani."*

Očito je dakle, kao što sam rekao već više puta, da demon čini sve kako bi prikrio svoju nazočnost. A upravo nam to saznanje pomaže da razlikujemo opsjednutost od nekih oblika psihičkih bolesti pri kojima pacijent čini sve da bi skrenuo pozornost na sebe. Zao duh se ponaša dakle upravo obrnuto.

Svjedočanstvo opsjednutog

Ovo poglavlje nisam napisao ja, već jedan opsjednut čovjek koji ovdje iskreno opisuje svoj slučaj. Jer i za najiskusnijeg je egzorcista teško toliko se uživjeti da uvijek shvaća što se zbiva u opsjednutom. Ono što izgleda kao srednje teško opterećenje, može prikazivati smetnje koje i sam pacijent teško može opisati. Naš je svjedok želio izraziti ono što se zapravo ne može opisati, a prije svega se nadao da će ga razumjeti svi oni koje je zadesilo isto zlo.

"Sve je počelo u dobi od 16 godina. Dotada sam bio sretan dječak, živahan i vedar, iako me pratila i neka potištenost, sjeta. Nisam to razumio, ali tada nisam od toga pravio problem. Živio sam u malom gradiću uz more, tako da su mi more, nebo i krajolik bili velika pomoć da odagnam svoju melankoniju. Sa 16 godina došao sam u Rim, napustio Crkvu i počeo iskušavati sve što oduševljava pridošlicu u velikom gradu. Stjecao sam sva ona ekstremna iskustva koja su u malom mjestu nepoznata. Već sam uskoro upoznao ovisnike o drogama, dugokose mladiće, lopove, lake djevojke itd. Bio sam nestrpljiv da upoznam tu novu okolinu koja je veoma uzdrimala moj dotadašnji mir. Sada sam živio u novoj, neprirodnoj, prezasićenoj sredini koja je izazivala gnušanje.

Imao sam veoma despotskog oca koji me je strogo nadzirao i uvijek bio sa mnom nezadovoljan. Neugodnosti i sva ona poniženja s njegove strane otjerali su me na ulicu. Otišao sam od kuće i upoznao glad, hladnoću, besposličarenje i nevaljalštinu. Živio sam zajedno s lakim djevojkama i problematičnim momcima. Već me ubrzo počelo mučiti pitanje na koje nisam znao odgovor: *"Zašto živim na ulici? Zašto sam takav, dok drugi imaju snage raditi i biti sretni?"*

Tada sam izlazio s djevojkom koja je zlo držala jačim od dobra, govorila o vješticama i magičarima, pisala stvari od kojih bi se mogla dobiti vrtoglavica. Smatrao sam je veoma inteligentnom, jer mi se činilo gotovo nadljudskim pisati takve teorije o svijetu i životu. Pročitao sam sve njezine bilježnice i tada tražio od nje da ih spali, jer se u njima govorilo samo o zlu i malo sam se bojao da one leže posvuda po kući. Djevojka me poslije toga mrzila, a ja to oupće nisam shvaćao. Pokušao sam je izvući iz te mračne jame, ali nisam uspio. Ona me ismijala, a time i dobro što sam joj ga predložio.

Kad sam se vratio kući svojima, sreo sam drugu djevojku koja je bila još gora. Slijedećih sam godina bio tužan i nesretan i osjećao se progonjenim od svih. Okruživala me neka vrsta tame, više se nisam smijao i često sam plakao. Bio sam očajan i opet se pitao: *"Zašto živim? Što radi čovjek na svijetu?"* To nije dakako zanimalo nikoga iz moje okoline, ali ja sam u trenutku najvećeg očaja kriknuo u svojoj nutринi slabim glasom: *"Bože moj, ne mogu više! Stojim tu pred tobom... U pomoć!"* Imao sam dojam da sam bio uslišan, jer moja je djevojka otišla poslije nekoliko dana u crkvu, pročistila se i obratila u rekordnom vremenu.

Da ne bih zaostajao za njom, učinio sam isto. Pritom sam dospio u crkvu gdje su u procesiji upravo nosili kip Majke Božje Lurdske. Pozvali su me da im pomognem nositi, a ja sam to -iako sam se stidio- učinio i bio radi toga veoma ponosan. Pričestio sam se i bio iznenađen ispovjednikom, jer je bio tako ljubazan i pun razumijevanja.

Pri izlasku sam rekao: *"Uspio sam. Vratio sam se na pravi put"*. Iako dotada nisam znao što je dobro, sada sam osjetio što je to. Nekoliko sam tjedana kasnije čuo za Međugorje gdje se od 1981. navodno ukazivala Bogorodica. Odmah sam sa svojom djevojkom otputovao onamo, vođen unutarnjim poticajem, čudom što ga ne mogu opisati. Zatim smo se osnaženi vratili u Crkvu i promijenili svoj život. Sada smo voljeli Boga više od samih sebe, tako da je djevojka čak stupila u samostan, a ja sam razmišljao da postanem svećenik. Kako sam bio sretan što sam opet imao životnu motivaciju i što moj život nije bio pri kraju.

Ali to je bio tek početak, jer tu je bio još 'netko' tko sa svim tim nije bio zadovoljan. Sljedeće sam godine opet hodočastio u Međugorje, a kad sam se vratio u Rim počeo sam opet osjećati onu tamu kao u vrijeme prije nego što sam otkrio Boga. Tijekom nekoliko tjedana pokazala se ta slutnja točnom. To sam najprije pripisivao ponašanju svoga oca, nesretnim prilikama u kojima sam živio iz različitih razloga, te izvjesnom nemiru koji sam smatrao normalnim, ne shvaćajući da on za druge nije bio normalan. Počeo sam trpjeti kao što mi se još nikada nije događalo. Znojio sam se, dobio groznicu, uopće više nisam imao snage, tako da više nisam mogao ni sam jesti, te su me drugi morali hraniti. Imao sam dojam da bolujem od nečega što nije tjelesno, što je nekako strano. Osjećao sam strašan očaj i vidio -ne znam kojim očima- tamu koja nije zamračila samo sobu u kojoj sam stanovao, već i budućnost, volju za životom i nadu u sutra. Činio sam se sebi kao ubijen nevidljivim nožem i osjećao da me onaj koji je vodio taj nož mrzi i želi više od moje smrti.

Teško je sve to opisati riječima, ali bilo je tako kao što sam opisao. Poslije nekoliko mjeseci duševno sam se posve poremetio i više nisam bio uračunljiv, tako da su me htjeli smjestiti u bolnicu. Nisam više shvaćao što govorim, jer sam već živio u drugim dimenzijama, u onim od kojih sam trpio. Činilo se kao da je stvarnost odijeljena od mene. Bilo je to kao da je samo moje tijelo bilo u tom vremenu i na tome mjestu, dok se moja duša nalazila negdje drugdje, na nekom strašnom mjestu gdje nije bilo svjetla ni nade.

Više sam mjeseci ostao tako između života i smrti i nisam više znao što da mislim. Izgubio sam prijatelje, rođake i razumijevanje bližnjih. Bio sam izvan svijeta koji me više nije razumio, što nisam mogao ni tražiti, jer sam znao što je bilo u meni, ali što nisam mogao opisati. Zamalo sam zaboravio Boga. Iako sam mu se obraćao suzama i neprestanim jadikovanjima, osjećao sam da je On daleko, na udaljenosti koja se ne mjeri kilometrima, već neprihvaćanjima. Nešto je govorilo Ne Bogu, dobru, životu, meni. Pomišljao sam na to da se obratim nekoj bolnici, jer sam mislio da vrućica od koje sam trpio već mjesecima, ima fizički uzrok i kad bi on bio uklonjen, tada bi mi bilo bolje. Nešto sam morao poduzeti.

U Rimu me nijedna bolnica nije željela primiti samo zbog vrućice. Stoga sam se morao obratiti jednoj bolnici udaljenoj 300 kilometara, gdje sam ostao 20 dana i morao se podvrgnuti svakojakim pregledima. Tada sam bio otpušten bez prava nalaza, ali s bolničkim izvještajem zbog kojega bi i atleta puknuo od zavisti: bio sam zdrav kao riba. Samo je jedna dodatna rečenica govorila kako nitko ne može sebi objasniti vrućicu i mrtvački blijedu boju lica.

Doista sam bio blijed poput lista papira. Tek što sam bio otpušten iz bolnice, gdje su se moje tegobe malo poboljšale, počela je veoma jaka kriza. Morao sam često povraćati i trpio od svega od čega može čovjek trpjeti. Osim toga sam se nalazio u području grada koje nisam poznao. Ne znam kako sam onamo dospio. Noge su se same kretale, ruke i ostalo tijelo bili su neovisni o volji. Bio je to strašan osjećaj. Zapovijedao sam svojim udovima koji me više nisu slušali. Nikome ne želim takvo iskustvo. Kao da to sve ne bi bilo dovoljno, vratila se ona tama koja se ovaj put spustila kako na dušu tako i na tijelo. Sve mi se činilo mračnim, kao noću, iako je bio bijeli dan. Muke su dosegle vrhunac. Vikao sam, valjao se po podu, kao da sam u sebi imao vatru i s krikom preklinjao Majku Božju: *"Smiluj se... Majko, preklinjem te! Majko moja, milost za mene, jer ću umrijeti!"* Boli nisu popuštale i muke su bile tako nepodnosive da sam izgubio i sposobnost orijentacije. Hodao sam teturajući uz neki zid i stigao do telefonske govornice. Uspio sam birati broj, dok mi je glava udarala o staklo i telefon. Jedina osoba koju sam poznao doista je došla i odvela me natrag u Rim. Još prije nego što sam stigao onamo, shvatio sam da sam vidio pakao. Nisam bio tamo, nisam ga ni dodirnuo, vidio sam ga samo izdaleka.

Ta je spoznaja promijenila moj život više od obraćanja u Međugorju. Još uvijek nisam vjerovao u izvanzemaljske sile i sve sam tumačio psihološkim uzrocima: nedostatna sposobnost prilagođavanja, autoritarni otac, traume iz djetinjstva, emocionalni slom i druge stvari koje su poput lijepog crteža mogle objasniti ono što se zbivalo. Pet godina bavio sam se psihologijom kao samouk i smislio shemu iz koje se moglo vidjeti od čega sam bolovao. Na Dan Bogorodice od dobra savjeta -vjerujem da sam molio za takav savjet-savjetovao mi je neki redovnik da telefonski razgovaram s karizmatičarom koji je bio pod strogim nadzorom biskupa. On mi je rekao: *"Netko te je urekao da bi pomutio tvoj razum i tvoje srce. A prije osam mjeseci pojeo si ureknut plod"*. Morao sam se glasno nasmijati, jer nisam vjerovao ni jednu jedinu riječ. Ali tada sam se zamislio i osjetio u sebi novu nadu. Već sam posve zaboravio taj osjećaj. Mislio sam na plod i vrijeme prije osam mjeseci. *"Da, tako je"*, rekao sam *"doista sam prije osam mjeseci pojeo takvo voće"*. I sjetio sam se da isprva nisam to voće želio pojesti, radi instinktivne odbojnosti prema osobi koja mi ga je ponudila. Sve se podudaralo, tako da sam poslušao i savjet i prihvatio lijek koji mi je bio predložen, naime blagoslove.

Tražio sam egzorcista i -nakon što sam bio ismijavan i ponižavan od svećenika i biskupa i tako vidio nagrđeno lice Crkve za što su bili krivi njezini vlastiti pastiri- napokon našao patra Amortha. Dobro pamtim taj dan. Tada još nisam znao što znači osobit blagoslov; mislio sam na znak križa što ga svećenik načini na kraju mise. Sjeo sam, on je položio stolu na moja ramena, a ruku na moju glavu. Zatim je počeo latinski moliti, od čega nisam ništa razumio. Poslije nekog sam vremena osjetio svježe, gotovo ledeno strujanje od glave čitavim tijelom. Prvi put poslije gotovo godinu dana nisam više imao vrućicu. Pater je dalje obavljao svoj posao i u meni je posve polako opet oživljavala nada, dan je opet bio svijetao i vedar, pjev ptica nije više bio nalik na graktanje vrana, a vanjski zvukovi nisu više bili tjeskobni, već su jednostavno bili zvukovi. Do tada sam zaista morao živjeti s vatom u ušima, jer bi me već i najmanji šumovi strašno uzrujali.

Pater Amorth me pozvao da opet dođem i već sam pri izlasku osjetio veliku želju da se smijem, da pjevam i da se šalim. *"Kako lijepo"*, rekao sam, *"da je prošlo"*. Uistinu je za sve što me snašlo bio kriv netko tko me mrzio. Nije moja poremećenost

bila ta koja mi je nanijela čitavo to zlo. *"Tako je"*, rekao sam sebi. Danas su prošle tri godine i posve polako, korak po korak, blagoslov po blagoslov, postao sam opet normalan i spoznao da čovjekova sreća dolazi od Boga, ne od naših osvajanja i uspjeha.

Zlo, takozvana nesreća, tuga, briga, drhtanje nogu, psihička iscrpljenost, nesanica, strah od shizofrenije i mnoge druge tegobe što sam ih pretrpio, nestale su poslije jednog jednostavnog blagoslova. Posljednje tri godine dobivam sve više dokaza koji mi pokazuju da đavao postoji, da djeluje, više nego što mislimo i da čini sve da ne bude otkriven. On želi da vjerujemo kako smo oboljeli od ovog ili onog, dok je zapravo uzrok svega zla on sam. Ali on drhti pred svećenikom koji drži u ruci posudicu s blagoslovljenom vodom. To je moje iskustvo koje sam želio zabilježiti, kako bih sve one koji će o tome čitati pozvao da promisle o tom vidu našega života koji sam ja na žalost dovoljno snažno doživio. Ali ipak sam sretan da mi je Bog darovao te velike kušnje, jer tek sad počinjem uživati plodove tolikih patnji.

Moja je duša sada čišća i vidim što prije nisam vidio. Prije svega sam manje sumnjičav i otvoreniji prema stvarnosti koja me okružuje. Već sam vjerovao da me Bog napustio, ali on me je zapravo obrađivao, kako bi me pripremao na susret s njim.

Ovim napisom želim obodriti i one koji su bolesni kao što sam bio ja, da ne izgube hrabrost, iako im se čini da su napušteni od Boga. Ali nije tako i za to postoje dokazi. Samo se mora ustrajati, pa i godinama ako je potrebno. Još bih želio upozoriti na to da su egzorcizmi to učinkovitiji što više to želi Bog. To ne ovisi ni o volji egzorcista ni o volji egzorcirane osobe. A učinkovitost ovisi po mome iskustvu mnogo više o želji egzorcirane osobe za obraćenjem nego o egzorcističkoj službi. **Ispovijed i pričest vrijeđe kao jedan veliki egzorcizam.** Pri osobitim sam ispovijedima -ako su bile dobre ispovijedi- odmah osjetio nestajanje gore navedenih mučenja; a pri pričestima novu milinu koju nisam smatrao mogućom.

Još prije mnogo godina, prije nego što su nastupile sve te muke, odlazio sam na ispovijed i pričest, ali budući da tada nisam trpio, nisam spoznao, ako tako smijem reći, zbog čega sam tako imun. Sada to znam i pozivam prije svega one ravnodušne i nemarne da vjeruju kako je Bog doista na vratima ispovjedaonice i u hostiji koju često primamo veoma rastreseni.

K tomu pozivam skeptike da vjeruju, prije nego što im bude "netko" morao silom pomoći, kao što se meni dogodilo. Na kraju se obraćam jadnicima, jer upravo među njima, opsjednutima i sotoni morskima, služi se zao duh njihovim vlastitim znancima, kako bi ih ubio ili ugnjetavao. Ne gubite vjeru i nadu, ne predajte se zlim utjecajima i podlim đavolskim obmanama.

Jer to je njegov pravi cilj. Njegov krajnji cilj nije izazivati muke i bolesti ili poticati zlo. On ne želi našu bol, već više: on iskušava našu dušu, sve dok ona ne kaže: *"Dosta, pobijedena sam; Bog zaboravlja svoju djecu ako dopušta takve muke; Bog me ne voli; đavao je nadmoćniji od njega"*. To je prava pobjeda zla kome se moramo oduprijeti, čak i ako više nemamo vjere, jer je pomućuje bol. *"Mi želimo željeti vjeru"*. *"Želimo željeti"* Tu našu volju ne može napasti zao duh, ta volja pripada nama; ona ne pripada ni Bogu ni đavlu, jer Bog nam je dao volju kad nas je stvorio. Dakle, moramo uvijek reći ne onom koji nas želi ugnjetavati i moramo vjerovati (poput sv. Pavla) da će u ime Isusa Krista svatko kleknuti, na nebu, na zemlji i pod zemljom.

To je naše spasenje. Ako čvrsto ne vjerujemo, tada može zlo koje nam je nametnuto urocima i sličnim, trajati godinama, bez izgleda u poboljšanje. Za one koji već sebe smatraju ludima i ne vide nikakve pomoći, mogu posvjedočiti da to zlo poslije mnogih egzorcizama nestaje kao da nikada nije ni postojalo. Stoga se ne smijemo bojati, već moramo zahvaljivati Bogu za križ koji nam je nametnuo; jer poslije križa uvijek dolazi uskrsnuće, kao što poslije noći sviće dan. Sve je tako stvoreno. Bog ne laže i on nas je izabrao da pratimo Isusa u Getsemani, da mu pravimo društvo u njegovoj boli, da s njim uskrsnemo.

Ovo svjedočanstvo žrtvujem Majci Božjoj, kako bi ga ona učinila plodnim za dobrobit mojih suputnika. S ljubavlju, praštanjem i blagoslovom odgovaram onima koji su mi kao đavolsko oruđe dali mučeništvo koje sam morao trpjeti. Molim da im moje trpljenje donese svjetlo koje je i meni darovao naš čudesni Bog".

G.G.M.

Stranica 7 od 11

Učinci egzorcizma

Ako je egzorcirana osoba imala neku negativnost, iako tijekom egzorcizma nisu opaženi osobiti znakovi, tada blagoslovi često donose pozitivne učinke. Općenito ne igra ulogu dan kada se provodi egzorcizam. Za njegovo provođenje nisu presudna fizička stanja, kao dobro ili loše osjećanje, omamljenost, umor, napadaji vrtoglavice ili neosjetljivost na bol. Važno je međutim da se egzorcirana osoba osjeća jedan ili dva dana nelagodno, zatim joj je neko vrijeme bolje. Ponajčešće se može odmah ustanoviti poboljšanje koje može potrajati manje ili više dana, ovisno o težini slučaja. Ako netko nije tijekom egzorcizma pokazao nikakve znakove negativnosti, a ni poslije se ne opažaju neki učinci, tada u većini slučajeva ne postoji opsjednutost, već poremećaji te osobe imaju druge uzroke. Ali egzorcist može svoga pacijenta pozvati da dođe na slijedeći blagoslov ako opravdano sumnja da se demon mogao sakriti.

Zatim je važno promatrati slijedeće egzorcizme, to znači vladanje tijekom blagoslova i opet posljedice. Može biti da se već pri prvom blagoslovu pokaže zlo u čitvoj svojoj težini, pri čemu se tada mogu znakovi malo pomalo smanjivati. U drugim je slučajevima međutim tako kao da se zlo nastoji prikriti, da bi se tada odjednom pokazalo u čitavom svom opsegu. To je tada početak liječenja. Sjećam se na primjer mladića koji je pri prvom egzorcizmu pokazao tek nekoliko malih znakova negativnosti, ali je pri drugom počeo vikati i mahnuti. Iako je taj slučaj bio teži od mnogih drugih, bilo je dovoljno samo nekoliko mjeseci da bi se postiglo oslobođenje.

Za uspješni je egzorcizam nužna suradnja pacijenta. Ja uvijek kažem da egzorcizmi daju samo 10% učinaka u borbi protiv zla, a 90% ih postiže sam pacijent. Kako je to moguće? On pridonosi svom vlastitom Oslobođenju mnogo molitava, čestim primanjem sakramenata životom po propisima Evanđelja i uporabom blagoslovljene vode, ulja i soli. Veoma je učinkovita i molitva drugih za njega (prije svega molitva čitave obitelji, župne zajednice, redovničke obitelji, molitvenih skupina itd), zatim mise, hodočašća i dobra djela. Ali ponajprije je potrebno mnogo osobne, predane molitve, stalna

sjedinjenost s Bogom i to tako da molitva postane navikom. U svojoj se službi često susrećem s osobama koje ne vode nikakav vjerski život; tada je osobito korisno uključivanje dotičnog slučaja u molitve župne zajednice i molitvenih skupina.

Da bih pokazao nužnost suradnje egzorcirane osobe često činim usporedbu s drogom. To je doduše nešto posve drugo, ali svakto zna o čemu se radi. Poznato je da se ovisnik o drogama može izliječiti samo uz dva uvjeta: njemu se s jedne strane mora pomoći (u terapijskoj zajednici ili na drugi način), jer on to ne može sâm, a s druge strane mora sam aktivno surađivati, inače je svaka pomoć uzaludna. U slučaju egzorcizma znači vlastita suradnja gore navedena sredstva. Dok izravni plodovi egzorcizma, dakle oslobađanje, dođu katkad veoma polako, ja sam već doživio začudno brza obraćenja: čitave se obitelji obvežu da će voditi kršćanski život sa zajedničkom molitvom (često s krunicom). Vidio sam kako se odlučno i hrabro svladavaju zapreke na putu k izlječenju. Takve su zapreke katkad na primjer problemi u braku ili činjenica da pretrpljena nepravda nije oprostena ili da se dotična osoba nije pomirila s onima - najčešće bliskim rođacima - s kojima je bila raskinuta svaka veza.

U vezi s tim želio bih osobito upozoriti na jednu od najstrožih zapovijedi Evanđelja, naime da se neprijateljima treba praštati. U našem su slučaju neprijatelji najčešće one osobe koje su željele zlo i katkad ga urocima nastavljaju. Iskren oprost, molitva i svete mise za njih sredstva su pomoću kojih se ukidaju blokade i ubrzava izlječenje.

Među učinke egzorcizma smijemo ubrojiti i izlječenje od tegoba i bolesti koje su se katkad činile neizlječivima. Pritom se može raditi o neobjašnjivim bolima na različitim mjestima tijela (osobito - kao što je već rečeno - u glavi i u želucu), kao i o točno dijagnosticiranim bolestima koje liječnici nisu izliječili ili su bile označene kao neizlječive bolesti. Evanđelje izvješćuje o ženi koja je krivnjom demona bila 18 godina bogalj (izobličenje kraljeznice?), a Isus ju je izliječio istjeravši iz nje đavla. Na isti je način bio izliječen neki gluhonijem čovjek čija je bolest potjecala od đavla. Isus je međutim izliječio i one gluhe i nijeme koji su trpjeli od tih bolesti, ali one nisu imale zao uzrok. Evanđelje veoma točno razlikuje bolesne od opsjednutih, iako vanjski znakovi mogu biti jednaki.

Koje su najteže bolesti koje se najteže liječe? To su po mome mišljenju one bolesti koje su bile izazvane urokom. Sjećam se na primjer osoba koje su bile ureknute u Brazilu (tamo se to zove "makumba"). Ja sam egzorcirao i osobe koje su urekle afričke vračare. Sve su to bili veoma teški slučajevi. Ureći se mogu i čitave obitelji, da bi se uništile. Katkad se nađem u tako zamršenoj situaciji da uopće ne znam gdje da započnem. Liječenje napreduje veoma polako u slučajevima kad je netko uvijek iznova ureknut. Egzorcizam je mnogo snažniji od uroka, radi čega se izlječenje ne može spriječiti, ali se može dugo otežati.

Tko su oni koje đavao najviše napada? Odgovor je posve kratak i jasan: mladež. Trebamo se samo sjetiti gore navedenih uroka koji mogu potaknuti zla duha da uđe u neku osobu. A očito je da su mladi ljudi radi pomanjkanja vjere i ideala najizloženiji "opasnim iskustvima". Ugrožena su već djeca, ne zbog osobne krivnje, već zbog svoje slabosti. Pri egzorciranju odraslih otkriva se uvijek iznova da je opsjednutost započela u ranom djetinjstvu ili u trenutku rođenja ili čak još prije, tijekom trudnoće.

Uvijek iznova opažam da egzorciram više žena nego muškaraca. A takvo iskustvo stječu svi egzorcisti. Ali bila bi zabluda misliti da je žena više izložena napadima đavla. Muškarci i žene su tu gotovo jednaki. Doista je veći broj onih žena koje su spremne obratiti se egzorcistu radi blagoslova, dok se mnogi muškarci boje susreta sa svećenikom, iako točno znaju da su pod đavolskim utjecajem. Isto je tako više muškaraca nego žena odbilo promijeniti svoj život kad sam ih pozvao da to učine. Ti se muškarci nisu dakako više pojavili kod mene, iako su znali za zlo koje ih je snašlo. Glavna se zapreka sastoji u tome da se iz prakticirana ateizma treba prijeći u vidljiv vjerski život ili iz života u grijehu u život u milosti.

Ja ne krijem da tome pripada prije svega jačanje kršćanskog načina života. Ali vjerujem da je upravo tu jedan od razloga što Bog dopušta zlo. Koliko sam često i sam čuo od pacijenata kako je njihova vjera bila veoma slaba, a molitveni se život gotovo ugasio. Kad su se zatim približili Bogu - često i sa snažnim apostolatom-, spoznali su da to mogu zahvaliti zlu koje ih je snašlo. Mi smo veoma vezani uz ovaj svijet i život, mnogo više nego što mislimo Gospodin se brine međutim za onaj drugi svijet i želi da doživimo vječno spasenje.

Egzorcist se tijekom egzorcizma ne zadovoljava time da pacijenta upozori na nužnost molitve i druga pomoćna sredstva koja sam već naveo, već traži sve mogućnosti da naljuti đavla, da ga oslabi i onesposobi za borbu. Obrednik savjetuje da se u tu svrhu upotrebljavaju izrazi na koje zao duh najviše reagira. A oni se mijenjaju od osobe do osobe i od slučaja do slučaja. Ali može se posegnuti i za drugim sredstvima. Tako je za neke demone nepodnosivo da budu poškopljani blagoslovljenom vodom; druge razdražuje ako se u njih dahne, što se po Tertulijanovom iskazu upotrebljava od vremena crkvenih otaca; drugi opet ne mogu podnijeti miris tamjana, radi čega je korisna njegova uporaba; nekima su mrski sviranje orguljama, crkvena glazba i gregorijansko pjevanje. Sve su to pomoćna sredstva čije smo učinke mi egzorcisti svakako iskušali.

A kako se vlada đavao tijekom egzorcizma? Već sam rekao da on izaziva boli i patnje, ali i sam trpi. Nezamislive su boli koje on mora podnijeti tijekom egzorcizma. Pater Candido je jednoga dana pitao nekog demona ima li u paklu vatre i gori li ona dobro. Demon je odgovorio: *"Kad bi znao kakva si ti vatra za mene, ne bi mi postavljao takvo pitanje"*. Sigurno se ne radi o vatri u zemaljskom smislu koja nestaje spaljivanjem nekog zapaljivog materijala. Demon "gori" pri dodiru s posvećenim predmetima, kao što su križevi, relikvije ili posvećena voda.

I meni je demon često rekao da tijekom blagoslova trpi više nego u paklu. A kad sam ga pitao zašto se ne vrati u pakao, odgovorio je: *"Zato što mi je važnije mučiti tu osobu"*. Tu se dakle vidi prava đavolska opakost. Jer zao duh zna da nema neke koristi od svojih zlih djela, već da će njegove muke biti to veće što više patnji bude izazvao. On ne odustaje od toga da čini zlo ni unatoč opasnosti da uništi sama sebe, jer mu se ništa ne sviđa više nego činiti zlo.

Imena zlih duhova označavaju, kao i u anđela, njihove zadatke. Najvažniji demoni imaju biblijska imena ili imena iz predaje: Sotona, ili Belzebul, Lucifer, Ašmodej, Meridijano, Zābulon itd. Druga imena upućuju još izravnije na cilj: Uništenje, Gubitnik, Propast itd. Ili označavaju određeno zlo: Nesanica, Nasilje, Razdor, Zavist, Ljubomora, Razvratnost itd.

Kad zli duhovi napuste neku dušu, tada im je odredište u većini slučajeva pakao. Katkad bivaju i okovani u pustinji (kao što se na primjer može pročitati u Tob 3,17 da je arhanđeo Rafael okovao u pustinji Ašmodeja). Ja ih uvijek prisilim da im odredište bude u podnožju križa Isusa Krista, jedinog suca.

Voda, ulje i sol

Od sredstava kojima se mnogo koriste egzorcisti (i oni koji nisu ovlašteni egzorcisti) navodim u prvom redu egzorciranu vodu (ili barem posvećenu vodu), egzorcirano ulje (maslinovo ulje) i egzorciranu sol. Svaki svećenik može govoriti molitve iz Obrednika, da bi tako egzorcirao ta tri elementa; za to ne treba posebno dopuštenje. Ipak je korisno poznavati posebnu uporabu tih triju sakramentalija koje su od velike pomoći ako se koriste s pouzdanjem.

Posvećena voda upotrebljava se pri svim liturgijskim ceremonijama. Njezino je značenje očito već pri krštenju. U molitvi blagoslova moli se Gospodina da dodir s vodom podari slijedeća tri dobročinstva: oproštenje naših grijeha, obranu od đavolskih napada, milost božanske zaštite.

Molitva egzorcizma o vodi dodaje još druge učinke, naime da odagna svaku demonsku moć. I u narodu se kaže kad se žele opisati dvije stvari koje se nikako ne podnose: "... kao što se đavao boji posvećene vode". Osim istjerivanja đavla navodi molitva još druge učinke: izliječenje bolesnika, umnožavanje božanske milosti, zaštitu kuća i svih mjesta gdje trpe vjernici od nečistog đavolskog utjecaja. I dodaje se da se mogu odbiti svi napadi paklena neprijatelja i stanari zaštititi od svakog utjecaja koji ugrožava njihovu sigurnost ili njihov mir, kako bi mogli uživati u spokoju i zdravlju.

I egzorcirano ulje - upotrebljavamo u vjerskom pouzdanju, služi tome da se odagnaju zli duhovi, njihovi napadi i priviđenja što ih oni izazivaju. Ono je osim toga zdravo za tijelo i dušu. Već su od davnine običavali premazivati rane uljem, a Isus je dao apostolima moć da liječe bolesne polaganjem ruke na njih i mazanjem uljem. Osobita je osobina egzorcirana ulja da odijeli od tijela ono štetno. Veoma sam često egzorcirao osobe koje su oštetile svoje tjelesno i duševno zdravlje uživanjem ureknutih jela i pića. Taj se urok očituje karakterističnim želučanim tegobama koje sam već opisao. S tim je povezan poseban način podrigivanja i puštanja vjetrova, dok osoba jeca i dahće, prije svega pri vjerskim radnjama, dakle kad ide u crkvu, kad moli ili osobito kad se egzorcira. U tim slučajevima mora tijelo izbaciti zlo koje sadrži, kako bi se oslobodilo. Egzorcirano ulje pomaže izdvojiti onečišćenje i od njega osloboditi tijelo. Tu je isto tako veoma korisno piti posvećenu vodu.

Ovdje bih želio nešto objasniti; jer onom koji nema iskustva u tim stvarima ili to nije nikada sam vidio, bit će to teško povjerovati. Što se to zapravo izlučuje iz tijela? Katkad ljepljiva, pjenušava sluz ili bijela, gusta kaša. A ponekad i raznovrsni predmeti, kao što su nokti, krhotine stakla, male drvene figurice, zauzlani komadići konopca, smotana žica, razbojni pamučni konci, komadići osušene krvi itd. Te se stvari katkad izbace na prirodni način, ali se često i povrate. Pritom se tijelo nikada ne povrijedi, čak ni kada se radi o krhotinama stakla, a veoma se olakša, rastereti. Pater Candido je sakupljao takve predmete što su ih razne osobe izbacivale iz tijela. Ponekad se to izbacivanje događa veoma tajanstveno. Tako može na primjer netko osjećati boli kao da ima nokat u želucu, a nešto kasnije nađe na podu kraj sebe nokat - i bol nestaje. Stječe se dojam da se ti predmeti tek poslije izbacivanja materijaliziraju. Pater Candido je rekao u jednom intervjuu: "*Vidio sam ispovračane krhotine stakla, komadiće željeza, vlasi, kosti, katkad čak male plastične predmete s mačjim, lavljim i zmijskim glavama. Ta su strana tijela zacijelo povezana s uzrokom đavolske opsjednutosti*".

I egzorcirana sol služi isto tako istjerivanju zlih duhova i izliječenju duše i tijela. Ali jedna je od njezinih posebnih osobina da štiti mjesta od utjecaja ili nazočnosti đavla. Ja uvijek savjetujem da se egzorcirana sol pospe po pragu kuće i u četiri kuta prostorije ili prostorija koje bi mogle biti pod đavolskim utjecajem.

"Bezvjernički katolički svijet" današnjice možda će se smijati toj zajamčenoj osobini. Sakramentalije su doista to učinkovitije što se više u njih vjeruje. Bez te vjere često ostaju neučinkovite. II. Vaticanum, kao i Kannonsko pravo (can. 1166) naziva sakramentalije "*Svetim znakovima koji -tako reći u nasljedovanju sakramenata-izazivaju osjetne i važne učinke, prije svega duhovne vrste, za jačanje Crkve*". Tko se njima služi s vjerom, taj bilježi neočekivane uspjehe. Znam za mnoge bolesti koje nisu reagirale na lijekove, ali su nestale kad je bolesnik načinio iznad bolesnog mjesta znak križa egzorciranim uljem.

U kućama (o tome govorim u jednom drugom poglavlju) je veoma korisno paljenje blagoslovljenog tamjana. Tamjan je oduvijek -bio čak i u pogana- sredstvo za obranu od zlih duhova, ali isto tako i sredstvo pohvale i štovanja božanstva. Danas je liturgijska uporaba tamjana veoma ograničena, ali ona unatoč tome ostaje učinkovit element za pohvalu Boga i u borbi protiv đavla.

Obrednik sadrži i posebni blagoslov odjeće. Često sam vidio njegov učinak u osoba koje su bile opsjednute đavlom. U drugim sam ga upotrijebio kao test, da bih vidio je li đavao nazočan u dotičnoj osobi ili nije. Jer i to je veoma korisno znati. Ljudi (roditelji, zaručnici itd.) često pitaju nas egzorciste je li neka određena osoba opsjednuta đavlom. Ali ako ta osoba ne vjeruje u to, a često uopće nema vjere i nije se spremna prepustiti svećenikovim blagoslovima, što se tada može učiniti? Događalo se da je bila blagoslovljena odjeća takvog čovjeka, ali ju je on strgnuo s tijela tek što ju je obukao, jer nije mogao podnijeti dodir s njom. O takvom sam slučaju već izvijestio u jednom od prijašnjih poglavlja. Drugi se test može učiniti s posvećenom vodom. Tako može na primjer majka koja sumnja da joj je dijete ili suprug opsjednut, prirediti juhu ili čaj ili kavu s posvećenom vodom. Može biti da je tada to jelo opsjednutoj osobi gorko ili bljutavo, a da ne zna razlog tome.

Ali takav je test pouzdan samo u pozitivnom slučaju, to znači, ako osoba reagira na posvećenu vodu, to može upućivati na opsjednutost. U negativnom slučaju nije pouzdan: ako osoba ne reagira, ipak se ne može isključiti opsjednutost. Zao duh pokušava sve, samo da ne bude otkriven. On se pokušava sakriti i tijekom egzorcizma. Obrednik skreće egzorcistima pozornost na takve đavolske obmane. Zao duh katkad ne odgovara ili daje budalaste odgovore kakvi se ne očekuju od tako inteligentnog duha. On se često vlada kao da je napustio tijelo opsjednute osobe i prestane je uznemiravati, nadajući se da se ona više neće dati blagoslivljati od egzorcista. A ponekad stvara najrazličitije zapreke, kako se dotična osoba ne bi mogla egzorcirati. Pritom se može raditi o fizičkim ili -još češće- psihološkim zaprekama, radi čega se tada taj čovjek ne drži dogovora s egzorcistom, ako nema neku blisku osobu koja ga na to tjera. Katkad demon obmanjuje znakovima neke bolesti, najčešće psihičke, da bi prikrio svoju nazočnost i stvorio dojam da se radi o nekoj prirodnoj bolesti. Pacijent ima snove i vizije na temelju kojih sebe zavarava da ga je Bog, Marija ili neki svetac već oslobodio, te stoga smatra da mu egzorcist više nije potreban. Može se dogoditi da jednostavno poruči egzorcistu kako je već oslobođen.

Navedene sakramentalije, kao i druge pomoći, služe i tome, da bi se barem dijelom spriječile đavolske prijevare. Ali na tom području pripadaju prijevare dnevnim redu i potrebno je mnogo molitve da bi se postigla sposobnost raspoznavanja.

Napominjem da se u većini slučajeva vjeruje u vizije ili unutarnje glasove ili se osoba prepušta lažnom misticizmu ili smatra sebe "vidovnjakom". Ako se radi o pravim psihičkim bolestima, tada su to često đavolske obmane.

Na kraju ovog poglavlja želio bih još ispričati jednu epizodu koja se tiče posvećene vode. Pater Candido je egzorcirao nekog opsjednutog čovjeka. Tada se približio sakristan, noseći posudu s posvećenom vodom i aspersorijem. Zao duh mu se odmah obratio rekavši: "*Ovom vodom možeš sebi oprati gubicu!*" Sakristan se tek tada sjetio da ju je napunio u posudu na slavini, ali ju je zaboravio dati posvetiti.

Egzorcizam za kuće

U Bibliji se ne nalazi nijedan primjer egzorcizma za kuće, ali iskustvo nam pokazuje da je on u nekim slučajevima potreban i uspješan. Ni Obrednik ne sadrži takav egzorcizam. Po Lavu XIII. uistinu se na kraju egzorcizma blagoslivlje mjesto gdje se obavlja ta molitva, ali čitava je ta molitva više upravljena na to da se zaziva Božja zaštita od zlih duhova za Crkvu, a da se to ne odnosi na određena mjesta.

Odmah bih želio reći da nikada nisam vidio mjesta koja su bila opsjednuta duhovima onako kako se to opisuju u nekim romanima ili filmovima, prije svega s obzirom na stare nenastanjene dvorce. U tim se slučajevima želi izazvati pozornost i prikazati prizori koji ostavljaju dubok dojam, a da se čovjek pritom ne bavi ozbiljno problemom zlih duhova. U stvarnosti postoje međutim uvijek iznova slučajevi kad dotična osoba čuje neobične zvukove, katkad poput grebanja ili kucanja. Ona ima često dojam da je u prostoriji neko biće koje je promatra, dodiruje ili čak napada. U takvim slučajevima može dakako igrati veliku ulogu umišljenost, krive predodžbe.

Ali mnogi su slučajevi kompliciraniji. Uistinu postoje vrata koja se uvijek u isto vrijeme otvaraju i zatvaraju, koraci koji se čuju u hodniku, predmeti koji mijenjaju mjesto ili nestaju, da bi se zatim pojavili na najneobičnijim mjestima, životinje koje se ne vide, ali se čuje njihovo kretanje.

Sjećam se obitelji čiji su članovi uvijek u isto vrijeme čuli kako se otvaraju i zatvaraju ulazna vrata. Zatim su čuli u hodniku zvuk teških koraka (poput muških) koji su naposljetku isčeznuli u nekoj sobi. Jednog su dana opet čuli uobičajen zvuk, a budući da je bio nazočan njihov prijatelj, on je pitao tko je došao. Da ga ne bi prestrašili, rekli su kako je to gost koji je na proputanju. Znam da se materijaliziraju i kukci, mačke i zmije. Jedna je osoba koju sam egzorcirao čak našla u jastuku živu kornjaču!

Nazočnost đavla u stanu izaziva u većini slučajeva psihičke smetnje poput nesanice, glavobolje ili želučanih boli, općeg lošeg osjećanja koje nestaje pri promjeni mjesta. U tim je slučajevima jednostavan nadzor, ali nije uvijek jednostavno prepoznati uzrok. Uzmimo slučaj osobe koja svaki put kad je u gostima kod bliskog rođaka ili prijatelja opaža smetnje kao što su nesanica, mučnina, glavobolja itd. Te mogu potrajati i više dana, dok drugdje ne trpi od toga. U tom je slučaju jednostavan nadzor, ali uzrok može biti veoma različit. Može se raditi o sugestiji (ako na primjer snaha dođe u kuću svekrve koja je protiv braka svoga sina ili je pretjerano vezana uz njega), ali uzrok može biti i u đavlu.

Zanimljivo je i ponašanje domaćih životinja prema tim fenomenima. Ima li netko sam osjećaj da se u sobi nalazi neko biće, tada često mačka ili pas ukočeno gleda u određenom pravcu i događa se da oni odjednom pobjegnu, kao da im se to tajanstveno biće približilo. Mogao bih ispričati mnoga zanimljiva iskustva kad bi netko želio o tome načiniti odgovarajuću studiju. Tu mi je dovoljno reći o tome da životinje po mome mišljenju ne vide nešto konkretno, već su samo osjetljivije od čovjeka na eventualnu nazočnost. Ali njihovo ponašanje može svakako biti pomoć pri odluci treba ili se provesti egzorcizam za kuću ili ne.

Bitno je međutim da se osobe koje se boje takvih odluka temeljito ispitaju i egzorciraju ako postoje razlozi za to. U većini slučajeva o kojima sam govorio nisu te pojave povezane sa zlom nazočnošću u kućama, već s opsjednutošću osoba. U mnogo slučajeva doista nisam postigao uspjeh egzorciranjem kuće, ali kad sam zatim egzorcirao osobu ili osobe, prorijedile su se neobične pojave, sve dok nisu posve nestale.

Kako se postupa pri egzorciranju kuća? Pater Candido i ja služimo se slijedećom metodom: Obrednik sadrži oko deset molitava kojima se moli Bog da čuva mjesta od nazočnosti đavla. One se odnose na blagoslivljanje kuća, škola i drugih zgrada. Mi molimo nekoliko od njih. Zatim čitamo prvi dio egzorcizma za osobe, pri čemu tako prilagodimo tekst da se odnosi na kuću. Potom blagoslivljanju kuće. Tada ponovimo istu ophodnju s tamjanom koji je prethodno bio blagoslovljen. Na kraju još molimo nekoliko molitava. Smatram veoma učinkovitim da se poslije egzorcizma čita sveta misa.

Ako se radi o lakim poremećajima, dovoljan je jedan jedini egzorcizam. Ako poremećaji potječu međutim od uroka i đavao uvijek iznova dolazi, tada se egzorcizam mora ponavljati i to toliko dugo dok kuća postane "nepropusna", sigurna od zlih duhova. U teškim slučajevima ima mnogo problema. Tako sam na primjer trebao egzorcirati stanove u kojima su se dugo vremena održavale spiritističke seanse ili u kojima su stanovale vračare koje su se bavile crnom magijom. Još je gore bilo ako su se slavili sotonski kultovi. U nekim su slučajevima bili poremećaji toliko snažni, a teškoće oko potpunog oslobođenja toliko velike da sam morao savjetovati da se promijeni stan.

U različitim lakšim slučajevima bile su dovoljne molitve da bi se opet uspostavio mir. Tako je neka obitelj veoma trpjela radi neobjašnjivih noćnih zvukova. Tada je dala čitati deset svetih misa, poslije čega su se zvukovi znatno prorijedili. A poslije slijedećih deset misa posve su nestali. Možda su tu duše iz čistilišta smjele sebe s božanskim dopuštenjem učiniti primjetljivima, kako bi se domogle zagovora. To je teško reći. Želio bi se ograničiti na to da izvješćujem o činjenicama, kako sam ih često doživio.

Pater Pellegrino Ernetti, najpoznatiji egzorcist Venecije, koji je izašao na dobar glas i kao glazbenik, te poznavatelj Biblije, imao je iskustva s veoma teškim slučajevima. Tako su se u nekoj obitelji događale najneobičnije stvari: prozori i vrata su se otvarali i zatvarali, iako su bili dobro zatvoreni; stolice su lebdjele, a ormari plešali. On je našao lijek u istodobnoj primjeni svih triju sakramentalna, za kojima mi egzorcisti uvijek posežemo. Dao je pomiješati u jednoj posudi egzorciranu vodu, isto takvo ulje i sol, te dao uputu da se svaku večer polije jedna čajna žlica te mješavine po prozorskim policama i ku-

čnim pragovima i svaki put izmoli Očenaš. Učinak je bio trajan. Ali obitelj je poslije svakog vremena prekinula s tim postupkom i tada su uznemiravanja opet počela remetiti kućni mir, da bi opet prestala čim se ponovno primjenjivalo preporučeno sredstvo.

Drugo pitanje koje mi se postavlja odnosi se na domaće životinje: je li moguće da one budu opsjednute zlim duhom? I što se tada treba učiniti? Evanđelje izvješćuje o legiji zlih duhova koji su od Isusa izmolili dopuštenje da uđu u svinje. Isus je to dopustio i sve su se svinje strmoglavile u Genezaretsko jezero gdje su se utopile. Poznajem slučaj jednog egzorcista koji je zlom duhu naredio da uđe u svinju neke seoske obitelji. Životinja je odmah pobješnjela, napala seljanku i smrtno je ranila. Bila je dakako odmah ubijena. Rijetki su slučajevi koji vode do smrti životinje. Čuo sam za nekog magičara koji je svoju mačku upotrebljavao za to da začarane predmete donosi na određena mjesta. U tom bih slučaju rekao da je opsjednut bio čovjek, ne životinja. K tome se treba misliti na to da se mačka gleda kao životinja koja "privlači" duhove i često se zli duhovi pojavljuju u mačjem liku. Za neke je magičare i za određenu vrstu magije uvjet da se koriste mačkom. Ali simpatična životinja nije sama po sebi ništa kriva.

Može se dakle reći da je opsjednutost životinja moguća i da je dopušten blagoslov, kako bi se one oslobodile. Želio bih međutim još reći da egzorcist mora poznavati fenomene opsjednutosti (mjesta, predmeta ili životinja, ali i u svim drugim slučajevima) koji se mogu pripisati paranormalnim uzrocima. To je potrebno da bi se izbjegle zablude, iako u ovoj knjizi nemam mogućnost pobliže se time baviti.

Stranica 8 od 11

Urok

Urok sam već spominjao kao uzrok zbog koga može demon uzeti nedužnu osobu pod svoju vlast. Budući da je to najčešći uzrok, želio bih reći nešto više o tome. Najprije ću objasniti uporabu tog pojma, jer ne postoji opće-važeća definicija i svaki autor mora odrediti u kome će smislu primjeniti taj pojam.

Urok smatram općim pojmom koji se obično ovako definira: "Nanostiti nekom štetu uz pomoć đavla". To je doduše točna definicija, ali ne kazuje ništa o tome na koji se način uzrokuje šteta. K tome dolazi i do zbrke, jer se urok katkad izjednačuje s fetišom ili vradžbinom. Fetiš i vradžbina su po mome mišljenju dvije različite vrste uroka. Ja ubrajam među uroke slijedeće oblike: 1. crnu magiju, 2. prave uroke, 3. zao pogled, 4. fetiše. To su različite forme, ali koje nisu strogo odvojene; česti su miješani oblici.

1. Crna magija ili vradžbine ili sotonski rituali koji imaju svoj vrhunac u crnim misama. Ti su postupci međusobno veoma slični; ja sam ih međutim nabrojio po stupnju opasnosti. Svi oni prenose zlo na određenu osobu čarobnim formulama ili ritualima koji mogu katkad biti i veoma složeni, zatim opetovanim zazivanjima đavla, ali bez uporabe nekih posebnih predmeta. Tko se preda takvim praktikama, postaje vlastitom krivnjom slugom đavla.

Već Sveto pismo odlučno zabranjuje takve postupke u kojima vidi poricanje Boga time što čovjek predaje sebe đavlu. *"Nemoj se priučavati na odvratne čine onih naroda (dakle pogana). Neka se kod tebe ne neđe nitko tko bi kroz oganj gonio svoga sina ili svoju kćer; tko bi se bavio gatanjem, čaranjem, vraćanjem i čarobnjaštvom; netko tko bi bajao, zazivao duhove i duše predaka ili se obraćao na pokojnike (spiritističke seanse). Jer tko god takvo što čini, gadi se Jahvi".* (Pnz 18, 9 - 12). *"Ne obraćajte se na zazivače duhova i vraćare; ne pitajte ih za savjet. Oni bi vas opoganili. Ja sam Jahve, Bog vaš!"* (Lev 19,13) „Čovjek ili žena koji među vama postanu zazivači duhova ili vraćari neka se kazne smrću; neka se kamenuju, i neka njihova krv padne na njih". Ovamo pripada i tekst iz Levitskog zakonika 19, 26 - 31. Ni Knjiga izlaska nije manje stroga: *"Ne dopuštaj da vraćarica živi!"* (Izl 22, 17). Čarobnjaštvo se i u drugih naroda kažnjavalo smrću. Iako se pojmovi prevode različito u raznim predajama, poruka je jasna. Na magiju ću se još jednom vratiti.

2. Uroci. To su želje za zlo koje ima svoje porijeklo u đavlu. Čine li se oni s pravom pakošću -osobito među krvnim rođacima-, mogu imati strašne posljedice. Najčešći slučajevi kojima sam se bavio ticali su se roditelja ili djedova i baka koji su urekli svoju djecu ili unučad. Urok se pokazao osobito teškim ako se odnosio na egzistenciju ili ako je učinjen u određenim prigodama, kao na primjer pri vjenčanju. Roditelji imaju prema svojoj djeci vezu i autoritet kao nijedna druga osoba.

Ovdje bih želio ispričati samo tri primjera: Pratio sam životni put mladića kojega je njegov otac urekao već pri rođenju (iako to očito uopće nije želio) i uroci su se nastavili tijekom čitavog djetinjstva i dok je on živio u kući. Taj je jadni mladić doživio nesreće svake vrste: bolesti, nevjerojatne probleme na poslu, nesreću u braku, bolesti djece itd. Blagoslovi su mu donijeli izvjesno duhovno olakšanje, ali ne mnogo više, kako mi se činilo. Drugi primjer: Neka se djevojka željela udati za čestitog mladića kojega je voljela, ali su se roditelji tome protivili. Kad su vidjeli da su svi njihovi napori bili uzaludni, pokazali su se popustljivima i pribivali vjenčanju. Na dan vjenčanja pozvao je otac kćer na stranu pod nekim izgovorom i poželio najgora zla njoj, njezinom suprugu i djeci. A tako se i dogodilo, unatoč usrdnim molitvama i blagoslovima.

Još jedan istinit slučaj: jednog me dana posjetio ugledni stručnjak koji mi je pokazao svoje noge unakažene posljedicama brojnih operacija. Zatim mi je ispričao svoju životnu priču. Otac mu je bio veoma inteligentan mladić čija je majka bezuvjetno željela da on postane svećenik, ali on se nije osjećao pozvanim. Došlo je do loma i mladić je morao napustiti svoju obitelj. Kasnije je studirao, imao uspjeha u poslovnom životu, oženio se, dobio djecu, a sve to nakon što je prekinuo svaku vezu s majkom koja ga ni po koju cijenu nije više željela vidjeti. Kad je jednom od njegovih sinova bilo osam godina, načinjena je njegova fotografija koju mi je pokazao. Ona je prikazivala ljepušasto dijete divna osmijeha, odjeveno u kratke hlačice i dokoljenke, kao što su se tada odijevala djeca. Tada je ocu pala na um nesretna zamisao. Mislio je da će majku dirnuti unukova fotografija i da će tako opet nastupiti mir. Stoga joj je poslao fotografiju. Majka mu je potom poručila: *"Neka dječakove noge budu uvijek bolesne, a budeš li se ti vratio kući, umrijet ćeš u postelji gdje si bio rođen"*. Otac se vratio kući tek

poslije mnogo godina, nakon što je njegova majka već umrla. Ali tek što je stigao, počeo se loše osjećati, tako da su ga odvezli u njegovu rodnu kuću i tamo je još iste noći umro.

3. Zao pogled. Tu se radi o proklinjanju neke osobe pogledom, a ne o tome, kako mnogi misle, da neka osoba donosi nesreću ako te poprijeko pogleda. To su samo priče. Zao pogled je pravi urok, s nakanom da se određenoj osobi naškodi uz pomoć zla duha. Ja sam se susreo tek s nekoliko takvih slučajeva, a ni oni nisu bili jasni. To znači daje zao učinak bio jasan, ali nije bilo jasno tko ga je izazvao i da li se to dogodilo običnim pogledom. Tu bih uopće želio ustvrditi da se često ne može reći tko je skrivio urok, pa ni kako je zlo započelo. Važno je da ureknuta osoba ne sumnjiči ovoga ili onoga, već od srca oprost i moli za onoga koji joj je učinio zlo, tko god to bio. U vezi sa zlim pogledom želio bih na kraju reći da je tako nešto nemoguće, ali u svojoj praksi nisam imao takvih sigurnih slučajeva.

4. Fetiš. To je odavna najviše korišteno sredstvo da bi se činili uroci. Naziv dolazi od "Tacere" (lat. činiti, praviti) odn. "facticius" (lat. umjetan, patvoren), a znači izradu nekog predmeta od najneobičnijih i najrazličitijih materijala. On ima tako reći simboličnu vrijednost; on je vidljiv znak da se želi naškoditi, a ujedno je sredstvo koje se nudi đavlu da bi tu ugradio svoju zlu silu. Često je bilo rečeno da đavao oponaša Boga. Kod fetiša postoji sličnost sa sakramentima gdje vidljiva materija predstavlja sredstvo milosti (npr. voda pri krštenju). Tako služi materijal fetiša da bi naškodio.

Postoje dva različita načina kako se fetiš upotrebljava pri određenoj osobi. Jednom je to izravni način pri kome se žrtva potiče da pojede ili popije nešto čemu je primješan fetiš. Takav se fetiš sastoji od najrazličitijih tvari: menstrualne krvi, smrvljenih kostiju mrtvih, raznih prahova spaljenih dijelova životinja, prije svega srca, te posebnih biljaka itd. Zlo djelovanje ne ovisi međutim samo o korištenom materijalu, već još više o opakoj želji da se uz pomoć demona nekom naškodi. A ta se želja izražava okultnim formulama koje se izgovaraju pri izradi takvih sredstava. Tada osoba kojoj se želi nanijeti zlo gotovo uvijek trpi, uz ostale tegobe, od tipičnih želučanih boli koje može egzorcist dobro dijagnosticirati i koje se mogu brzo izliječiti ako se želudac isprazni jakim povraćanjem ili stolicom, pri čemu se tada izbacuju najneobičnije stvari.

Drugi način primjene fetiša može se nazvati neizravnim. Pri tome se ili urekne neki predmet koji pripada žrtvi (fotografije, odjevni predmeti ili druge stvari) ili se urekne neka figura koja predstavlja tu osobu: lutke, životinje ili žive osobe istoga spola i dobi. Tu se radi o materijalu za prijenos koji se opereti istim zlom koje se želi dotičnoj osobi. Evo jednog posve uobičajenog primjera: lutki se pri tom sotonskom obredu ubadaju igle u glavu. Osoba tada osjeti žestoku glavobolju i kaže: *"Osjećam se kao da su mi u glavu zabodene same igle"*. Ili se igle, čavli ili noževi zabadaju u mjesta na lutkinom tijelu na kojima se želi zadati bol živoj osobi. I jedna žrtva odmah osjeti probadajuće boli na tim mjestima. One osobito osjetljive osobe (o kojima ću još govoriti) kažu tada: *"Tu je velika igla koja ide odavde donde"*. I pokazuju točna mjesta. Doživio sam slučajeve kada su se te osobe bile oslobodene takvih boli nakon što su iz bolnih dijelova tijela odstranile duge i neobične igle od neke vrste plastike ili savitljivog drva. U većini je slučajeva oslobodjenje uslijedilo izbacivanjem različitih predmeta, poput pamučnih konaca, vrpce, čavala ili žice.

Moglo bi se opširno govoriti o vezanim fetišima. Pri tome se materijal za prijenos vezuje vlasima, dlakama, ili raznobojnim vunanim nitima (prije svega bijelim, crnim, plavim i crvenim, ovisno o željenom cilju). Primjer: da bi se naškodilo nerođenom djetetu trudne žene, bila je iglom i konjskom strunom čvrsto svezana lutka od vrata do pupka. Cilj je bio spriječiti razvoj embrija i to na stegnutim mjestima. To se uistinu dogodilo, ali ne u tako teškom obliku kako je to želio idejni tvorac. Takva stezanja nanose štetu raznim dijelovima tijela, ali još češće duhovnom razvoju. Tako neki imaju teškoća pri učenju, pri radu, pri normalnom vladanju, jer su pretrpjeli takva stezanja u području mozga. A liječnici uzalud pokušavaju otkriti uzrok tegoba i izliječiti dotičnu osobu.

Želio bih nešto reći još i o jednoj drugoj činjenici koja se često javlja. Često se fetiši nalaze kao neobični predmeti u jastucima i madracima. Mogao bih satima nabrajati takve slučajeve u koje ni ja sam ne bih vjerovao da ih nisam vidio vlastitim očima. Tu se nalaze raznobojne i zauzlane vrpce, čvrsto svezani uvojci, konopci sa čvorovima, nadljudskom snagom čvrsto ispletana vuna u obliku vijenca, životinja (osobito miševa) ili geometrijskih likova, sušena krv, komadići drva ili željeza, smotana žica, lutke s oznakama na tijelu ili ubodima itd. Ili u žena i djece nastanu neočekivano veoma guste, debele pletenice kose. Sve su to stvari ili zbivanja koja se ne mogu objasniti, a da se ne pomisli na posredovanje neke nevidljive ruke. Katkad se takvi predmeti ne vide na prvi pogled, nakon što se otvore jastuci i madraci. Ali ako se oni poškrope egzorciranom vodom ili se priloži posvećena sličica (prije svega ona koja prikazuje križ ili Bogorodicu), tada izlaze na vidjelo te neobične stvari.

Prije nego što budem nastavio s izvješćima, želio bih upozoriti na lakoumnno prihvaćanje uroka, osobito u vezi s fetišima-, iako sam opisane slučajeve sam doživio. Pravi su slučajevi unatoč svemu rijetki. Pažljivim se ispitivanjem često ustanove psihički uzroci, umišljena opsjednutost i pogrešni strahovi i to na temelju tegoba na koje se žale dotične osobe.

Mora se međutim reći i to da uroci često ne postižu svoj cilj i to zbog različitih razloga: ili to Bog ne dopušta, ili je dotična osoba dobro zaštićena zahvaljujući svom molitvenom životu i sjedinjenosti s Bogom, ili je fetišist nesposoban, ili čak samo obični varalica, ili čak sam đavao -"lažljivac od početka", kako ga se naziva u Evandelju- vara svoje vlastite pristaše. Bila bi velika pogreška živjeti u neprestanom strahu od uroka. Biblija nikada ne kaže da se trebamo bojati đavla. Ona kaže: *"Oduprite se đavlu, pa će pobjeći od vas"*. (Jak 4,7) I: *"Oduprite mu se čvrsti u vjeri"*. (1 Pt 5,9)

Mi imamo milost Krista koji je svojim križem pobijedio đavla; mi imamo zagovor Marije, neprijateljice đavla od početka ljudskog roda: imamo pomoć anđela i svetaca. Prije svega imamo pečat Trojstva koji nam je bio utisnut svetim krštenjem. Živimo li u zajednici s Bogom, tada đavao s čitavim paklom drhti pred nama. Osim ako mu sami ne otvorimo vrata!

Budući da urok predstavlja uobičajen oblik đavolskog utjecaja, želio bih ispričati još nešto iz svoje prakse. Urok može, ovisno o cilju, nositi razne oznake. On može značiti rastanak ako se braćni partneri, zaručnici ili prijatelji trebaju rastati. Često se događalo da su se zaručnici rastali, iako su se voljeli i da im više nije uspjelo biti opet zajedno. Tada je jedan od roditelja, onaj koji je bio protiv te veze, priznao da se obratio magičaru, kako bi mlade zaručnike rastavio. Urok može međutim značiti i zaljubljenost, s ciljem da se dvoje ljudi vjenčaju. Sjećam se djevojke koja se zaljubila u zaručnika svoje prijateljice. Poslije uzaludnih pokušaja da ga vezuje uza se, obratila se magičaru. Par se potom rastao i mladić se oženio djevojkom koja je

naručila urok. Taj je brak bio dakako nesretan; tom čovjeku nije uspjelo rastati se od žene; nikada je nije mogao voljeti i uvijek je imao dojam da je bio primoran na taj brak.

Drugi uroci trebaju uzrokovati bolesti, dakle da se dotična osoba uvijek osjeća bolesnom. Drugi opet trebaju nekoga posve uništiti (takozvani uroci smrti). Dovoljno je da tako ugrožena osoba stavi sebe pod zaštitu Crkve, to znači da dobiva egzorcizme i usrdno moli, kako smrt ne bi nastupila. Upoznao sam mnoge takve slučajeve i Gospodin je na čudesan način pomogao ili barem tako da se izlječenje od smrtonosne bolesti ili opasnosti od samoubojstva nije moglo objasniti na shvatljiv način s ljudskog gledišta. Teški su uroci gotovo uvijek (kad kažem uvijek, to se odnosi na mnoge slučajeve koje sam sam doživio) povezani s đavolskim uznemiravanjem ili izravnom opsjednutošću. Radi toga je potreban egzorcizam. Strašni su i oni uroci koji upropaštavaju čitavu jednu obitelj ili su upravljani protiv svakog člana neke obitelji, što se još češće događa.

Obrednik upozorava na to da se osoba pogođena urokom ne smije obraćati magičaru ili vračari ili nekoj drugoj osobi koja nije u službi Crkve; i da se ureknuta osoba ne smije okrenuti nekom obliku praznovjerja ili drugim nedopuštenim sredstvima. Iskustvo pokazuje da je takvo upozorenje svakako potrebno. Magičara ima mnogo, dok je egzorcista veoma malo. U vezi s tim postoje mnoge zablude. Čak stručnjak poput monsinjora Corrada Balduccija savjetuje u svojim knjigama (npr. *Il diavolo*) da se ureknuta osoba obrati magičaru, kako bi se oslobodila uroka, iako se može predvidjeti da će on učiniti neki novi urok. To je nepremostiva zabluda stručnjaka koji je u drugim dijelovima svoga djela iznio vrijedne stvari. Ja se slažem s patrom Pellegrinom Ernettijem u osudi upornosti kojom monsinjor Balducci savjetuje da se ureknute osobe obrate za pomoć magičaru. U vezi s tim smo očekivali ispravku u novom izdanju njegove knjige „*Il diavolo*“, ali smo iznenađeni što on kao i prije ustrajava u svom uvjerenju. Takav savjet pokazuje njegov slab pastoralni osjećaj, jer se time jasno suprotstavlja nauku Crkve i crkvenoj praksi svih vremena.

Kad Obrednik govori o pitanjima koja se postavljaju đavlu, savjetuje egzorcistu da pita o uzroku nazočnosti đavla u tom određenom tijelu, prije svega da li se radi o uroku. U slučaju da je osoba pojela ili popila nešto štetno, mora je egzorcist nekako prisiliti da povraća. Ako je međutim bilo skriveno nešto opako izvan tijela, tada mora egzorcist zahtijevati od đavla da mu pokaže mjesto, zatim potražiti predmet i spaliti ga.

To su korisne upute. U praksi se urok putem jela i pića potvrđuje gotovo uvijek neobičnim želučanim bolima o kojima sam već govorio i koje zahtijevaju izbacivanje, na ovaj ili onaj način, kako bi se pacijentu pomoglo. Da bi se potpomoglo oslobođenje, preporučivo je piti posvećenu vodu i egzorcirano ulje, te jesti egzorciranu sol. Događa se i da se ureknuti predmeti na tajanstven način izbace, kao što sam već spomenuo. Tako može na primjer neka osoba osjećati pritisak u želucu kao da je progutala kamen. I odjednom se kamen nađe na podu, a boli nestane. Ali nađu se i raznobojni konci, zauzlani konopci i vrpce, te drugi predmeti. Sve se te stvari moraju poškopiti posvećenom vodom (što može učiniti i sama osoba), zatim na otvorenom spaliti, a pepeo istresti u tekuću vodu (rijeku, odvodi); ali ne u odvode vlastitog stana, jer tada može doći do nezgoda, kao što su začepljenje umivaonika i kada i poplave u kući.

U mnogim slučajevima nisu neobični predmeti u jastucima i madracima bili nađeni zahvaljujući ispitivanju đavla, već upozorenjima karizmatika ili osobito tankočutnih ljudi (o kojima ću još govoriti). Tada se tek njihovim pronalaženjem sazna da postoji urok i zatraži pomoć egzorcista. U tim se slučajevima isto tako moraju jastuci i madraci poškopiti posvećenom vodom i na otvorenom spaliti. Pepeo se tada mora baciti kao što je već prethodno opisano.

Važno je da spaljivanje ureknutih predmeta bude popraćeno molitvom. Osobito ako se radi o fetišima koji se nađu slučajno ili po izravnoj uputi đavla, ne smije se to olako uzeti. Kad me pater Candido uvodio u službu, pričao mi je o "mladenačkom propustu", nepromišljenosti koja mu se dogodila u prvim godinama njegove službe egzorcista. On je tada egzorcirao neku djevojku skupa s drugim patrom koga je kao i njega oponomčio biskup. Ispitujući đavla saznali su da je djevojci bio učinjen fetiš. I zahtijevali su od njega da im objasni o čemu se radi. A radilo se o drvenoj kutijici. Saznali su i gdje je ona bila skrivena: bila je zakopana na jedan metar dubine, kraj određenog drveta čiji im je položaj bio objašnjen. Oni su tada s pijukom i lopatom pohitali na označeno mjesto da bi tamo kopali. I našli su drvenu kutijicu, kako je bilo navedeno. Kad su je otvorili da bi provjerili sadržaj, pojavila se opscena figura usred druge prljavštine.

Smjesta su sve brižljivo spalili pomoću alkohola, tako da je preostala samo hrpica pepela. Ali zaboravili su blagosloviti predmete prije spaljivanja i izostavili neprekidnu molitvu za zaštitu po krvi Isusovoj tijekom spaljivanja. Osim toga su opetovano dodirivali te predmete, a poslije toga nisu oprali ruke u posvećenoj vodi. Posljedica je bila daje pater Candido morao tri mjeseca ležati u krevetu zbog jakih želučanih boli. Te je boli u izvjesnoj jačini osjećao još deset godina poslije toga, pa čak i kasnije. Bila je to bolna lekcija koja nije bila korisna samo za mene, već i za sve one koji se nalaze u sličnoj situaciji.

Pitao sam oca Candida da li je djevojka poslije svih muka i boli bila oslobođena. Ne, ona nije osjetila nikakvo olakšanje. To znači da fetiši često postižu sav svoj učinak u trenutku njihove izrade; tada ništa ne pomaže ako se oni nađu i unište. Sjećam se raznih takvih slučajeva pri kojima je između nastanka uroka i nalaženja fetiša prošlo mnogo godina; fetiš je odavno ispunio svoj opaki zadatak. Kad je bio nađen i uništen, nije više bio učinkovit i njegovo uništenje nije donijelo nikakvu blagodat urekutoj osobi. Ali zato su tada pomogli egzorcizmi, molitve i sakramenti.

U drugim je slučajevima spaljivanje fetiša prekinulo urok. Imao sam na primjer slučajeve fetiša koji su pomoću raspadanja trebali donijeti smrt. Tako je na primjer bilo zakopano ureknuto meso, ali je ono bilo otkriveno i uništeno prije nego što je došlo do raspadanja. Često se zakopavaju i žive životinje, prije svega žabe krastače. U tim se slučajevima isto tako može prekinuti urok njihovim nalaženjem prije smrti. Ali najvažnije pomoći ostaju egzorcizmi, molitve, sakramenti i sakramentalije.

Gotovo da se ne može dovoljno mnogo upućivati na to koliko je važno posezati za Božjim sredstvima, a ne za sredstvima magičara, iako se stječe dojam da Božja sredstva sporije djeluju. Gospodin nam je dao snagu svoga imena, moć molitve (sam ili u zajednici) i posredovanje Crkve. Obraćati se magičaru koji svoje mračne poslove obavlja pod nazivom bijele magije (koja uvijek znači okrenutost đavlu), te tražiti drugi urok da bi se skinuo onaj prethodni, može još samo pogoršati postojeće zlo. Evanđelje nas izvješćuje o nečistom duhu koji napušta dušu samo da bi došao sa sedam drugih zlih duhova koji su gori od njega (Mt 12,43-45). A to se događa ako se osoba obrati magičaru.

Želio bih ispričati tri tipična primjera, kakve sam često doživio.

Prvi primjer: Netko osjeća tjelesne boli. Radi toga posjećuje više liječnika i iskušava razne lijekove, ali bol jača umjesto da slabi; ne može se naći uzrok. Bolesnik tada odlazi magičaru ili vračari iz karata koja se bavi magijom, da bi tamo čuo sljedeće: *"Vi imate urok. Ako želite, skinut ću Vam ga. Ali to stoji jedan milijun (lira)"*. Ureknuta osoba razmišlja i tada odlučuje platiti. Možda se od nje traži još i fotografija, komad rublja ili uvojak kose. Ona se poslije nekoliko dana osjeća posve izliječenom i nije joj žao što je potrošila jedan milijun, jer je đavao otišao. Poslije godinu dana počinju opet one stare tegobe. Jadnik ponovno posjećuje liječnike, ali medicina se opet pokazuje nemoćnom, dok se boli sve više pojačavaju. To je zao duh koji se vratio sa sedam drugih demona koji su gori od njega. Kad bolesna osoba više ne može izdržati, misli ovako: *"Onaj je magičar tražio od mene jedan milijun, ali me oslobodio boli"*. Tako mu se dakle vraća ne pomišljajući na to da je upravo on skrivio to pogoršanje. A magičar kaže sada nesretniku: *"Ovaj put je bio učinjen mnogo jači urok. Ako želite, uklonit ću ga, a za to tražim od Vas samo pet milijuna. Od nekog bih drugog tražio dvostruko"*. I tako sve počinje iznova. Ako se takva osoba naposljetku povjeri egzorcistu, tada mora osim početnog malog zla biti oslobođena velikog zla što ga je izazvao magičar.

Drugi primjer: sve je kao u prethodnom slučaju. Bolesnik plati i magičar ga izliječi. Ali zato bolest prijeđe na njegovu ženu, djecu, na njegove roditelje ili braću i sestre. Tada se zlo još umnožava (i u obliku tvrdokornog bezboštva, života u grijehu, prometnih nesreća, depresija itd.).

Treći primjer: opet sve kao u prethodna dva slučaja. Osoba plati, magičar je izliječi i to poboljšano stanje traje dulje vrijeme. Ali tu je bolest dopustio Bog, kako bi osoba ispaštala svoje grijeha, kako bi se vratila životu molitve, posjećivanju crkve i primanju sakramenata. Svrha te bolesti bila je da se postigne velik duhovni dobitak za spas te duše. Liječenjem uz pomoć đavla koji je točno znao za taj cilj rasplinula se u dim dobra nakna koja je bila vezana uz tu bolest.

Uvijek moramo misliti na to da Bog dopušta zlo, kako bi postigao dobro; on dopušta križ, jer samo s njim možemo doseći nebo. Ta je istina jasna i očita na primjeru onih ljudi koji imaju osobite karizme zbog kojih često trpe, ali ne mole za izliječenje. Sjetimo se p. Pia koji je 50 godina trpio boli pet ožiljaka. Ali nitko nije pomišljao na to da ga toga oslobodi. Bilo je posve jasno da je to Božje djelo radi postizanja viših duhovnih ciljeva. Đavao je lukav; njemu bi bilo drago da na tijelu p. Pia nisu bili utisnuti ti znakovi trpljenja! Dakako, posve je drčkiji slučaj ako đavo uzrokuje ožiljke i glumi pred drugim lažne mističare.

Stranica 9 od 11

Više o magiji

Magija je široka tema koja je bila obrađena u mnogim knjigama kojima bi se mogle napuniti knjižnice. Bavljenje magijom nalazimo u čitavoj povijesti ljudskog roda i u svih naroda. I danas ima mnogo ljudi koji padnu u zamku magije. Čak i mnogi svećenici podcjenjuju njezine opasnosti. Oni vjeruju -s pravom- u izbavljajuću moć Krista koji se žrtvovao, kako bi nas spasio iz đavolskih okova i ne razmišljamo o tome da Gospodin nije nikada rekao da podcjenjujemo moć đavla, da nije nikada rekao da mu vjerujemo ili da se borimo protiv njega. Gospodin je naprotiv dao moć da se on izgoni i govorio o neprestanoj borbi s onim koji nas vodi u bezdan i jasno nam rekao da se ne može služiti dvojici gospodara.

Biblija začudo često govori protiv magije i magičara, kako u Starom tako i u Novom zavjetu. Stoga moramo biti oprezni; jer jedna je od najviše korištenih đavolskih metoda da čovjeka veže uza se i pridobije pod svoju vlast upravo magija, praznovjerje, sve ono što sotoni priskrbljuje izravni ili neizravni kult. Oni koji se bave magijom vjeruju da mogu utjecati na više sile, kojima u zbilji moraju međutim služiti.

Magičari smatraju sebe gospodarima dobra i zla. Spiritisti i njihovi mediji nastoje prizivati više duhove ili duhove mrtvih; oni su u stvarnosti prepustili svoje tijelo i svoju dušu demonskim silama, a da im nije jasno kako se one uvijek koriste za neki rušilački cilj, iako taj cilj nije uvijek odmah prepoznatljiv. Čovjek koji je odijeljen od Boga, jadan je i nesretan; njemu ne uspijeva shvatiti smisao života, a još manje smisao teškoća, boli i smrti. On čezne za srećom, moći, ljubavi, užitkom divljenjem drugih itd. Kao da mu je đavao rekao: *"Dat ću ti svu vlast nad njima (kraljevstvima) i raskoš koja im pripada, jer je meni predana i dajem je kome hoću. Dakle, sva će pripasti tebi ako mi se pokloniš"* (Lk 4, 6 - 7).

I zbog toga su mladi i stari, žene, radnici, stručnjaci, političari, umjetnici, radoznalci, u traganju za "istinom" o svojoj budućnosti. Nasuprot tom mnoštvu nalazi se drugo mnoštvo: magičari, vračare, astrolozi, pranoterapeuti, senzitivne osobe ili vidovnjaci. Prvo mnoštvo susreće slučajno ovo drugo, ili nadajući se pomoći, iz očajanja, iz radoznalosti. Neki ostaju u tom susretu opsjednuti, drugi ureknuti, a neki opet ulaze u zatvoreni krug neke sekte.

Ali što se krije iza toga? Oni neupućeni pretpostavljaju: samo praznovjerje, radoznalost ili prijevara (jer je s tim doista povezan velik dio takvih sumnjivih poslova). Zbilja je u većini slučajeva posve drukčija. Magija nije prazna tlapnja, nešto bez osnove. Ona se služi demonskim silama, kako bi utjecala na tijek događaja i manipulirala drugima u vlastitu korist. Taj izopačen oblik vjere bio je isprva tipičan u primitivnih naroda, ali se s vremenom raširio i danas živi s raznim religijama u svim zemljama. Iako su oblici različiti, rezultat je uvijek isti: udaljiti čovjeka od Boga i odvesti ga u grijeh, u duševnu smrt.

Magija postoji u dva oblika: oponašajuća i zarazna magija. Oponašajuća magija temelji se na sličnosti oblika i postupka i na načelu da za svaki oblik postoji njegova vjerna slika. Tako lutka predstavlja osobu kojoj se želi naškoditi i poslije odgovarajućih obrednih "molitava" ubadaju se igle u tijelo lutke i time pogađa osobu koju lutka predstavlja. Osoba tada počinje osjećati boli ili dobiva bolesti na mjestima tijela koja su na lutki probodena iglama. Zarazna magija temelji se na načelu tjelesnog dodira ili zaraze. Da bi magičar mogao vršiti utjecaj na neku osobu, treba mu neki predmet koji joj pripada: vlasi, nokt, koža, odjeća; prikladna je i fotografija, po mogućnosti čitave osobe, pri čemu lice mora biti nepokriveno. Dio vrijedi za cjelinu; to znači, ono što se čini na jednom dijelu, utječe na čitavog čovjeka. Magičar provodi svoju djelatnost odgovarajućim formulama ili obredima, u određena doba godine i dana, pod utjecajem duhova koje je prizivao, kako bi njegovo djelo učinili učinkovitim. O tome sam već govorio u odlomku o fetišu, ali magija obuhvaća mnogo veće područje od fetiša i mnogo veće od uroka.

Poslije jednog od uvodnih obreda crne magije, kakve koriste magičari otoka Capo Verde ispred zapadne obale Afrike, mora se izabrana osoba u određenom trenutku postaviti pred zrcalo u kome joj se treba prikazati đavao, kako bi joj dao "sposobnosti", kao i oružje kojim se treba služiti. Oružje kršćanina protiv "ričućeg lava" jesu istina, pravednost, vjera i mač Božje riječi. Magičar se treba naprotiv latiti pravog mača da bi pogodio ljude; on mora imati sposobnost uništenja, uroka, vidovnjaštva, pretkazanja, bilokacije, liječenja i još neke druge, već prema zlu što ga može činiti, prema tome koliko mu uspijeva pomutiti Božje planove i prema tome što može ponuditi đavlu: predati mu sama sebe, svoju djecu ili druge osobe (više ili manje neupućene). Žrtva najčešće počinje osjećati strašnu odbojnost prema svemu svetom, kao što su molitve, crkve, slike svetaca itd., k čemu mogu doći još mnoga druga zla.

Sve se to može dogoditi i čovjeku koji je posredovao pri "poslu" magičara, koji mu je prinio "žrtvu" u obliku svog priloga, pa bio on i posve malen, predao tražene stvari, a možda još i provodio određene obrede kao što su: posjećivati sedam crkava, platiti svijeće na određen način, posipati prah, nositi na tijelu određene stvari ili ih stavljati drugima na tijelo i slično. Na taj se način uspostavlja s đavlom više ili manje čvrsta veza s lošim posljedicama za dušu i tijelo. Veoma su često dolazile k meni majke koje su prethodno bile sa svojom djecom kod magičara i pustile da oni stavljaju na njihova tijela stvari koje su se neiskusnima mogle činiti bezazlenim glupostima, ali koje su se kasnije po svojim teškim posljedicama jasno pokazale kao pravi uroci. Uputi li se netko na teritorij neprijatelja, dospjet će pod njegovu vlast, iako je postupao u "dobroj vjeri". I samo moćna Božja ruka može osloboditi od takvih veza.

Postupci takozvane visoke magije najčešće se dijele na posvećenja, pretvorbe, blagoslove, razvlašćenja, ekskomunikacije, prokletstva. Time se trebaju predmeti ili osobe pretvoriti u "svete simbole" (svete đavlu!), Magični se materijal u posve određena vremena "magnetizira", a ta vremena određuje magična astrologija. Svi magičari nose na sebi - a isto pripremaju i za druge - "penta-coli" ili "pantacoli" (od grčkog panta klea). To su mali medaljoni koji su "katalizatori energije". Oni imaju, kako magičari kažu, osobitu nebesku snagu. Druga su stvar amajlije koje se odnose na osobine onoga koga trebaju štiti.

Amajlije su jedna od najvećih želja sirotih molitelja koji se osjećaju pogođeni raznim nevoljama, ljubomorom, nerazumijevanjem, nedostatkom ljubavi, siromaštvom. I oni su spremni platiti cijenu - katkad mnogo visoku - tog donositelja sreće koji ih treba osloboditi svih nevolja. Ali zapravo nose na svom tijelu negativan teret koji može naškoditi ne samo njima, već i njihovim obiteljima. Za izradu tih predmeta, kao i za mnoge od magičnih radnji, obilno se upotrebljava tamjan koji je međutim posve oprečan tamjanu koji se koristi u liturgijskoj službi.

Drugi su oblici magije pripremanje filtriranih iscrpaka ili mješavina koji mogu pripomoći đavolskom utjecaju ili opsjednutosti u onima koji jedu ili piju jela ili pića što su ih pripremili takvi magičari. Tako nesretnik nema u svom tijelu samo nešto neukusno, već i zle duhove koji se prizivaju prilikom pripreme tih čarobnih napitaka. Poznat je takozvani ljubavni napitak koji može uzrokovati strašnu opsjednutost đavolskim silama.

U Bibliji se đavao prvi put pojavljuje kad u obličju zmije iskušava praroditelje. Zmija u mitologiji uvijek simbolizira spoznaju. U Starom Egiptu je Izida poznavala tajne kamenja, biljaka i životinja. Ona je međutim poznavala i bolesti i lijekove kojima se one liječe, zahvaljujući čemu je mogla vratiti u život mrtvog Ozirisa, da bi od njega primila horus. Kao simbol vječnog života prikazivala se sklupčana zmija s vrhom repa u vlastitim ustima. Sjetimo se tu i carske zmije Inka, te božanske zmije Indijanaca.

U vodu-kultu nadahnjuje dvospolna zmija "Danbhalah i Aida Vedo" svoje sljedbenike s takvom točnošću i preciznošću da oni u svako doba dana i noći postižu začudne učinke. Ta zmija tvrdi za sebe da poznaje sve tajne Stvoriteljeve riječi zahvaljujući "magičnom jeziku" koji je bio začaran svetom glazbom. Radi se o haićanskoj magiji afričkog porijekla koja skupa s izvornom afričkom magijom i magijom uvezenom u Južnu Ameriku (koja se prije svega prakticira u Brazilu) pod imenom "makumba", ima golemu demonsku moć. Već sam spomenuo da su najgori, najteži uroci koje sam egzorcirao potjecali iz Brazila i Afrike.

Moderna je civilizacija izmiješala određene običaje, ali ih nije primijenila, tako da se znanost i magija, vjera i starinski obredi podnose. I danas ima, osobito na selu, veoma pobožnih ljudi koji se obraćaju takozvanim "svecima" (kako muškarcima tako i ženama), kako bi našli pomoć za sebe: zbog bolesti, zla pogleda, radi traženja bračnog partnera ili traženja radnog mjesta. Te su "svete" osobe one o kojima se govori da "uvijek idu u crkvu". Još i danas ima majki koje u dobroj vjeri uče svoju djecu postupcima i obredima kako se u svetoj noći može odagnati zao pogled. Ili stavljaju svojoj djeci oko vrata lančice s križićima i medaljicama. Ali i s dlakom jazavca ili vučjim zubima. To su predmeti koji, ako i nisu magičnim obredima dobili negativan naboj, vezuju dotičnu osobu s đavlom grijehom praznovjerja.

S magijom je uvijek povezano vraćanje, naime želja da se sumnjivim, opasnim putevima sazna budućnost. Tu mislim na veoma raširen običaj gatanja iz karata, dakle da se budućnost proriče pomoću karata koje su ozbiljeno sredstvo magičara i vračara. Čini se da je taj običaj nastao u 13. stoljeću, a proizašao iz igre Cigana koji su tako razvili svoju sposobnost proricanja budućnosti. On se temelji na ezoteričnom nauku o sporazumijevanju između ljudi i božanskog svijeta. Ne bih se želio na tome zadržavati, već bih samo htio reći kako čovjek koji je već zbunjen točnošću očitovanja o njegovoj prošlosti, sada počinje osjećati strah i nepovjerenje, često povezane i sa sumnjičanjima upravljenim protiv rođaka i prijatelja i on se osjeća prije svega ovisnim o onom koji mu je gatao iz karata i boji se da će dalje ostati ovisan. Sve to može izazvati strah, srdžbu i nesigurnost, tako da se u dotičnoj osobi može javiti želja da se okrene magičnim praktikama i da sebi pribavi amajlije, kako bi neutralizirala unutarnjeg neprijatelja koga je sama prizvala i koji je uzrok bolesti, nesreće itd.

Najgora magija afričkog porijekla počiva na vradžbinama (witchcraft) kojima bi se željelo učiniti nekom zlo, kao i na spiritizmu kojim se želi stupiti u vezu s duhom umrlih ili s višim duhovima. Spiritizam je poznat u svim kulturama i u svim narodima. Medij posreduje između duhova i ljudi dajući svoju energiju (glas, pokrete, rukopis itd.) duhu koji želi sebe učiniti primjetljivim. Može se dogoditi da prizvani duhovi u kojih se uvijek radi o demonima, prisvoji nekoga od nazočnih. Stoga je Crkva uvijek osuđivala spiritističke seanse i sudjelovanje u njima. Ispitivanjem đavla ne saznaje se ništa korisno.

Ali je li doista moguće prizvati duhove? Da li se pri medijalnim seansama uvijek pojavljuju samo i jedino zli duhovi? Ta pitanja vjernika potječu dakako od jedne jedine iznimke. Biblija izvješćuje o jednom jedinstvenom slučaju kad se Šaul

obratio mediju i naložio mu: *"Daj mi vraćaj pomoću duha i dozovi onoga koga ti rekнем"*. (1 Sam, 28, 15) Mrtvi se moraju poštovati i ne smiju se uznemirivati. Budući da je to jedini takav primjer u Bibliji, navodim ga kao iznimku. Slažem se s Kennethom McAllom, psihijatrom i protestantskim egzorcistom kad on piše: *"Čista je sebičnost i okrutnost ako se pokušavamo čvrsto držati svojih umrlih ili ih želimo prizvati natrag k sebi. Ono što trebamo je vječno spasenje, a ne da budemo opet zapleteni u stvari i ljude ovoga svijeta"*.

Mnogi se daju prevariti, jer im manjka vjere, ali i zbog vlastite gluposti. Korištenje određenih plesova, pjesama, posebne odjeće, svijeća, životinja koji su potrebni za razne obrede vodu-kulta ili makumbe, može se činiti zanimljivim s entnološkog ili folklornog gledišta. Četiri svijeće na četiri ugla raskrižja ili triang triju svijeća od kojih jedna pokazuje vrhom prema dolje, mogu biti nalik na nedužno praznovjerje. Ali krajnje je vrijeme da otvorimo oči. Prije svega pozivam svećenike da razmisle o sljedećem: zazivanje zlih duhova mogu uznemiriti ovoga ili onoga, ali uvijek je njihov krajnji cilj odijeliti čovjeka od Boga, natjerati ga u grijeh, u strah, u otuđivanje i u očajanje.

Ljudi su me često pitali može li se magijom utjecati i na skupine osoba, na zajednice. U to sam uvjeren, ali ta bi tema zahtijevala vlastito razmatranje. U ovoj se knjizi moram -kao i već pri drugim temama- zadovoljiti time da samo natuknem nešto o tome. Mogućeje da se đavao koristi jednom osobom da bi utjecao na čitave skupine, pa i na one veoma brojne, koje tada mogu uzeti u svoje ruke vlast u državi i čak imati utjecaj na više država. Vjerujem da je to u naše doba bio slučaj u osoba kao što su Karl Marks, Hitler ili Staljin. Okrutnost nacista, strahote komunizma ili poznati Staljinovi postupci pokazivali su pravu đavolsku opakost i postigli vjerolomstvo. Izvan političkog područja smatram određenu vrstu glazbe i određene glazbenike oruđima đavla koji na dupkom punim mjestima dovode slušatelje u ekstaze i mogu dovesti do ekstremnog nasilja ili želje za uništenjem.

Postoje međutim i drugi slučajevi koji se mogu lakše nadzirati, pa i lakše liječiti (iako se kolektivna opsjednutost uvijek teško liječi), pri kojima dospiju pod đavolski utjecaj učenici i skupine različitih vrsta, kao i vjerske zajednice. Nevjerojatno je kako može đavao obmanuti čitave skupine. Neki su čak mišljenja da je jednostavnije obmanuti mnoštvo nego jednu jedinu osobu. U svakom slučaju sigurno da đavao može pridobiti pod svoju vlast skupine, pa i one brojne, pri čemu u takvim slučajevima gotovo uvijek postoji pristanak samog čovjeka, ljudska krivnja slobodnog odobrenja đavolskog djela, i to iz interesa, zbog pokvarenosti, radi težnje za dopadanjem ili drugih mogućih motiva.

Problem kolektivnog đavolskog utjecaja jedan je od najvećih i najopasnijih problema. Stoga su upravo posljednji pape osobito upozoravali na njega. Tu prije svega mislim na govor Pavla VI. što gaje održao 15. studenog 1972. i onaj što gaje 20. kolovoza 1986. održao Ivan Pavao II.

Tko može izgoniti zle duhove?

Posve je jasno da je Isus dao moć istjerivanja đavla svima onima koji vjeruju u njega i djeluju u snazi njegovih imena. U takvim se slučajevima radi o osobnim, neslužbenim molitvama koje možemo označiti kao "molitve za oslobođenje". Nasuprot tome dana je egzorcistima osobita sposobnost, dakle onim svećenicima koje je njihov biskup ovlastio za tu službu. Upotrebljavajući odgovarajuće formule Obrednika oni dijele sakramental koji, za razliku od osobne, neslužbene molitve, uključuje posredovanje Crkve.

Ali uvijek je potrebna snažna vjera, mnogo molitve i post, kako od strane onih koji mole, tako i od strane onih za koje se moli. Bilo bi najbolje kad bi se istodobno s egzorcizmom okupljala skupina ljudi na molitvu. Želim još dodati da svaki svećenik, pa i onaj koji nije egzorcist, ima posebne punomoći i to po svojoj svećeničkoj službi koja nije osobna čast, već služba za duhovne potrebe vjernika. A tim potrebama sigurno pripada i oslobođenje od đavolskog utjecaja, bilo molitvama ili egzorcizmima. Pri tome mogu biti od pomoći posvećena sredstva. Tako se može na primjer na glavu opsjednute odnosno ureknute osobe položiti križ, krunica ili neka relikvija. Osobito je učinkovit križ, jer Isus je križem pobijedio carstvo sotone. Ali učinkovite su i relikvije svetaca kojih se osobito štiju. Veoma se često koriste i jednostavne posvećene slike svetaca, poput slike arhanđela Mihaela koga se zli duhovi osobito boje.

Mislim da bih iznevjerio očekivanja čitatelja kad ne bih spomenuo sve veće mnoštvo karizmatičara, vidovnjaka, pranoterapeuta, iscjelitelja, pa i Cigana. Njihov je broj sve veći što više biskupi i svećenstvo napuštaju to pastoralno područje za koje su nadležni, s lakuomnošću se proteže od tromosti do pravog bezvjerja. Stoga bih se želio malo više posvetiti tom problemu i reći nešto o navedenim skupinama osoba.

Prije svega bih želio napomenuti da se tu radi o osobama koje utječu (ili tvrde da to mogu) na oslobođenje od đavla, ali još češće rade na čistom liječenju. Veoma je teško jasno razlikovati. Đavao je u korijenu svih problema bolesti, boli i smrti koji su posljedica grijeha. Zatim postoje i bolesti koje izravno uzrokuje đavo. Evanđelje nam opisuje samo neke slučajeve: ženu koja je 18 godina bogalj (uzetost?) i gluhonijemog čovjeka. Zlo je u oba slučaja bilo izazvano nazočnošću đavla, tako daje Krist istjeravši đavla postigao izliječenje. Općenito vrijedi pravilo koje sam već spomenuo: ako je bolest uzrokovao đavao, tada lijekovi ne djeluju, dok su molitve oslobođenja i egzorcizmi učinkoviti. Dugotrajnija đavolska nazočnost može izazvati psihičke poremećaje radi kojih je dotičnoj osobi poslije uspješnog oslobođenja potrebno medicinsko liječenje. Time dotičem područje koje zahtijeva posebno znanje, a njega egzorcist ne može imati. Ali egzorcist mora toliko poznavati duševne bolesti da može prepoznati je li potrebno pozvati psihijatra. Stoga bi on morao posjedovati znanje o parapsihologiji i paranormalnim silama, ali nije moguće da on ima toliko znanja kao stručnjak. Njegovo područje ostaje ono nadnaravno i na njemu on točno poznaje fenomene i metode liječenja s nadnaravnim karakterom. Ta je napomena bila potrebna, jer ću nadalje pokušati ukratko obraditi ono nadnaravno, paranormalno i dijabolično.

Karizmatičari. Sveti Duh raspodjeljuje svoje darove božanskom slobodom kome i kako on želi, jer oni se ne daju u čast i korist dotičnoj osobi, već za službu braći. Među tim je darovima i dar oslobađanja od zlih duhova i iscjeljivanja. Tu se radi o darovima koji se daju pojedincima, ali i zajednicama. Oni ne ovise o osobnoj svetosti, već o slobodnoj Božjoj odluci.

Iskustvo govori međutim da Bog obično daje te darove čestitim osobama, onima koje revno mole i vode uzoran život u poniznosti (što ne isključuje pogreške!). Danas ima toliko mnogo karizmatičara kojima dolaze gomile nevoljnika. Kako se mogu razlikovati pravi od lažnih? To je razlikovanje zapravo pravo crkvenog autoriteta koji se u tu svrhu može služiti svim pomoćnim sredstvima koja smatra potrebnima.

Ja doista znam za neke slučajeve pri kojima se uključio crkveni autoritet, kako bi upozorio na varalice i lažne karizmatike. Ali ne znam ni za jedan slučaj službeno priznatih karizmatičara. To je složen i uopće ne lak problem. Karizme mogu i prestati i moguće je da se izabrana osoba pokaže nedostojnom iskazanog joj povjerenja. Mogu se postaviti četiri orijentacijske norme:

- 1.) da pojedinac ili zajednica živi posve po Evandelju;
- 2.) da on nema osobitih interesa u toj stvari (ne smiju se primati nikakvi dobrovoljni prilozi; tako bi se moglo postati i milijunašem!);
- 3.) da se on služi sredstvima koja Crkva općenito dopušta, bez čarolija ili praznovjerja (dakle molitvama, a ne magičnim formulama; znakovima križa, polaganjima ruke; posvećenom vodom, tamjanom, relikvijama i ničim što je tuđe crkvenoj uporabi; da molitve izgovara u Kristovo ime;
- 4.) da rod bude dobar. To je biblijsko pravilo ("*Po rodu se drvo poznaje*". Mt 12,33) uvijek iznad svih drugih.

Postoje još i drugi znakovi koji su tipični za liječenja karizmatičnim putem: oni se odnose na sve bolesti, pa i one koje je uzrokovao đavo; oni se ne temelje na sposobnostima ili ljudskim snagama, već na vjerničkoj molitvi, na snazi Isusova imena, na zagovoru Presvete Djevice Marije i svetaca; karizmatičar ne gubi energiju koju bi taj morao opet prikupiti odmorom (kao na primjer iscjelitelji, magičari i njima slični); on ne pokazuje ni fizičke reakcije, već je jednostavno aktivan posrednik milosti. Karizmatična liječenja ne služe tome da karizmatičar javno pokazuje sebe, već da bi se slavio Bog, jačala vjera i poticala molitva.

Želio bih još dodati nekoliko riječi, jer tu se radi o području o kome je govorio II. Vatikanski koncil, ali čije odluke nisu provedene u praksi. Prevladao je naime racionalizam i naturalizam. Neobični događaji, nazočnost svetaca, prikazanja itd. ne primaju se naime sa zahvalnošću, već s nepovjerenjem i odbacuju se bez provjere. Ljudi su prije šokirani. Danas se više ni u jednoj crkvi ne moli molitva prvih kršćana: "*A sada, Gospodine,... slugama svojim daj da posve neustrašivo navješćuju riječ tvoju. Pruži ruku da se po imenu tvoga svetog Sluge Isusa događaju ozdravljenja i čudesni znaci!*" (Dj 4, 29-30) Danas se ti darovi shvaćaju, kako se čini, samo kao uznemiravanja, kao opterećenja.

II. Vatikanski koncil potvrdio je da Sveti Duh "*po vjernicima svakog položaja dijeli osobite milosti... Te karizme, bile one veoma osobite ili jednostavne, opće, moraju se prihvatiti sa zahvalnošću i štovanjem*". Isprava dalje podsjeća na to da se ti neobični darovi ne stječu vlastitom mudrošću. Što se tiče prosudbe o njihovu porijeklu i njihovoj pravilnoj uporabi, "*to je stvar crkvenog autoriteta koji mora prije svega paziti na to da se ne ugasi duh; ali on mora sve provjeriti i smatrati dobrim sve što je dobro*". (LG 12) Poznato je da se pri promjeni tih smjernica mnogo toga čini pogrešno. Stoga je uzaludno kad koncil kaže: „*Tko od Svetog Duha primi karizme, bio on i laik, ima pravo i obvezu da se njima služi (Dekret o laičkom apostolatu "Apostolicam actuositatem"/AA3), pod vodstvom i uz prosudbu biskupa.*“ S radošću gledam nastanak organizacija koje stavljaju sebe na raspolaganje biskupima za taj rad, kao na primjer Karizmatični pokret iz Assisija. Na tom se području treba još mnogo učiniti.

Vidovnjaci i senzitivci. Tu obuhvaćam obje skupine, jer one imaju zapravo iste osobine, samo što ovi prvi vide, a drugi osjećaju. Pripadnici obaju tih skupina izražavaju ono što su vidjeli ili osjetili u doticaju s predmetima ili osobama. Kako ne bih previše proširio tu temu, ograničit ću se na prilike na svom vlastitom području, naime na đavolske utjecaje na osobe, predmete ili kuće. Veoma sam često dolazio u vezu s tim osobama; katkad sam ih izravno ispitivao ili pozvao da budu nazočni pri mojim egzorcizmima, da bih potom saznao što su vidjeli ili osjetili. I primijetio sam da su odgovori ovisili o duhu istine.

Neki odmah osjete nešto neobično, čim ugledaju opsjednutu ili ureknutu osobu ili borave u njezinoj blizini. Katkad se osjećaju bolesno kad su blizu takvih osoba, ponekad vide negativnost i opisu je. Najčešće je već dovoljno staviti im u ruku fotografiju, pismo ili neki predmet koji pripada sumnjivoj osobi, da bi dobili odgovor: da li joj možda nije što, je li ona žrtva bolesti đavolskog porijekla ili je sama opasna, jer je đavolski opaka prema drugima. Može biti dovoljno već i čuti glas. Sumnja li netko na primjer da je na bilo koji način dospio pod đavolski utjecaj, nazove jednu od tih senzitivnih osoba i tada čuje odgovor. Pozovu li se te osobe u kuće za koje se zbog neobičnih stvari koje se događaju pretpostavlja da su ureknute, one ustanove postoji li urok ili ne; ako postoji, tada ukazuju na ureknute predmete koji se moraju spaliti; osim toga preporuča da se otvore jastuci i madraci u kojima se nađu oni neobični predmeti o kojima sam već govorio. Moguće je dakako da se oni zabune. Stoga se njihovi osjeti moraju uvijek nadzirati. Ali oni katkad ispituju život neke osobe i začudo točno ustanove u kojoj je dobi bila ureknuta, kako je to i s kojim ciljem bilo učinjeno i koje je smetnje ona imala. Ponekad otkriju i proizročitelja.

Jednog sam dana upravo uveo u sobu za primanje čovjeka koji me zamolio da ga egzorciram, a tada sam se sjetio da točno u to vrijeme trebam nazvati jednog senzitivca. Požurio sam dakle k telefonu i čuo slijedeće: "*Vi ste upravo nakanili egzorcirati pedesetogodišnjeg muškarca. On je sa 16 godina bio ureknut od nekog tko je mrzio njegova oca. Dobio je da pije ureknuto vino, a na dnu zdenca bio je skriven fetiš. Mladić se otada osjećao bolesnim; bilo mu je sve gore i sva su liječenja bila uzaludna. Poslije nekoliko godina umro mu je otac i mladić je osjetio iznenađujuće poboljšanje. Ali ostao mu je moždani poremećaj, tako da nije mogao obavljati nikakav posao. Pokušajte ga egzorcirati, ali zlo je predugo ukorijenjeno. Ne vjerujem da ćete nešto postići*". I bilo je upravo tako kao što mi je bilo opisano. U drugim je slučajevima bio nazočan senzitivac dok sam nekoga egzorcirao i točno mi je naznačio koje mjesto na tijelu trebam blagosloviti štolom ili pomazati uljem, jer je osobito pogođeno đavolskim utjecajem. Pacijent je na kraju potvrdio da je upravo to mjesto gdje je bol bila najjača.

Bilo bi još mnogo primjera za takve fenomene. U svakom slučaju mogu reći da su osobe koje sam izabrao (među mnogim koje su mi bile predstavljene kao senzitivci) mnogo molile, da nisu bile zainteresirane za materijalna dobra i da su bile pune dobrote i ljubavi prema bližnjemu. A prije svega su bile ponizne; da nisam otkrio njihove darove slučajno ili po nečijim

obavijestima, oni mi to sigurno ne bi rekli. O čemu se pri tome radi? Je li to karizma? Ili možda paranormalna sposobnost? Ja sam više sklon vjerovati da se radi o paranormalnom daru kojim se osoba služi da bi činila dobro. Ali ne isključujem da se ta sposobnost može združiti s karizmom. U tih osoba nisam nikada primijetio znakove umora kao da su pretrpjeli gubitak energije. Uvjerio sam se naprotiv u neprestan rast njihovih sposobnosti tijekom njihova korištenja. A to daje naslutiti da se radi o paranormalnoj sposobnosti. Želio bih još reći da su mi te osobe često bile od pomoći pri postavljanju dijagnoze, ali ne baš i za izlječenje, osim dakako svojim molitvom i dobrim savjetima koje su dali mojim pacijentima.

Iscjelitelji. Tu se radi o onim liječenjima koja se obavljaju prijenosom osobite energije, ponajprije polaganjem ruke. Tu se nalazimo na paranormalnom području za koje ja nisam nadležan. Želio bih samo reći da iscjelitelji nemaju utjecaja na bolesti đavolskog porijekla, kao što na te bolesti nemaju utjecaja ni medicina i druge humane znanosti.

Pranoterapeuti. I ta se skupina, baš kao iscjelitelji, posljednjih godina brojučano nevjerojatno povećala. Ovdje se ne bih želio zadržavati pri teoriji prane i bio-plazme. To je područje na kome se istražuje, ali koje još nije priznato kao znanost. Želio bih se ograničiti na to da citiram zaključke koje je pater Matteo La Grua iznio u svojoj knjizi *La preghiera di liberazione* (Palermo 1985.): *"Ako se liječenja obavljaju energijom koju iscjelitelj prenosi na bolesnika ili psihičkim nabojem ili poticanjem energetskih zaliha, tada je doista tako da ta liječenja nemaju veze s karizmatičnim liječenjima. Ipak postoji opasnost nekog spiritističkog elemeta. Stoga je potreban oprez"*.

Upoznao sam pranoterapeute koji su doista nesebični i pravi vjernici i koji svoju sposobnost stavljaju u službu za bližnjega u duhu istinske ljubavi prema bližnjemu. Ali to su bijele vrane (dvoje od tisuću, kako mi je rekao venecijanski egzorcist don Pellefrino Ernetti). To svakako ne umanjuje nevjericu što je mi vjernici gajimo prema pranoterapiji. Moguće je da netko ima đavolske sposobnosti, iako toga nije svjestan.

Magičari. O njima sam već dovoljno govorio. Želio bih još samo jednom upozoriti na to da se liječenja mogu obavljati djelovanjem đavla, možda pod imenom izvanzemaljskih bića ili duhovnih vođa. Na to nas upozorava i sam Isus: *"...jer će se pojaviti lažni mesije i lažni proroci, te će činiti tolike čudesne zankove da bi zaveli kad bi bilo moguće, i same izabranike"*. (Mt 24, 24) Jedan je posve drukčiji aspekt magične moći mnoštvo lažnih magičara, jednostavno zvanih šarlatanima ili varalicama, koji varaju ljude dajući im amajlije, vrpce ili vrećice. Ja sam sam spalio list papira na kome su bile napisane nerazumljive riječi i koji je bio omotan vrpcom, a stajao mali imetak! Kod mene je bio i čovjek koji je platio dvostruko za malu vrećicu s drangulijama koja ga je trebala osloboditi vreće nedaća.

Cigani. Vjerujem da je korisno reći nešto i o njima, jer se s njima uvijek iznova susrećemo. Ali ne bih želio trpati u isti lonac s vračarama iz karata i varalicama. Tu me sada zanima posve drugi aspekt, pri čemu bih se želio strogo držati činjenica. Jednom sam egzorcirao neku ženu opsjednutu đavlom. Ona je već dugo trpjela od raznih tegoba, ali nije pomišljala na to da bi one mogle biti đavolskog porijekla. Jednom je darivala neku Ciganku koja joj je tada rekla: *"Gospodo, Vi ste bolesni, jer Vam je učinjem fetiš. Donesite mi svježe jaje"*. Žena ga je donijela i Ciganka joj ga je stavila na grudi, k tome izgovarala kratku molitvu na nepoznatom jeziku (romskom?) i zatim ga otvorila. Iz njega je izašla mala zmija. Nekoliko je mjeseci kasnije žena učinila neko dobro drugoj Ciganki koja je bila drukčijeg porijekla od one prve. I ta je Ciganka rekla gotovo iste riječi: *"Gospodo, Vi toliko mnogo godina tako teško trpite, jer Vam je učinjen fetiš. Morate ga dati ukloniti. Donesite mi svježe jaje"*. Žena se ovaj put vratila u pratnji supruga. Ciganka je položila jaje ženi na grudi, izgovorila nekoliko riječi koje su zvučale slično molitvi, a zatim otvorila jaje i objavio se čuperak dlaka.

Rimskom liječniku s kojim sam bio prijatelj prišla je pri napuštanju bazilike St. Giovannija u Lateranu neka Ciganka koje je prosila milostinju. Na tom se mjestu mogu uvijek zateći Cigani. On je uzeo u ruku lisnicu i želio dati 1000 lira, ali je primijetio da ima samo novčanice od 10000 lira. Tako joj je dao jednu od tih novčanica. Ona ga je pogledala i rekla: *"Veoma ste velikodušni prema meni, i ja želim Vama učiniti nešto dobro"*. Zatim mu je odmah rekla njegove bolesti, te da ih mora liječiti. (Liječnik je sigurno poznao svoje vlastite tegobe, ali je kao liječnik zanemario sebe u tom pogledu). Ciganka mu je osim toga još rekla da je planirana prijevara na njegovu štetu, protiv koje mora nešto poduzeti. To je istinita priča.

Kako se mogu objasniti te činjenice? To nije lako. Čini se da neki Cigani imaju paranormalne moći koje su nasljeđivali od starih vremena iz naraštaja u naraštaj. Ali to su ipak posebni slučajevi. Među Ciganima su veoma rašireni magija i svaki oblik praznovjerja. To im je stoljećima u krvi i to nasljeđuju s majke na kćer (time se uvijek bave žene).

Na kraju ovog poglavlja želio bih dati još jednu malu napomenu, naime da uvijek vrebaju neko iskušenje: za karizmatičare, za senzitivce, pa i za egzorciste (a koliko tek više za sve druge!) Iskušenje se sastoji u tome da se iskušavaju najbrži putevi liječenja, time se odstupaju od uobičajenih svetih sredstava i tako zapravo više ili manje nedragovoljno pada pod vlast magije. Najprije se primijećuje - da navedem samo jedan primjer - da se dobivaju odgovori ako se na mali tanjurić s vodom nakapa ulje i pritom izgovara ime. To je tada početak lanca magičnih postupaka. Vidio sam karizmatičare koji su se okrenuli magičnim postupcima, a zatim se opet vratili natrag. Ali to svima ne uspije. Vidio sam i svećenike koji su uspješno primjenjivali izvjesne metode, a da nisu bili svjesni kako se bave pravom magijom. Đavao je lukav i u svako doba spreman obećati sva kraljevstva ovoga svijeta ako se pred njim bacimo na koljena i obožavamo ga!

drugom mjestu citirao iz odluka koncila i neću sada citirati tri govora pape Pavla VI. i četrnaest govora Ivana Pavla II. o toj temi, samo bih želio citirati jednu rečenicu Pavla VI., koja je sadržana u njegovu govoru od 15. studenog 1972. godine: *"Tlo biblijskog i crkvenog nauka napušta onaj koji se protivi priznati njihovo postojanje (zlih duhova) ili koji načini od toga počelo, što nije u redu, budući da i oni - kao svaki stvor - imaju svoje porijeklo u Bogu; ili onaj koji ih proglasi pseudostvarnostima, umišljenom ili fantastičnom personifikacijom nepoznatih uzroka naših bolesti"*. A zatim još dodaje: *"Đavao i njegov utjecaj na pojedinog čovjeka, na zajednicu, na čitavo društvo ili na događaje, važno je poglavlje katoličkog nauka kojemu bi se trebala poklanjati veća pozornost, ali danas se to gotovo uopće ne čini"*.

U praksi se za mnoge današnje crkvene ljude sve riječi Biblije, predaje i crkvenog učenja o toj temi tako reći govore u vjetar. Bilo mi je rečeno da sam se u mnogim svojim člancima polemički očitovao o nekim "teolozima, nekim biskupima i nekim egzorcistima. Ali ne radi se pri tome o polemici, već jednostavno o tome da se iznese na vidjelo istina. Jer taj problem nije samo problem nauka, već prije svega pastoralna. Dakle, on se tiče izravno biskupa koji ne postavljaju egzorciste i svećenika koji više ne vjeruju. Ne bih želio uopćavati, ali danas je đavao osobito aktivan, kako bi mučio ljude. A kad oni potraže egzorcista, naiđu na zatvorena vrata s natpisom: "U obradi".

Počet ću s teolozima. Luigi Sartori, jedan od najpoznatijih, piše: *"Vjerojatno je da su se neka izliječenja do kojih je došlo po Isusu odnosila na živčano bolesne osobe, više nego na prave opsjednute"*. Takvo je mišljenje i loše i pogrešno. Evanđelje uvijek veoma točno razlikuje između izliječenja bolesnika i oslobođenja od đavla, između moći koju daje Isus, kako bi se izgonio đavao i moći, kako bi se liječili bolesni. Evanđelisti ne mogu označiti bolesti modernim stručnim izrazima, ali mogu veoma dobro razlikovati bolest od đavolske opsjednutosti. Onaj koji to ne može razlikovati je Luigi Sartori, ne evanđelisti. A vidjeli smo kakvo temeljno značenje u Kristovu djelovanju ima istjerivanje đavla. Kad su sedamdesetorica učenika željela izvijestiti o svojim iskustvima nakon što ih je Isus po dvojicu poslao da idu propovijedati, rekli su samo puni radosti: *"Gospodine, čak nam se i zli duhovi pokoravaju u tvoje ime"*. A Isus je rekao: *"Gledao sam sotonu gdje pade kao munja s neba"* (Lk 10,17-18). Tako ne čudi kad Sartori završava svoj članak tvrdnjom: *"Čudotvorac Isus želio je prije svega izraziti moć ljubavi, želio je uspostaviti veze uzajamne simpatije, naklonosti; radi toga je činio čuda, a ne zato što je raspolagao svetim i tajnim moćima, kao magičar"*. (Famiglia Cristina 19/1989.) Ne, dragi teologu, Isus nije tražio simpatiju i nije imao tajne moći magičara. On je imao Božju svemoć i svojim je djelima pokazao da je Bog. Ali to su sitnice pri kojima se neki moderni teolozi ne zadržavaju.

Jedan drugi teolog, Luigi Lorenzetti, priznaje doduše da *"vjernik ne može posve isključiti đavolski karakter nekih događaja"*, ali zatim brzo dodaje kako je *"teško, ako ne i nemoguće u konkretnom slučaju potvrditi đavolsku nazočnost"*. Ako je to nemoguće, tada se ne može vjerovati ni u oslobođenja po Kristu, ni u ona koja su postigli apostoli božanskom moći koju im je prenio Krist; tada nije bilo potrebno da Krist daruje svojoj Crkvi moć izgonjenja zlih duhova; tada su nepotrebn i crkveni propisi o egzorcizmu, pa i sami egzorcisti. Ne, dragi teologu, tebi i teolozima poput tebe nije moguće u konkretnim slučajevima razlikovati postoji li đavolska nazočnost ili ne, jer na tom području nemate iskustva. Zato vama posve odgovara na kraju reći: *"U većini slučajeva ne griješimo ako magično-demonisku prosudbu činjenica nadomjestimo prirodnoznanstvenim"*. (Famiglia Cristiana 39/1988.) To je kao da bi se reklo: *"Teoretski vjerujem u đavla, kako me ne bi smatrali heretikom, ali u praksi ne vjerujem, jer u praksi vjerujem samo u prirodne znanosti."*

Ako tako misle ugledni teolozi, što trebaju misliti obični svećenici? Svakodnevno doživljam da oni ne vjeruju u đavolski utjecaj na ljude. Katkad se ljudi krivnjom takvih svećenika predaju obmanama onih koji vjerujući u lakovjernost naroda žele brzo i lako zaraditi. Navodim primjer župnika iz Palerma, don Salvatorea Caionea, o kome je izvijestila "Famiglia Cristiana" 6/1989. On je pod motom *"Fetiši ne postoje"* smatrao sve smutnjom i stavljao na isti rang fetišiste, vračare iz karata i egzorciste (pa i one koje je u tu službu postavio biskup po crkvenim propisima). Nema sumnje da se mnogi ljudi daju prevariti. Ali sigurno nije pogrešno poučavati istinu. To su fine pojedinosti koje su zanemarili župnik Caione i oni koji šire te ideje, a da nisu svjesni osnovnih zabluda koje one sadrže.

Budući da se zabluda miješa sa istinom i da postoji toliko malo egzorcista, obraćaju se ljudi jasno magičarima, fetišistima i vračarama iz karata kojih ima sve više. A vjernike i svećenike nitko u tom pogledu ne poučava. Egzorcirao sam redovnicu koja je radi demonske opsjednutosti dospjela u veoma loše stanje koje se tijekom 10 godina sve više pogoršavalo. Pozvao sam k sebi njezinu predstojnicu i rekao joj da se liječnik ne poziva kad pacijent već umire, nego pri prvim znacima bolesti. Ta mi je glavarica odgovorila: *"Vi ste u pravu, ali kod nas nije nikada o tim stvarima govorio neki svećenik"*. A zatim mi je ispričala od koliko je već svećenika (da se i ne spominju liječnici) ta sestra tražila savjet, ali nikom nije palo na um što bi moglo biti pravi uzrok bolesti koja nije reagirala ni na kakvo liječenje.

U svojim sam se člancima uistinu upustio u prepirku s nekim egzorcistima. Rekao sam kako nema pravog poučavanja egzorcista, kako u biskupijama više nema pravog nasljedovanja, tako da službujući egzorcist više ne može poučavati i uvoditi u tu službu novog egzorcista, svoga nasljednika. Stoga je razumljivo što ima egzorcista koji ne poznaju ni najosnovnije stvari. Monsinjur Giuseppe Ruata, kanonik u Torinu i koordinator egzorcista svoje biskupije, rekao je u jednom intervjuu za časopis Famiglia Cristiana (12/1988.) da je *"demonaska opsjednutost vremenski ograničena i traje samo nekoliko sati ili dana"*. On time pokazuje da mu manjka svako iskustvo na tom području. Izjavio je osim toga *"kako ni u jedne osobe od onih koje su mu se obratile, nije mogao ustanoviti znakove radi kojih bi se trebao provesti egzorcizam"*. Ja sam u četiri godine strahovito napornog rada (tako da sam sada prisiljen ponešto usporiti ritam rada) egzorcirao preko 8000 osoba. Od toga je šezdeset jedna osoba bila doista opsjednuta i sve su one već desetljećima bile u tom stanju. Sve sam ih poimenično ubilježio. Ima osoba koje već deset, petnaest i više godina dobivaju blagoslove i još nisu oslobođene.

Kritizirao sam i monsinjora Giuseppea Vigninija, penitencijara u stolnoj crkvi Firenze i egzorcista, radi četiri članka u časopisu u Toscona oggi (listopad i studeni 1988., siječanj 1989.). Ako neki egzorcist piše da su magija, crne mise, fetiši itd. *"bezazleni postupci i plodovi sugestivnih fantazija"*; ako on ostaje pri tome da egzorcizam nije sakrament, već obično zazivanje i time poriče da je on sakramental; i ako naposljetku izjavi kako se egzorcizam praktično više ne bi trebao provoditi, tada mu se uza sve poštovanje može reći: *"Dragi moj sine, ili se informiraj ili potraži sebi drugo zanimanje"*.

Poznajem egzorciste koji čak nemaju ni Obrednik. Oni ne znaju ni propise za egzorcizam ni odgovarajuće molitve koje se moraju izgovarati. Imaju samo loš i nepotpun prijevod egzorcizma pape Lava XIII. i ograničavaju se na to da ga pročitaju. U svjetskom je tisku pobudio veliku pozornost slučaj Anneliese Michel iz Klingenberg na Majni (Bavarska), dvadesetčetverogodišnje djevojke koja je ljeti 1976. godine umrla poslije dugog niza egzorcizama. Ta je vijest izazvala zaprepaštenje i zbog toga što su dvojica svećenika koji su provodili egzorcizme bili prijavljeni i podvrgnuti kaznenom postupku. Informacije koje su se dobivale iz novina dale su naslutiti da su dvojica svećenika shvatila suviše lakovjerno da pred sobom imaju prave đavolske opsjednutosti. Isto se tako činilo da su se egzorcisti previše oslanjali na iskaze djevojke, iako su uvijek radili u nazočnosti roditelja i uz njihovo odobrenje.

Tada je izašla knjiga Kaspara Bullingera (Anneliese Michel, Altotting 1983.) koja se veoma temeljito bavi činjenicama u vezi s tim slučajem. U njoj se obojica potpuno opravdavaju i objašnjava se kako su svi ozbiljno shvatili taj zadatak, kako biskup koji je odobrio egzorcizme, tako i dvojica svećenika. U knjizi se točno opisuju i razlozi za smrt te djevojke, naime da je ona umrla neovisno o danim joj sakramentalima. Taj je sudski proces u svakom slučaju pridonio tome da su se svećenici bojali preuzimati svoj zadatak kao egzorcista. (Najnovija knjiga o slučaju Michel potječe od Amerikanke prof. dr. Felicitas Goodman sa sveučilišta Ohio: „Anneliese Michel i njezini demoni“ (Stein am Rhein 1992., 2. izdanje. Autorica dolazi poslije analize tonskih zapisa do zaključka da je tu postojala prava opsjednutost.)

I na kraju dolazimo do biskupa. Da, istina je da sam se i s biskupima upustio u prepirku, jer ih volim i želim spas njihovih duša. Kanonsko pravo ne uzima u obzir krivnju propusta u službi. Ali pri Posljednjem sudu predbacuje nam se nepopravljiv grijeh propusta, kao što piše u Evanđelju po Mateju (Mt 25, 41-45). Još se dobro sjećam televizijskog intervjua jednog poznatog nadbiskupa od 25. studenog 1988. On je ostavio dojam kao da se hvalio kako još nikada nije provodio egzorcizme i još nikada postavljao egzorciste. Tada je srećom neki stručnjak razložio kršćansko stajalište.

Ja sam sastavio zbirku odgovora što su ih biskupi dali ljudima kojima sam savjetovao da se obrate svom biskupu prije nego što s njima utanačim termin. Ne želeći uopćavati, moram reći da ti odgovori ne služe na čast talijanskom episkopu. Evo nekoliko najčešćih odgovora: *"Ja načelno ne postavljam egzorciste". "Ali zar vi još vjerujete u te stvari?" "Nisam našao nijednog svećenika koji bi bio spreman preuzeti taj zadatak. Potražite drugdje". "Ja ne postavljam egzorciste i ne provodim egzorcizme, jer se bojim. Što bih učinio kad bi se đavao postavio protiv mene?" "Volio bih znati tko vam je utuvio u glavu takvu besmislicu".* - I tako bih mogao nastaviti. Posljedica je svakog od tih odgovora velika duševna bol onih koji mole za savjet. Ne znam osjeća li takvu bol i biskup koji tako odgovara. U većini se slučajeva radilo o osobama koje su biskupu priopćile da ih je već egzorcirao pater Candido koji ih je upozorio na to da bi im trebalo još egzorcizama. Dakle, dijagnozu je praktično već postavio veoma mjerodavan i poznat egzorcist.

Nikako ne bih želio uopćavati. To što sam ja egzorcist zahvaljujem razumijevanju i poticaju kardinala Polettija. Vjerujem da svaki egzorcist može iskazati takvo priznanje svom biskupu. Ali nedostatak egzorcista posve jasno pokazuje premali interes na tom području. Promatram li i druge europske zemlje, moram reći da tamo vlada još gore stanje nego u Italiji. Egzorcirao sam osobe koje su došle iz Njemačke, Austrije, Francuske, Švicarske, Engleske, Španjolske. Sve je njih privukao dobar glas što ga je uživao pater Candido da dođu baš u Rim i tada su bili upućeni njegovim učenicima. Ali svi su potvrdili da u svojoj zemlji nisu mogli naći egzorcista. Neki mi je Švicarac jamčio da je telefonirao svim katoličkim biskupima, ali je posvuda dobio negativne odgovore. Ne želim tvrditi da u tim zemljama uopće nema egzorcista, ali ih je bez sumnje teško pronaći. S druge strane nije baš zabavno samo radi egzorcizama doći izdaleka u Rim.

Ostajem pri slijedećem: u inozemstvu je stanje još gore nego u Italiji. Evo tipičnog primjera: moja su subraća u Sjedinjenim Američkim Državama željela prevesti knjigu „Il diavolo“ monsinjora Balduccija. Ali da bi dobili dozvolu za tisak bili su od biskupijskog revizora primorani da iz teksta ispuste slučajeve u kojima je riječ o đavolskoj opsjednutosti. Vidljiva je proturječnost takvih naloga: osim dokaznih povijesnih činjenica radi se o praktičnoj primjeni načela prikazanih u knjizi. Ovakvo je uobičajeno držanje: općenito se priznaje postojanje zlih duhova, ali se ono u svakom konkretnom slučaju odbacuje.

U nekih evangelističkih Crkava stoje stvari drukčije. U Rimu isto tako postoje i takvi koji taj problem uzimaju veoma ozbiljno, koji veoma brižljivo ispituju slučajeve i ukoliko dođu do spoznaje da postoji đavolska nazočnost, tada egzorciraju s vidljivim uspjehom. Jasno je da svi koji vjeruju u Krista, a ne samo katolici- imaju moć izgoniti zle duhove u njegovo ime. Ne smijemo biti ljubomorni, već se moramo držati Evanđelja. Isus je ukorio apostole kad mu je Ivan rekao: *"Učitelju, vidjesmo jednoga gdje izgoni zle duhove u tvoje ime, jednoga koji nas ne slijedi, i htjedosmo mu zabraniti, jer nas nije slijedio"* (Mk 9,38).

Članovi pokreta obnove "Rinnovamento" upozorili su posebno na tu činjenicu i poticali molitve oslobođenja. To su molitve koje su formulirane po posve određenim kriterijima, ali su veoma učinkovite. Kardinal Leo Suenens napisao je knjigu upravo s nakanom širenja tih molitava: „Erneuerung und Machte der Finsternis“ (Salzburg 1983.), s predgovorom kardinala Josepha Ratzingera. Suenens piše: *"Na početku su mnogi katolici koji su pripadali Rinnovamentu otkrivali praksu oslobođenja u kršćana druge tradicije, prije svega iz okruga slobodnih Crkava ili pentekostalaca, a knjige koje su oni čitali ili još čitaju dolaze velikim dijelom iz tih krugova. Samo što u toj literaturi vrvi od đavala i njihovih pristaša, od njihove strategije i sredstava djelovanja. U katoličkoj je Crkvi to polje neobrađeno, a naš pastoral nema za to smjernice koje su prilagođene našem dobu"*.

O tome ću govoriti u slijedećem poglavlju. Ali pravilno je učiti od onih koji se više drže Evanđelja. Mi smo katolici i na tom području -kao i u poznavanju i širenju Biblije- zapali u veoma nepovoljan položaj u usporedbi s nekim evangelističkim Crkvama. Neću se umoriti ponavljati: racionalizam i materijalizam su iskvarili jedan dio teologa, što ima velik utjecaj na biskupe i svećenike. A za to plaća Božji narod. U Italiji poznajem samo jednog biskupa koji je egzorcist. I znam za najmanje dva egzorcizma što ih je proveo sadašnji papa. Veoma bih se radovao kad bih saznao za još takvih slučajeva. Naposljetku bih želio reći da bih ovom knjigom volio između ostalog pridonijeti tome da se u katoličkoj Crkvi opet uspostavi egzorcistički pastoral. To je izričita zapovijed Gospodinova i neoprostiv je propust ako se ona ne posluša. To će biti tema slijedećeg poglavlja.

Nauk svetog Ireneja

Znanju modernih teologa dodajem nauku jednog od najstarijih teologa, svetog Ireneja. Citirat ću iz članka objavljenog u mjesečniku "Il segno del soprannaturale" od rujna 1989. koji je potpisan s ALPE, iza čega se krije velik znanstvenik.

Irenej, rođen oko 140. godine u Maloj Aziji, biskup Lyona, utemeljio Crkvu u Galiji (Francuska); umro je oko 202. godine, vjerojatno kao mučenik. Njegovo je glavno djelo knjiga „Adversus haereses“ (Protiv heretika), u kojoj odbacuje čitavu teoriju gnostičkih heretika koji su željeli vjerovati da je svijet stvorio đavolski stvoritelj. Pravi je Stvoritelj logos, dakle riječ dobrog Boga. Anđeli su dio svemira što ga je stvorio Bog: *a đavao je bio poput drugih anđela stvoren kao dobar anđeo, vezan s Bogom i njemu vječno podređen; ali on je "počinio apostaziju", te ga je nebo srušilo s njegova položaja. Stoga je sotona odmetnik slobodnom voljom i prevarant svemira koji pokušava obmanuti naš razum, pomračiti naša srca i uvjeriti nas da štujemo i slavimo njega umjesto pravog Boga*".

Ali njegova je moć nama ograničena, jer je on samo otimač autoriteta koji zakonito pripada Bogu; a *"on ne može natjerati na grijeh"*! Irenij zaključuje da je đavao izgubio milost kao anđeo, jer je bio ljubomoran na Boga i želio *"biti slavljeno poput njega. On je bio ljubomoran i na čovjeka, Božju sliku i priliku. Njegova se ljubomora odnosi prije svega na nas. Radi toga je silom ušao u raj, srca iskrvarenog željom da naše praroditelje odvede u propast"*. Irenej je prvi kršćanski teolog koji je obradio i razvio teoriju istočnog grijeha: Bog je stvorio Adama i Evu i stavio ih u raj, kako bi živjeli sretno i usko povezani s njim. Ali đavao koji je znao njihove slabosti, silom je ušao u vrt i iskušavao ih u obličju zmije.

Đavolska je opakost mogla ostati bez uspjeha da Bog nije ljudskom rodu dao slobodu da bira između dobra i zla. Đavao nije prvog muškarca i prvu ženu prisilio da sagriješe; *"oni su svojom voljom izabrali, jer ih je Bog stvorio s najvećim darom slobodnog odlučivanja. Đavao je samo napasnik, ali uistinu nepopustljiv napasnik, jer je ljubomoran na prvobitno stanje praroditelja"*.

Tako imaju sva ljudska bića udjela u grijehu Adama i Eve. Otada smo postali robovima đavla i -što je još goreneposobnima da ga se slobodnom odlukom riješimo. Time što smo podložni đavlu, uništili smo svoju sličnost s Bogom i tako sebe osudili na smrt. Rajska je sreća razbijena. Budući da smo se vlastitom voljom udaljili od Boga, predali smo se u ruke đavla. Stoga je točno da nas je đavao držao u svojoj vlasti dok nismo bili izbavljeni. *"S gledišta pravednosti mogao nas je Bog zauvijek ostaviti u rukama đavla; ali On je iz milosrđa poslao svoga Sina da nas izbavi"*.

Kristovo djelo izbavljenja počinje kušnjom drugog Adama po đavlu, što je tako reći "opetovanje" kušnje prvog Adama. Ali ovaj put đavao podliježe svom neprijatelju Kristu koji ga neopozivo pobjeđuje. Kršćanska tradicija poznaje uglavnom tri tumačenja izbaviteljskog djela Kristovih muka:

- a) Krist je svojim utjelavljenjem oplemenio, preobrazio i spasio ljudsku narav.
- b) Krist je sama sebe prenio Bogu kao žrtvu, kako bi ga pomirio s ljudima.
- c) Teorija otkupljenja čiji je prvi snažan zastupnik bio Irenij: *"Budući da je đavao držao ljudski rod u zarobljeništvu, Bog se ponudio da sam otkupi našu slobodu; cijenu je mogao platiti jedino on sam; jer slobodna odluka ne bi bila moguća nikom drugom, budući da nam je istočni grijeh svima oduzeo našu slobodu. Bog Otac ovlastio je Sina Isusa da izbavi nas, taoce đavla. Kristove su muke oslabile đavla i spasile nas smrti i prokletstva"*.

Teorije žrtve, najvažnija teorija u Irenejevo doba, kaže da je Krist, čovjek i istodobno Bog, uzeo na sebe sve grijehe ljudi i svojom vlastitom dragovoljnom smrću ponudio Bogu primjerenu zadovoljštinu. Teorija otkupljenja, iako katkad pojednostavljeno formulirana, ponovno prikazuje nauku apostolskih otaca o kozmičkoj borbi između Krista i đavla i odgovara umjerenim dualističkim nazorima prakršćanstva. Za Ireneja je Krist drugi Adam koji je rastrgao lance smrti što su nam bili stavljeni zbog slabosti prvog Adama. Misao rekapitulacije (Krist, drugi čovjek, uklanja štetu koju je uzrokovao prvi čovjek) bila je u središtu Irenejeve kristologije.

"Krist je pobjedio đavla, ali đavao zbog toga ne prestaje čitavom svojom snagom priječiti spasenje. On potiče poganstvo, idolopoklonstvo, vradžbine, bezboštvo, a prije svega pogrešne nauke i odmetanje od vjere. Heretici i šizmatici koji se ne povode za pravom Kristovom Crkvom, članovi su đavolske borbene čete, njegovi zastupnici u kozmičkoj borbi protiv Krista".

Irenej upućuje na to da je Krist obrambeno oružje kršćana protiv đavla. Đavao bježi kad se izgovaraju kršćanske molitve i kad se izgovori Kristovo ime. Borba još nije završena, jer zli duhovi nastavljaju iskušavati krštenike i to sa Stvoriteljevim dopuštanjem, *"bilo da on to čini da bi ih kaznio za njihove grijehe ili da bi ih odgajao u duhu ljubavi prema bližnjemu, uzajamne pomoći u duhovnim potrebama, ali prije svega radi toga da bi ih održao uvijek opreznima i snažnima u vjeri"*.

Vatikanski dokument o demonologiji

Ja nisam međutim jedini kojemu je upala u oči "lukavost" nekih teologa. Očito su mnogi od njih uzdigli Rudolfa Bultmanna u novog crkvenog oca koji je u svom članku Neues Testament und Mythologie (1941. god., pretisak 1988. god.) između ostaloga napisao: *"Ne možemo se služiti električnim svjetlom i radiom, ili se u slučaju bolesti koristiti modernim medicinskim i kliničkim postignućima, a istodobno vjerovati u svijet duhova i čudesna Novoga zavjeta"*. Navoditi tehnički napredak kao nepobitan dokaz da je Božja riječ zastarjela, dokazuje jedino autorovu nerazboritost. Ali mnogi teolozi i egzegeti misle da nisu "u tijeku" ako se ne pridruže tom nauku. Po jednoj statistici dvije trećine teolog teoretski prihvaća tradicionalni nauku o demonima, ali ga odbacuje kad se radi o pitanjima praktičnog pastoralnog. Oni se dakle ne žele formalno postaviti protiv Crkve, ali u praksi ne prihvaćaju njezine poučke. Statističari su isto tako utvrdili da katolički teolozi posjeduju tek veoma površno znanje o đavolskoj opsjednutosti i egzorcizmima. Ja to mogu potvrditi.

Posljedica je toga stanja slijedeća: papinska je kongregacija za vjerski nauk povjerala stručnjaku da preispita tu temu i sastavila dokument koji je bio objavljen 26. lipnja 1975. godine u časopisu *Osservatore Romano* pod naslovom *Kršćanska vjera i demonologija*. Taj je rad bio tada uvršten među službene dokumente Svete stolice (*Enchiridion Vaticanum*). Ovdje mogu nešto reći samo o nekoliko odlomaka. Glavna je svrha tog dokumenta da pouči vjernike, a ponajprije pogrešno vođene teologe koji u svojim radovima i u svom nauku ne govore o postojanju đavla, iako se Krist pojavio da bi uništio đavolska djela (1 Iv 3,8). Poričemo li postojanje đavla, uništavamo djelo izabavljenja; tko ne vjeruje u đavla, taj ne vjeruje u Evanđelje.

Crkva je tijekom stoljeća uvijek osuđivala razne oblike praznovjerja, pa i panični strah od đavla i zlih duhova, te različite oblike kulta i bolesno umišljene napade tih duhova. Stoga bi bilo nepravedno tvrditi da je kršćanstvo zaboravilo sveopću vlast Krista i umjesto njega učinilo đavla najvažnijom temom svog nauka; da je radosnu vijest uskrsnulog Gospodina pretvorilo u zastrašujuću vijest. Ali u stvarnosti bi bila tužna zabluda ponašati se kao da je povijest već dovršena, kao da više ne bi bilo potrebno dokazivati se u borbi o kojoj govore Novi zavjet i učitelji duhovnog života.

U svakom slučaju veoma se često ne vjeruje ili sumnja u postojanje đavla. Neki kritičari koji misle da mogu odrediti pravo stajalište Krista, tvrde kako nijedna od njegovih riječi ne dokazuje zbilju đavolskog svijeta. Oni smatraju kako upućivanja na njegovo postojanje mnogo više dolaze iz idejnog svijeta židovskih pisanih djela, dakle potječu od starozavjetnih predaja, a ne od samog Krista. Budući da to misaono blago nije dakle dio središnje poruke Evanđelja -kako oni misle-, danas više ne obvezuje našu vjeru, te smo slobodni odbiti ga odnosno ne prihvatiti.

Drugi koji su objektivniji i radikalniji priznaju tumačenja Svetog pisma o zlim duhovima u punom smislu, ali odmah dodaju kako oni u današnjem svijetu nisu za kršćane prihvatljiva. Dakle, ni oni ne prihvaćaju postojanje demona. Za druge opet nema više ideja o đavlu nikakvu važnost i ako je se ipak čvrsto držimo i opravdavamo je, tada naš nauk nije vjerodostojan i škodi našem razgovoru s Bogom koji jedini zaslužuje naše zanimanje.

Kako za jedne tako i za druge nije đavao ništa drugo nego mistična i funkcionalna personifikacija koja nema drugi smisao nego da na dramatičan način naglasi utjecaj zla i grijeha na ljudski rod. Oni sve drugo smatraju pustim pričama i vjeruju da bi naše doba moralo naći neki drugi način da kršćanima protumači obvezu borbe protiv zla u svijetu. Iako se ta mišljenja stalno ponavljaju i šire u časopisima i nekim teološkim priručnicima, ona ne mogu uznemiriti duhove. Vjernici koji uzimaju ozbiljno upozorenje Krista i apostolskih pisanih djela, imaju dojam da takve rasprave trebaju utjecati na obrat javnog mnijenja. A oni koji se razumiju u biblijske i vjerske znanosti, pitaju se kamo će odvesti proces demitiziranja u ime novog tumačenja Svetog pisma.

Krist je učinio prva izliječenja u onim trenucima koji su bili važni za pokazivanje njegovih zadataka. Njegovi su egzorcizmi protumačili njegovu misiju i njegovu osobu, kao što dovoljno dokazuju reakcije koje su oni izazvali. Isus govori o đavlu samo u očito odlučujućim trenucima, ne stavljajući ga nikada u središte svoje radosne vijesti. Svoje je javno djelovanje počelo prije svega time što se u pustinji dao iskušavati od đavla; izvješće evanđelista Marka koji je poznat po svojoj suzdržanosti, isto je onako sigurno i odlučno kao Matejevo ili Lukino. Krist je kao oružje protiv svog protivnika đavla dao propovijed na gori i molitvu kojoj je poučavao svoje bližnje, naime Očenaš, kao što danas priznaju mnogi egzegeti.

Apokalipsa je prije svega veličajna slika na kojoj je zablještila moć uskrsnulog Krista u svjedočanstvima njegova evanđelja; ono navješćuje trijumf žrtvovanog Janjeta. Ali prevarili bismo se u vezi s prirodom te pobjede kad ne bismo u njoj vidjeli svršetak duge borbe u koju su se đavao i njegovi anđeli -koji su njegovi povijesni pomagači- upustili pomoću ljudskih moći koje su se suprostavile Gospodinu Isusu. **Uistinu je apokalipsa ta koja rješava zagonetku različitih imena i simbola sotone u Svetom pismu i konačno raskrinkava njegov identitet.** Đavao je aktivan u svim stoljećima ljudske povijesti.

Većina crkvenih otaca ne prihvaća tjelesni grijeh palih anđela. Oni su vidjeli početak njihove propasti u njihovoj oholosti, u isticanju vlastite nezavisnosti, u želji da se izdignu iznad svog položaja, da budu poput Boga. Ali uz njihovu oholost naglašavaju mnogi njihovu opakost prema čovjeku. Po mišljenju svetog Ireneja počelo je odmetništvo đavla kad je postao ljubomorani na stvaranje čovjeka i pokušao ga okrenuti protiv njegova Stvoritelja. Po Tertulijanu je đavao, da bi osujetio Božji plan, oponašao u tajnim poganskim obredima sakramente koje je utemeljio Krist. Crkveni oci tumače dakle nauk Novog zavjeta vjerno njegovom pravom smislu.

Stranica 11 od 11

Za obnovljeni pastoral

"Ova će čudesa pratiti one koji budu vjerovali: pomoću mog imena izgonit će zle duhove..." To obećanje o kome čitamo na kraju Evanđelja po Marku (Mk 16, 17) bilo je dovoljno za potpuni pastoral oslobođenja u prvim kršćanskim stoljećima. Svaki je kršćanin bio egzorcist, jer je tu sposobnost imao po svojoj vjeri i po snazi imena Isusova. O tome imamo svjedočanstva Justinijana, Tertulijana i Origena. Kasnije su se formule za egzorcizam, pa i zbirke takvih formula proširivale. A Crkva je počela ozbiljnije sređivati egzorcizam povjeravajući teške slučajeve osobama koje su bile za to osposobljene, a istodobno je za manje teške slučajeve umnožila sakramentale koji su bile svima na raspolaganju.

Do prije ne tako dugog vremena postojao je u svakoj biskupiji odgovarajući broj egzorcista, jer najteži su egzorcizmi bili povjereni biskupima i svećenicima koje su oni ovlastili za tu službu (kao što je još i danas propisano). Tada još nije bilo ni današnje krize, naime da se -barem u praksi- ne vjeruje u postojanje đavla. Stoga se danas ni biskupi ne posvećuju tom pastoralnom problemu (koji bi trebao biti dio "normalnog" pastoralne svake biskupije), niti su svećenici spremni i u stanju preuzeti taj zadatak. Kanonsko pravo obvezuje prije svega župnike da pomažu obiteljima i samcima, ponajprije u njihovim nevoljama i patnjama. Oni trebaju pomagati siromašnima, bolesnima, ožalošćenima i svima koji se nalaze u bilo kakvim teškoćama (can. 529). i nema sumnje da tim slučajevima nevolja i patnja pripada i zao utjecaj đavla na živote nekih ljudi. Ali tko u to vjeruje?

I tako se dakle pojačava navala na magičare, vračare iz karata i fetišiste. Ljudi se tek u malo slučajeva obrate egzorcistu prije nego što dožive razočaranje postupkom neke od tih navedenih osoba. Obistinjuje se ono što nam Sveto pismo kaže o

kralju Ahaziji iz Samarije. Kad se on ozlijedio, poslao je glasnika da pita Baal Zebuba (kneza zlih duhova), "boga ekronskog", o njegovoj budućnosti. Ali Ilija je na poziv anđela pošao u susret glasniku i rekao: "*Zar nema Boga u Izraelu, te se idete savjetovati s Baal Zebubom, kraljem ekranskim?*" (2 & 1, 3) Danas je katolička Crkva tako reći odustala od tog svog osobitog zadatka i tako se ljudi više ne obraćaju Bogu, već đavlu.

Papa Pavao VI. rekao je u svom govoru od 15. studenog 1972. godine: "*Koje su danas najveće potrebe Crkve? Ne čudi li vas kako jednostavno ili praznovjerno i nestvarno zvuči naš odgovor: jedna je od najvećih potreba obrana od zla koje zovemo đavlom*". Papa tim riječima zacijelo misli više od uskog polja egzorcizama, ali je isto tako sigurno da je uključeno i to područje.

Komisija koja radi na reviziji Obrednika ima pred sobom velik skup zadataka. Naime, ne radi se samo o tome da se revidiraju uvodni propisi i molitve egzorcizma, već se mora razjasniti čitav pastoral na tom području. Obrednik se u svojoj sadašnjoj verziji osvrće samo na slučaj đavolske opsjednutosti, dakle na najteži i ujedno najrjeđi slučaj. Ali mi se egzorcisti bavimo u svojoj praksi svim slučajevima pri kojima smo otkrili đavolski utjecaj: slučajevima đavolskog uznemiravanja, đavolskih mučenja, pogubnog đavolskog djelovanja na kuće i drugim slučajevima pri kojima su se naše molitve pokazale učinkovitima. I na tom području vrijedi naime načelo

"Natura non facit saltus" (Priroda ne čini skokove, već se evolucijski polako dalje razvija). Tako se na primjer đavolska opsjednutost i đavolska mučenja teško mogu jasno međusobno razgraničiti. A tako nisu jasne ni granice između mučenja i druge vrste zla. Pritom se može raditi o fizičkim bolestima koje je uzrokovao đavao, ali i o moralnim (trajno stanje u grijehu, prije svega u teškom grijehu), u kojima je sigurno imao udjela đavao. Stoga je katkad preporučivo osim uobičajene molitve za bolesne provesti kratak egzorcizam u osoba gdje postoji određena sumnja u đavolsko porijeklo njihove bolesti. Isto je tako preporučivo provesti kratak egzorcizam pri ispovijedi ljudi koji se ne mogu osloboditi nekih tvrdokornih grijeha, kao što je slučaj u homoseksualaca. Sveti Alfons Marija Liguori- koji je bio uzvišen u crkvenog oca-savjetuje ispovjednicima u svojoj „Moralnoj teologiji“ da uvijek mole tih egzorcizam kad su suočeni sa slučajem pri kome bi se moglo raditi o đavolskom utjecaju.

Ovdje bih želio napomenuti da je egzorcist po važećim propisima nadležan-strogo uzevši- samo za slučajeve đavolske opsjednutosti. Svi se drugi slučajevi mogu liječiti drugim sredstvima: molitvom, sakramentima, sakramentalima, molitvama za oslobođenje koje se mole u skupinama itd. Ali ta su pitanja prekomplikirana da bi se prepustila slobodnoj inicijativi bez točno određena načina pomoći. U vezi s ovim poglavljem spomenut ću pismo kongregacije za nauk vjere od 29. rujna 1985., upućeno svim rezidencijalnim biskupima, u kome se uglavnom podsjeća na važeće propise, a da se ne rješava težak problem koji čeka nadležnu komisiju. Ne znam jesu li se biskupi otada potrudili dati toj komisiji prikladne prijedloge. Veoma sumnjam u to s obzirom na opću nemarnost na tom području.

Jedan je od najtvorenijih biskupa za tu temu bez sumnje kardinal Suenens koji stalno živi s molitvama za oslobođenje, onako kako se one obavljaju u skupinama "Rinnovamenta". On piše u jednom kratkom poglavlju već navedene knjige: "*Praksa oslobođenja od đavla koja se provodi bez naloga, izravnim egzorcizmima, obuhvaća granične slučajeve koji se trebaju pojedinačno ocjenjivati. Stanje se na prvi pogled čini jasnim: u slučaju pretpostavljene đavolske opsjednutosti trebaju egzorcizme provoditi biskupi ili po njima ovlaštene svećenici. Svi ostali slučajevi - osim prave đavolske opsjednutosti - pripadaju slobodnom području gdje ne postoje odredbe i koje je stoga pristupačno*".

Ali kardinal veoma dobro zna da postoji tek malo slučajeva prave opsjednutosti i da je potrebno veoma točno i stručno ispitivanje da bi se oni prepoznali. Stoga on dodaje: "*Sve što je izvan prave opsjednutosti, jest poput loše omeđenog područja gdje vladaju nesigurnost i dvojba. Ni različiti pojmovi ne pridonose raščišćavanju stvari. Danas ne postoji opće priznato nazivlje i iza iste se etikete nalaze različiti sadržaji*".

Da bi pružio pomoć praksi, piše kardinal Suenens: "*Potrebno je osim toga razjasniti nazivlje, kako bi se točno znala razlika između molitve za oslobođenje i egzorcizma za oslobođenje pri kome se egzorcist izravno obraća đavlu. Egzorcizam za oslobođenje je u nadležnosti biskupa za slučaj opsjednutosti. Ali nedostaje jasna granica za oblike egzorcizma izvan prave opsjednutosti*".

Meni je ta granica dosta jasna, barem što se tiče pojmova: pravi i stvarni egzorcizam što ga provodi biskup ili njegov ovlaštenik je sakramental i tu je potrebno posredovanje Crkve, dok su svi drugi oblici neslužbene, osobne molitve, pa i onda ako se obavljaju u skupinama. Ne znam zašto kardinal Suenens nikada ne govori o egzorcizmu kao sakramentalu i da samo on zaslužuje naziv egzorcizam, iako posvećuje posebno poglavlje sakramentalima i tako navodi neke, ali ne egzorcizam. Mislim da bi već to pridonijelo raščišćavanju stvari na tom području.

On dalje piše u vezi s egzorcističkom službom: "*Predlažem da se biskupi ne bave samo slučajevima đavolske opsjednutosti, kako to predviđa dosada važeće pravo, već i svima onima u kojih se makar i samo naslućuje osobit đavolski utjecaj, kao što je to bilo nekada. Iako danas više ne postoji egzorcistička služba u tom smislu, nema zapreke da biskupska konferencija u Rimu zamoli da se ona ponovno uvede*". Kardinal daje poticaj da se služba egzorcista za manje teške slučajeve povjerava i za to osposobljenim laicima.

Drugi su prijedlozi sadržani u već navedenoj odličnoj knjizi patra La Grua. Nakon što je on ponovio poticaje kardinala Suenensa, iznosi daljnje prijedloge koji bi se u očekivanju odluka odozgo mogli odmah ostvariti - To su praktični prijedlozi koji bi mogli biti od pomoći pri donošenju odluka i komisiji koja je bila imenovana radi revizije tog dijela Obrednika. "*U svakoj bi biskupiji trebao biskup staviti egzorcistu na raspolaganje gremij savjetnika koji bi se sastojao od tri ili četiri osobe, među kojima bi bio i liječnik, te psiholog. Taj bi se gremij trebao upoznati sa svakim sumnjivim slučajem i tada bi pacijenta, poslije temeljitog ispitivanja, uputio ili liječniku ili egzorcistu ili nekoj molitvenoj skupini*".

Molitvena skupina -ili molitvene skupine, ako ima mnogo slučajeva- trebala bi se sastojati od iskusnih i obučanih osoba i baviti se samo lakšim slučajevima, dok bi teže slučajeve prepustila egzorcistu. U molitvenoj bi skupini trebao međutim uvijek biti nazočan svećenik.

Tako bi se oslobađanje vratilo u normalno bolesničko dušobrižništvo. Dobra bi terapija trebala uključivati: evangelizaciju, pratnju do sakramenta pokore i do euharistije, asketske vježbe, sudjelovanje u molitvenim skupinama. Suvišno

je reći da se u lakšim slučajevima ne trebaju provoditi zaklinjanja, već se mogu samo izgovarati molitve, barem ako nije nazočan ovlašten svećenik".

Ne radi se dakle samo o tome da se poveća broj egzorcista i pruži im se odgovarajuća izobrazba, kako bi mogli pravilno obavljati službu. Moraju se riješiti još i drugi otvoreni problemi, da ne bi to područje ostalo hrpa zatvorenih spisa s natpisom "U obradi". Đavao nikada ne posustaje u svojoj aktivnosti, dok sluge Gospodnji spavaju, kao što nas poučava prisposoba o ljuju u pšenici (Mt 13, 24-30). Ali prvi korak, osnovni korak, sastoji se u tome da se svećenicima vrati osjećaj za problem i to na temelju zdravog učenja koje su nam dali Sveto pismo, predaja i crkveni nauk, a isto tako i II. Vatikanski koncil, te očitovanja posljednjih papa.

Da bih tome pridonio, odlučio sam napisati ovu knjigu. I samo ako sam objektivno postigao taj cilj, smatrat ću da je svrha ispunjena, ne dajući se zaslijeptiti pohvalama kritičara i brzim širenjem moje knjige.

Dokument kongregacije za nauk vjere

Tu se radi o dopisu svim rezidencijalnim biskupima u kojem se podsjeća na važeće propise s obzirom na egzorcizme. Doista ne znam zašto su tada neke novine pisale o *"novim ograničavajućim propisima"*, jer zapravo nema nekih novosti. Važno je upozorenje na kraju. Novost bi se ipak mogla naći u točki 2 gdje se ponavlja zabrana primjene egzorcizma Lava XIII. od strane vjernika. Ali ne kaže se da svećenici koji ga primjenjuju trebaju dopuštenje biskupa. Smatram da je i točka 3 nejasno formulirana. Dopis datira od 29. rujna 1985. godine. Slijedeći je tekst vlastiti prijevod.

Vaša preuzvišenost, posljednjih se godina u određenim crkvenim krugovima povećava broj molitvenih skupina sa svrhom da se postigne oslobođenje od đavolskog utjecaja, pri čemu se ne radi o pravima egzorcizma. Ta se okupljanja događaju pod vodstvom laika, ali često u nazočnosti svećenika. Budući da je pri kongregaciji za nauk vjere bilo postavljeno pitanje što se treba misliti o toj činjenici, dobiven je odgovor kako se smatra potrebnim da se svi ordinarij obavijeste o slijedećim odgovorima:

1. Kanon 1172. Kanonskog prava (CIC) određuje da nitko ne smije provoditi egzorcizme nad opsjednutima ako nema punomoć nadležnog biskupa i određuje da nadležni biskup smije dati punomoć samo svećeniku koji raspolaže istinskom pobožnošću, znanjem, mudrošću i koji vodi neporočan život. Stoga se od biskupa traži da se strogo drže tih propisa.
2. Posljedica je tih propisa da vjernici ne smiju primjenjivati egzorcizam protiv đavla i pobunjenih anđela koji je bio izveden od egzorcizma koji je odlukom pape Lava XIII. postao javnim pravom; a još se manje smiju služiti cjelokupnim tekstom tog egzorcizma. Biskupi trebaju u slučaju potrebe obavijestiti vjernike o tom propisu.
3. Biskupi su radi istih razloga zamoljeni da budno paze, kako ne bi nitko bez odgovarajućeg ovlaštenja vodio skupove pri kojima se koriste molitve za oslobođenje u čijem se tijeku izravno obraća zlim duhovima i nastoje saznati njihova imena - ni u slučajevima pri kojima se radi o pravoj đavolskoj opsjednutosti, ali ipak postoji sumnja u đavolski utjecaj.

Iako se podsjeća na te propise, vjernici se nikako ne smiju odvrćati od molitve, kako bi se oslobodili zla kao što nas je učio Isus (Mt 6,13). Visoki svećenici mogu osim toga iskoristiti priliku koja im se nudi da podsjetite na pouke Crkve s obzirom na prave funkcije sakramenata, na zagovor Presvete Djevice Marije, anđela i svetaca, ali i na duhovnu borbu kršćana protiv zlih duhova.

(Dopis su potpisali prefekt kardinal Ratzinger i tajnik monsinjor Bovone).

Neovlaštenima je opasno izazvati đavla

Prethodno navedeno pismo odvrća od toga da se itko bez odgovarajućeg ovlaštenja izravno obraća đavlu i želi saznati njegovo ime. Taj je propis bio izdan i radi zaštite osoba koje žele činiti ono na što nemaju pravo. O tome se izvješćuje u jednoj epizodi Djela apostolskih (19,11-20):

"Bog je pak činio čudesa nesvakidašnja po rukama Pavlovima tako da bi na bolesnike stavljali rupce ili rublje s Pavlova tijela pa bi s njih nestajalo bolesti i zli duhovi iz njih izlazili. Zato i neki Židovi zaklinjaoci-potukači pokušahu zazvati ime Gospodina Isusa nad one koji imahu zle duhove. Govorili su: "Zaklinjem vas Isusom koga Pavao propovijeda". To činjaše sedam sinova nekog Skeve, židovskog velikog svećenika.

Zli im duh odvratili: "Isusa poznajem i Pavla znam, ali tko ste vi?" I čovjek u kome bijaše zli duh, nasrnu na njih i nadjača ih te oni goli i izranjeni pobjegoše iz one kuće. Doznaše to svi žitelji efeški, Židovi i Grci, pa ih sve obuze strah te se stade veličati ime Gospodina Isusa. Mnogi pak od onih koji su povjerovali dolazili su ispovijedati i očitovati svoja djela. I podosta onih koji su se bavili praznovjerjem donosili su knjige i spaljivali pred svima. Procijeniše ih te nadoše da vrijede pedeset tisuća srebrenjaka. Tako se snagom Gospodnjom Riječ širila i jačala".

Obratimo pozornost na to kako se narod -bez obzira na zle sudbine sedmero braće- obratio, napustivši magiju (štovanje đavla), da bi se okrenuo riječi Gospodnjoj (štovanju Boga). Posve je drukčije bilo patru Candidu koga je Crkva ovlasila za tu službu. Jednog je dana egzorcirao ženu koja je trpjela od napadaja bjesnila, mahnitosti. Bio je nazočan i psihijatar. Žena je odjednom ustala sa stoca i okrenula se oko same sebe, kao što čine bacači diska, kako bi postigli jači zamah. Ona je udarcem pesnice pogodila egzorcista u sljepoočnicu.

Zvuk udarca odjeknuo je čitavom sakristijom, tako da je liječnik odmah zabrinut pritrčao. Ali pater Candido je, ne zbunivši se, nastavio svoj egzorcizam i pritom se smiješio kao obično. Na kraju je rekao da je osjetio nešto kao da mu je baršunasta rukavica dotakla sljepoočnicu. Očito ga je nebo štitilo i to na posve neobičan način, što se ne bojim ustvrditi.

Svršetak

Sada, na kraju knjige, čini mi se da sam rekao mnogo manje nego što sam mogao reći. Ali želio sam iz svog praktičnog iskustva izvijestiti za praksu, što još nisam našao ni u jednoj drugoj knjizi. Nadam se da sam time učinio uslugu svima onima koji bi trebali imati minimum znanja, da bi u konkretnom slučaju mogli prosuditi treba li se neka osoba uputiti egzorcistu, ako ima znakova koji daju naslutiti đavolsku nazočnost ili takav postupak nije potreban. To sam već rekao, ali ovdje ponavljam, jer to smatram veoma važnim.

Za to svoje osobno iskustvo moram zahvaliti kardinalu Polettiju koji mi je neočekivano povjerio taj zadatak koji sam spremno prihvatio. Sada u toj djelatnosti koja mi je dopala bez vlastite zasluge vidim nadopunu svom svećeničkom pozivu: kao što čitam svetu misu, propovijedam, slušam ispovijedi, tako od slučaja do slučaja obavljam egzorcizme. I tako imam mogućnost pomoći tolikim mnogim osobama u nevolji, za što je često dovoljna jedna riječ razumijevanja. Činio bih se sebi kao pola svećenika kad ne bih imao tu mogućnost koja je dio uobičajenog crkvenog dušobrižništva, iako se ona u usporedbi s drugim oblicima svećeničke službe koristi samo u posebnim slučajevima. Barem bi tako trebalo biti.

Moram međutim isto tako reći da sam iz tog zadatka izvukao korist u duhovnom pogledu; korist za vjeru, jer sam stupio u izravnu vezu s nevidljivim svijetom; i za poniznost, jer sam stalno svjestan da smo mi sami po sebi -dakle bez Božje pomoći- posve nemoćni prema tom zlu. Koliko god mi molili s vjerom i predanošću, ipak smo "beskorisni sluge" i kad ne bi Gospodin sve imao u svojim rukama, tada bi rezultat svih naših napora i naše sposobnosti stečene iskustvom bili jednaki ničtici. Time nikako ne pretjerujem, jer sveti Pavao je rekao: "*Ja sam posadio, Apolon je zalio, ali je Bog činio da raste*". (1 Kor 3, 6)

Želio bih se usprotiviti pretpostavci koja se iz neshvatljivih razloga ukorijenila u velikog dijela svećeništva, naime mišljenju da se đavao osvećuje onima koji egzorciraju. Moj učitelj, pater Candido Amantini, koji već 36 godina neprekidno egzorcira, ima doduše razne zdravstvene tegobe, ali one se mogu više pripisati starosti nego đavlu. A zdravlje patra Pellegrina Ernettija, benediktinca u Veneciji, koji egzorcira 33 godine, nije se zbog njegove egzorcističke službe ni poboljšalo ni pogoršalo. Ponavljam i molim da mi vjerujete: đavao čini svakom od nas svakojako zlo. Pogrešno je misliti: budem li ga pustio na miru, tada će i on mene pustiti na miru. To nije samo pogrešno, već je i izdaja našeg svećeničkog zadatka, naime da vodimo duše Bogu i, ako je potrebno, otimamo ih vlasti đavla i to evangelizacijom koja je na prvom mjestu, zatim sakramentima i naposljetku sakramentalima kojima pripada i egzorcizam.

Svećenik koji se boji đavolskih mučenja, poput pastira je koji se boji vuka. Ali to je neosnovan strah. Bilo je nerazumno precjenjivati đavolska osvetnička djela, da bi se egzorcisti obeshrabrili. To su rijetki slučajevi i izvijestit ću o jednom od njih. Jednog je dana neki svećenik pomagao patru Candidu dok je egzorcirao mladića u nevolji. U određenom trenutku počela je gorijeti mladićeva odjeća, ali je vatra ostavila samo laku opeklinu na njegovu ramenu. Majka je poslije rekla da je i potkošulja nagorjela, a da to mladiću nije naškodilo. Tijekom te vatre širio se oštar vonj sumpora i đavao se obratio svećeniku koji je pomagao, obećavaši mu da će za to morati skupo platiti.

Nekoliko dana kasnije vraćao se taj svećenik navečer autom iz Napulja u Rim. Odjednom je sa strane ugledao neki tračak svjetlosti, ne mogavši sebi objasniti taj fenomen. Stoga se odlučio zaustaviti pri benzinskoj postaji. Ali tek što je stigao do nje, počeo je auto gorjeti. Svećenik je još uspio stati, izvaditi ključ i pobjeći. Tada je pridošlo još nekoliko vozača koji su povikali: "*Tu je još netko unutra! Još se nekoga vidi!*" Svećenik ih je uzalud uvjeravao da je bio sam u autu. Odjednom se iz gorućeg auta začulo paljenje motora i kola su se počela polako, poput plamene kugle, približavati benzinskim crpkama. Istodobno se osjetio jak smrad sumpora. Tada se svećenik sjetio istog vonja tijekom egzorcizma i počeo moliti. Auto je smjesta stao, ali je posve izgorio. Taj sam slučaj prikazao iz razloga potpunosti, ali bilo bi pogrešno taj događaj uopćavati. Radi se o iznimnom slučaju. Svi svećenici, pa i oni koji nisu egzorcisti, znaju da je svećenička služba vezana uz rizike i neugodnosti. Sveti Petar je rekao: "*Naprotiv, radujte se što ste dionici u Kristovim patnjama, da se možete radovati i veseliti u čas kad se objavi njegova slava*" (1 Pt 4, 13). Dobrobit duša zaslužuje svaku žrtvu.

Svećenik mora vjerovati u svoje svećeništvo koje mu je dao Gospodin; on mora slijediti primjer apostola i svetih svećenika. Papa Ivan XXIII. je na početku svoga pontifikata predstavio svima lik župnika Arškog. Taj je svetac uistinu spašavao duše od đavla i morao zbog đavla mnogo trpjeti -iako nije bio egzorcist i nije provodio egzorcizme. Gospodin upravlja svime i on nas nikada ne stavlja na kušnje, a da nam istodobno ne daje snagu da ih izdržimo. Teško nama ako iz kukavičluka uzmaknemo i ne ispunjavamo svoje obveze.

Mi imamo dar duha, euharistiju, riječ Božju, snagu Isusova imena, zaštitu Djevice Marije, zagovor anđela i svetaca itd. Nije li nerazumno bojati se pobijedenog?

Molim Blaženu Djevicu, neprijateljicu đavla da sve prosvijetli, zaštititi i podupire u zemaljskoj borbi do postignuća vječne plaće. Osobito molim za sve katoličke svećenike koji su obvezni brinuti se za one koji moraju trpjeti krivnjom đavla, kako bi postupali po propisima i tradiciji Crkve.

Maria Immaculata! Lijepo je na kraju ove knjige misliti na nju koja u sebi nosi po samom Bogu željeno neprijateljstvo prema đavlu: "*Neprijateljstvo ja zamećem između tebe i žene...*" (Post 3, 15) Ona je Immaculata, jer nije imala ni istočni grijeh ni drugih grijeha, to znači da nije nikada popustila đavlu. I ona je za sva vremena Djevica, jer zauvijek pripada Bogu, pa i svojim tijelom iz kojega je riječ poprimila svoje vlastito tijelo. Pogledajmo kakvo je značenje postanka Riječi čovjekom s gledišta đavla: on koji nema tijela, jer je čisti duh, i koji je želio postati središtem svih stvorova, mora shvatiti kako je Krist središte Božje tvorevine, pravi Bog i pravi čovjek, a isto tako mora shvatiti da njegovim utjelovljenjem počinje borba protiv njega.

Zbog toga pokušava svim sredstvima učiniti čovjekovo tijelo objektom grijeha. Na utjelovljenje riječi koja nas je svojim za nas žrtvovanim tijelom izbavila, odgovara đavao gnjevnom reakcijom, nastojeći ljudsko tijelo poniziti i uprljati. Otuda se može shvatiti važnost dogmi o bezgrešnom začeću, o Mariji, "vječitoj djevici" koja se bori protiv đavla i koja je oruđe za Božje planove. Marija je sebe nazivala služavkom Gospodinovom, a postala Majkom Božjom. Tako je ušla u posve jedinstvenu vezu s Presvetim Trojstvom. Sjetimo se kako je protivno tome postupio đavao koji je napustio Boga i time mu postao najudaljenijim

stvorom. Marija primljena na nebo znači veličanstveno ostvarenje Božjeg plana, plana Boga koji nas je stvorio, da bismo se vječno s njim radovali, a znači i potpun neuspjeh đavla koga je nebeska radost bacila u vječne muke.

Nazivanje Marije našom majkom, majkom Crkve, sveopćom posrednicom milosti pokazuje nam djela Djevice koju je Krist u posvećenju duša povezo sa sobom. I to nam nazivanje pokazuje njezino jasno protivljenje čitavom djelu đavla koji svim snagama nastoji osujetiti Božje planove za ljude. Stoga nas progoni, iskušava na svakojake načine i ne zadovoljava se time da bude uzrok zla, grijeha, boli i smrti, već nas želi odvući u vječno prokletstvo.

MOLITVE ZA OZDRAVLJENJE I OSLOBODENJE OD UTJECAJA ĐAVOLSKOGA

Molitve za ozdravljenje i oslobođenje od utjecaja đavolskog su iz knjige "Liberaci dal male - Oslobodi nas od zla", poznatog i priznatog rimskog egzorciste don Gabriela Amortha. Autor u uvodu navodi: "Često su me molili da napišem molitve za oslobođenje od zlih i đavolskih utjecaja, koje bi bile na dohvat svima i mogle se moliti bez ikakvog dodatnog dopuštenja. Očito je, tvrdim prije svega, da su sakramenti i Sveto Pismo učinkovitiji od naših privatnih zaziva. Podsjećam isto tako, da kada se uvijek iznova obraćamo Gospodinu, najvažnije je imati vjeru. Iz moje prakse mogu tvrditi da je po važnosti slijedeći red u prakticiranju vjere, da bi se prihvatila oslobađajuća Gospodinova prisutnost:

1. Sveta Ispovijed, koja je sakrament izravno usmjeren na oslobađanje duša od utjecaja đavla. Ona podrazumijeva praštanje od srca.
2. Sveta Misa
3. Sveta Pričest
4. Klanjanje
5. Biblijske i liturgijske molitve, psalmi, himni, Vjerovanje, Svet,...
6. Sveta krunica

Samo u svjetlu ovih općih pojmova, molitve koje se preporučaju mogu imati njihovo pravo vrednovanje i dajući im vrijednost, da ne kažemo automatsku i magičnu, nego u vjeri onoga koji se ponizno obraća Ocu, Isusu i Duhu Svetomu po Blaženoj Djevici Mariji, anđelima i svetima.

Svetom Mihaelu Arkandelu

(papa Leon XIII)

Sveti Mihaele Arkandele, brani nas u boju protiv pakosti i zasjeda đavolskih i budi nam zaklon! Neka mu zapovijedi Bog, ponizno molimo: Ti, vojvodo vojske nebeske, Sotonu i druge zle duhove, koji svijetom obilaze na propast duša, Božanskom jakošću u Pakao strovali! Amen.

Mariji, Kraljici Neba

(papa Pio X)

Uzvišena Kraljice Neba i anđela, koja si primila od Boga poslanje i moć da satreš glavu Sotonu, mi ponizno molimo da pošalješ anđele s Neba, da bi se po tvojoj zapovijedi borili protiv zlih duhova na svakome mjestu, te da potisnu njihove nasrtaje i da ih prognaju u vječni ponor. Amen.

Gospodinu Isusu

Isuse Spasitelju, Gospodine moj i Bože moj, Bože moj i sve moje, koji si nas po žrtvi Križa otkupio i slomio moć Sotone, ponizno te molim da me oslobodiš od svakoga zlog i đavolskog utjecaja. To Te molim u tvoje sveto Ime, zbog tvojih svetih Rana, po tvojoj svetoj Krvi, po tvome svetome Križu i po zagovoru Bezgrešne i pod Križem žalosne Majke, Marije. Krv i voda, koji izadoše iz tvoga Presvetoga Srca, neka siđu na mene, da me očiste, oslobode i izliječe. Amen.

Duhu Svetomu (za oslobođenje od svakoga zloga utjecaja)

Duše Božji, Duše ljubavi, Presveto Trojstvo, Oče, Sine i Duše Sveti, Bezgrešna Djevice, anđeli, arkandeli, sveci Božji sidite na mene. Oblikuj me Gospodine, napuni me tobom. Udalji od mene sve zle sile, uništi i razori ih, tako da se ja mogu dobro osjećati i dobro činiti. Otjeraj od mene sve zle sile, čaranja, vraćanja, crne mise, praznovjerja, magiju, uroke, prokletstva, svako đavolsko uznemirivanje, opsjednuće i posjeduće đavolsko, sve ono što je zlo, grijeh, oholost, blud, zavist, ljubomoru, zlobu, nevjernost ; svaku fizičku, psihičku, moralnu, duhovnu, duševnu i đavolsku bolest.

Sažeži sva ova zla u Paklu, da nikada više ne dodirnu mene ni bilo koje stvorenje Božje. Zapovijedam snagom Boga živoga, u ime Isusa Krista Spasitelja, po zagovoru Bezgrešne Majke Marije, svim nečistim dusima i svakoj zloj prisutnosti koja me muči i uznemiruje, da me odmah sada i zauvijek ostave, te da odstupe u Pakao, vječni prognani i vezani od sv. Mihaela Arkandela, sv. Gabrijela, sv. Rafaela, naših anđela čuvara, zgaženi pod petom Presvete i Bezgršne Djevice Marije. Amen.

Molitve blagoslova (za oslobođenje kuća, mjesta, polja,...od đavolske prisutnosti)

Dobro je molitve upotpuniti škropljenjem svetom vodom.

Pohodi, Bože, našu kuću (ovo mjesto, polje,...) i udalji od nas sve đavolske zasjede, pošalji svoje svete anđele, da nas čuvaju u miru i tvoj blagoslov neka siđe na nas i uvijek ostane s nama. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Gospodine Isuse, koji si zapovijedio svojim apostolima da zažele tvoj mir svima koji su živjeli u kućama u koje su zalazili, posveti, molimo Te, i ovu kuću i sve koji u njoj prebivaju, po ovoj našoj poniznoj molitvi, punoj povjerenja. Izlij na ovu obitelj

svoj blagoslov i mir. Neka joj dode spasenje, kao što je došlo u Zakejevu kuću kada si Ti u nju ušao. Zapovijedi svojim anđelima da bdiju nad njom, da je čuvaju i da odagnaju svaki đavolski utjecaj. Udijeli svima, koji stanuju u ovoj kući, milost da se tebi svide živeći kreposno, tako da zasluže, u svoje vrijeme, da budu prihvaćeni od tebe u Vječni dom na Nebu. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Molitva za oslobođenje

Gospodine, Ti si velik, Ti si Bog, Ti si Otac. Mi Te molimo, po zagovoru i uz pomoć sv. Mihaela, sv. Gabriela, sv. Rafaela, da bi naša braća i sestre bili oslobođeni od Zloga.

- Od muka, strahova, žalosti, opsjednuća,...

Oslobodi nas, Gospodine!
(ponavlja se iza svakog zaziva)

- Od mržnje, bluda, zavisti, ljubomore, bijesa, ...
- Od zatvorenosti pred tobom i životom...
- Od svake primisli na abortus, ubojstvo i samoubojstvo...
- Od psovke, podijeljenosti u obitelji, loših prijateljstava...
- Od vraćanja, magije i svih zlih utjecaja...
(mogu se spontano nastaviti zazivi za oslobođenje od onih problema koji nas muče)

Pomolimo se! Gospodine, koji si rekao "Dajem vam svoj mir!", po zagovoru Presvete Djevice Marije, oslobodi nas od svakoga prokletstva i dopusti nam da uvijek možemo uživati tvoj mir. Po Kristu našem. Amen.

Molitva prikazanja

O, Božansko Srce Isusovo, prikazujem ti, po Bezgrešnom Srcu Marije, majke Crkve, u zajedništvu sa Euharistijskom Žrtvom, molitve, djela i trpljenja današnjeg dana, kao naknadu i zadovoljštinu za grijeh, (druge osobne nakane za nas ili druge osobe), za spasenje svih ljudi, po milosti Duha Svetoga, na slavu Boga Oca. Amen.

Molitva za fizičko ozdravljenje

Gospodine Isuse,
klanjam ti se i zahvaljujem po vjeri, koju si mi dao na Krštenju.
Ti si Sin Božji, koji je postao čovjekom, Ti si Mesija, Spasitelj.
U ovom trenutku želim ti reći kao Petar:
nema pod nebom drugog imena danog ljudima,
po kojemu se možemo spasiti.
Prihvaćam Te, Gospodine Isuse, u svom srcu i u svom životu,
želim da budeš moj apsolutni Gospodar.
Oprosti mi grijeh,
kao što si oprostio grijeh onome uzetomu u Evanđelju.
Očisti me svojom Božanskom Krvlju.
Pred tvoje noge stavljam svoje trpljenje i svoju bolest.
Ozdravi me, Gospodine,
po moći tvojih proslavljenih Rana,
po tvome Križu, po tvojoj Predragocjenoj Krvi.
Ti si Dobri Pastir,
a ja sam jedna od ovaca iz tvoga stada:
imaj smilovanja prema meni.
Ti si Isus koji je rekao: "Molite i dat će vam se."
Gospodine, galilejski je narod dolazio
i stavljao svoje bolesnike pred tvoje noge,
i Ti si ih ozdravljao.
Ti si uvijek isti,
Ti imaš uvijek istu snagu.
Vjerujem da me možeš ozdraviti,
jer imaš istu onu sućut
koju si osjećao prema bolesnicima,
koje si susretao,
jer Ti si Uskrsnuće i Život.
Hvala ti, Isuse, za ono što ćeš učiniti,
prihvaćam plan tvoje ljubavi, koji imaš sa mnom.
Vjerujem da ćeš mi objaviti svoju slavu.
I još prije nego znam kako ćeš mi pomoći,
zahvaljujem ti i hvalim Te. Amen.

Svima koji mole molitve za oslobođenje i ozdravljenje od đavolskog utjecaja, još se preporuča po mogućnostima i vremenu:

- posveta Blaženoj Djevici Mariji, pobožnost Bezgrešnom Srcu Marijinu i molitva Svete Krunice
- nošenje Čudotvorne medaljice i Karmelskog škapulara
- molitva Duhu Svetomu, himan "O, dođi, Stvorče!", "Zazivi Duhu Svetomu" ili osobni kratki zazivi
- pobožnost Krvi i Muci Kristovoj, npr. Litanije Krvi Kristove i kratki osobni zazivi "Krvi Kristova, operi me oslobodi me, spasi me!"
- Litanije Imena Isusova
- potpuno predanje Isusu po Mariji, kako nas uči sv. Ljudevit M. Montfortski, i molitva skraćenog obrasca: "Tvoj sam sav, i sve moje pripada tebi, moj ljubljeni Isuse, po Mariji, tvojoj Presvetoj Majci."
- činiti pokoru, postiti po mogućnosti i u skladu sa zdravstvenim stanjem osobe, pokora u širem smislu: ne gledanje televizije, mala svakodnevna odricanja,...